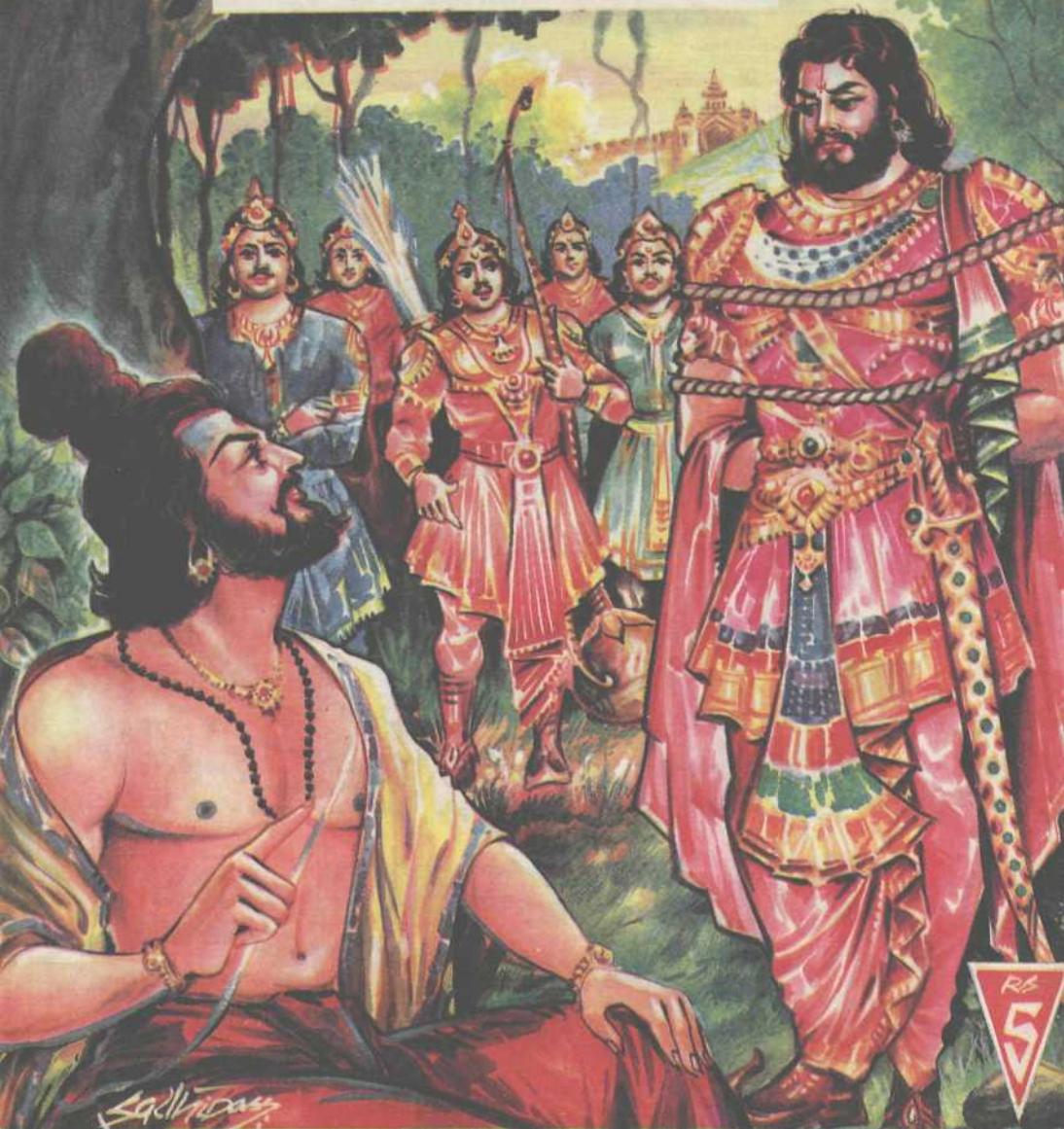

చందులు

ఫిబ్రవరి 1995

RS

5

Satish

ప్రెచ్

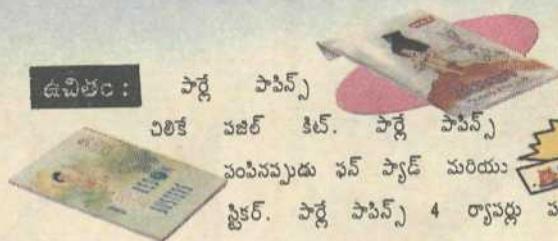
ఇంద్ర శ్రవణ పూర్వ మజా హిల్ అండుడు అల్లు...
ఏ వ్యక్తిగతశ్రీ లయహాళ్ళ మాత్రమిది నువ్వు

ప్రెచ్ పాపిన్ ర్యాప్టర్ పంపించండి, ఉరూతలూగించే కానుకలు పొందండో.

ఉచితం:

ప్రెచ్ పాపిన్
ఎలిక్ ఎల్ కిట. ప్రెచ్ పాపిన్

20 ర్యాప్టర్ పంపించవుదు వరిపోనం

ఎలిక్ ఎల్ కిట. ప్రెచ్ పాపిన్ 4 ర్యాప్టర్ పంపించవుదు జంగిల్ బుక్
ప్రైకర్. ప్రెచ్ పాపిన్ 4 ర్యాప్టర్ పంపించవుదు జంగిల్ బుక్ స్టైకర్.

* ప్రెచ్ పాపిన్ యి కానుక రేకుండా కూడా దొరుకులాయి.

10 ర్యాప్టర్

జంగిల్ బుక్

త్వరితంది
పెరి, తప్పులు
ఉపాయి కానుక చుట్టులు

ప్రెచ్ శ్రవణ పూర్వ మజా హిల్ అల్లు
అండుడు ప్రెచ్, రాండులు ప్రెచ్
పాపిన్ ర్యాప్టర్ దొయి దొయి అడమిషన్
పంపించండి: పాపిన్ ప్రైయింగ్, నీ.ఎ.
లాక్స్-907, కోణార్కు - 400 057.

ప్రెచ్ శ్రవణ కోణార్కు సామాగ్రి
అండుడు ప్రెచ్ స్టైకర్.

కాలి యుమ్ పిల్ల టీవా యొక్క సాహసాలు. “వాస్తవమైన సామర్థ్యం”

Digitized by srujanika@gmail.com

ప్రాంతములకు నీచే వున్న కొన్కణి ప్రాంతములకు నీచే వున్న కొన్కణి

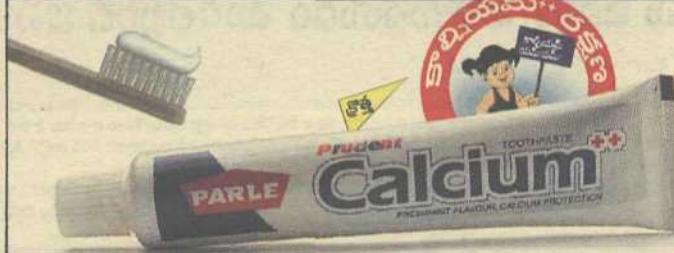
ଅନ୍ତରୁଳିଙ୍କା ପାଇଁ ହାର ଆସିଲାମୁ । ୧୦୯^o, ଫେର୍ଡା ହିର ମୈକ୍ସିମ
ମୋର୍କୋଫ୍ସ ଗୁଣୀ ପ୍ରେସ କାର୍ପ ପାର୍ଶ୍ଵାଳ୍ କାର୍ପା ।

“మీరంగాల కూడా క్షుణుదే; మీవ రంగాల
కొ క్షుణుదే” అని ఉక్క వచ్చింది.

3

మిగులూరు, 200 (క్ర.ఎ ప్రాంతం కాల్యూల్) స్వర్గ మయ్యి జ్వలన (పట్ట) (అయింగిల్ ప్రశ్న) మి వేదు, మి స్వస్తిదిన, మిదు రఘువురువై స్వాత్మ పరిము జ్వలన వివరాలు పత్తనారి), ఈ లభ్యము వెనుని వచ్చింది: ప్రాణీ (ప్రశ్న) ల, నైన్ హార్ట, వ్యాధి చౌంచు 400 025. IB&W / 94 / 22

BAND-AID®

Funtest!

ప్రతి బ్యాండ్-ఎయిడ్
ఫన్టెస్ వ్హైకోర్ రెండు
ఫన్సైక్స్* ఉచితం

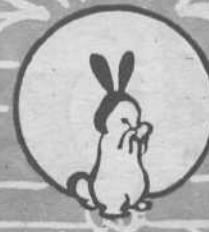
మి ఫన్సైక్స్* ని పోగుచేయడం మొదలెట్టండి ఇప్పుడే!

*మహానగర స్టోర్ రెయిస్

నియమాలు విమలధేరులు

1. ఈ పట్టి 4 మాసి 15 సమయాలా ఒక్క వారమాత్రిని ప్రియమార్గిని ప్రియమార్గిని అందులో ప్రార్థించుటకు అప్పు పుండి. కేవలా దారాపిటు పాటుకే దీన్ని పాఠ్యాన్ని అప్పు పుండి.
2. ఎస్క్యూఎం లాప్టాప్ పరిమితి ఒక్కొక్క వెబ్‌సైట్ పంచులో మేన్ నీ లెక్సిస్‌లో, పారి పందులులూ నీరి పాఠ్యాన్ని అప్పు రెమ్మి పాదమ్ము వాటాని.
3. ఈ స్క్రీన్ మీన్ నుప్పులో ప్రార్థించుటకు అప్పు అయిని, కేరా అప్పుతే ఎంప్లో ర్యామేయల్స్‌ట్రాప్స్ వాంగట్టించి.
4. ప్రతి పూర్వార్ధ పుండి. అంత్యార్థి అయిని, కేరా అప్పుతే ఎంప్లో ర్యామేయల్స్‌ట్రాప్స్ వాంగట్టించి.
5. ఎంప్లో పంచమిని అభియాసి, 28 సెప్టెంబర్, 1995. అయిని యా అభియాసి గమని తెలిపి కేరా మెష్టి చూర్చి కావసి నారికి చెయిసుంది.

చందులు

ఫిబ్రవరి 1995

ఈ సంచికలో కథలు-వింతలు-విశేషాలు

వార్తలు - విశేషాలు	9	బంగారునెమలి	37
ఎవరిసాహసంవారిది	10	భద్రాజుల చమత్కారం	42
చెపలవేట	15	మహాభారతం-9	45
భువనసుందరి-5	17	గోవన్న అనుమానం	52
చందులు కబుర్లు	24	చందులు అనుబంధం - 76	53
రాక్షసుడిదానం (బే.క)	25	అక్కరకురాని స్నేహం	57
చక్రవర్తియోగం	32	ఆస్తిపంచకం	62
మనదేశపు కోటలు-1	33	ఫోటో వ్యాఖ్యలపోటీ	65

విడి ప్రతి : 5.00

సంవత్సర చండా : 60.00

చందమామ

సంస్కారకుడు : 'చక్రవాణి'

సంచాలకుడు : నాగిరెడ్డి

పిల్లలూ, తీవీలూ

పిల్లలలో చదువుపట్లు ఆసక్తి తగ్గడానికి, వాళ్ళు పరిక్లలు సరిగ్గా రాయలేకపోవడానికి ఇటీవల ఉధృతమైపొతున్న టీవీ కార్బూక్మాలే కారణం అని చెబుతున్నారు. బధి నుంచి ఇంటికి రాగానే పిల్లలకు పోంపర్కు కన్నా టీవీ కార్బూక్మాలే ప్రధానమై కూర్చుంటున్నాయి. దాంతో చదవడానికి సమయం లేకుండా పొతున్నది.

టీవీలు ఎక్కువగా చూసే పిల్లలలో చదువు డెబ్యూతినడం మాత్రమే కాదు: మిగతా పిల్లలలో కలిసి మెలిసి తిరుగుతూ ఆడుకునే ఆసక్తి కూడా సన్నగిల్లాలున్నది. ఇది ఆరోగ్యకరమైన పరిణామం కాదు.

కాబట్టి పిల్లలు ఎంతసేపు టీవీ చూడాలి? ఏ ఏ కార్బూక్మాలు చూడాలి? వేదిని చూడకూడదు? మొదలైన విషయాలను నిర్ణయించవలసిన బాధ్యత తల్లిదండ్రుల మీద ఉన్నది.

ఇటీవల థిలీలో దాదాపు రెండు వందల కుటుంబాలలో జరిపిన సర్వేలో -- 58 శాతం కుటుంబాలలో తల్లిదండ్రులు పిల్లలలో కలిసి టీవీలు చూస్తారని, 42 శాతం కుటుంబాలలో పిల్లలు మాత్రమే చూస్తారనని తెలియవచ్చింది.

విజ్ఞానశాస్త్రం ప్రసాదించిన గొప్ప వరం టీవీ. దీనిని సక్రమంగా ఉపయోగించుకోవాలి. పిల్లల మానసిక వికాసానికి, శారీరక అభివృద్ధికి దోహదం చేసే కార్బూక్మాలను రూపొందించాలి. ఇటువంటి పిల్లల కార్బూక్మాలలో ప్రత్యేకమైన ఛానల్స్ ప్రవేశపెట్టాలి. ఈనూతనప్రయోగం కొన్ని దేశాలలో విజయవంతమై మంచి ఫలితాలనిచ్చింది.

సంపుటి : 97

ఫిబ్రవరి '95

సంచిక : 2

విడీప్రతి : 5.00

సంవత్సర చందా : 60.00

Sunday, Piano, Nursery Rhymes
It's Morton for me all the time

MORTON

SWEETS

I Love my Sundays
all the time. It has
Delicious and
Creamy Milk,
Chocolate
Chocolate
and so many
Um m m m m

Nursery Rhymes and my Mummy close
been our Family's favourite for years and
yummy in so many
Glucose and Sugar.
and Coconut Cookies,
and Coconut Toffees,
other delicious treats.
Every bite a yummy

flavours. All with
the goodness of
Rose Eclairs,
Lacto Bonbons
delight.

to me and Mortons
years.
the goodness of
Supreme
Mango King

*A lifetime of
real goodness*

MORTON CONFECTIONERY &
MILK PRODUCTS FACTORY

P.O. : Marhowrah 841 418 Dist. : Saran, Bihar

Caution Notice :

MORTON and its wrappers are registered trade mark of Upper Ganges Sugar Industries Ltd. Any infringement of trade mark rights is liable to prosecution.

CCN-193

వార్తలు-విశేషాలు:

ముగినిన వెయ్యోజుల యుద్ధం!

నూతన సంవత్సరం భాన్ని సూచిస్తూ, చర్చ గంటలు మోగడానికి బదులు బోస్నియా-హర్ష్గోవినాలో తుపాకి పేలుళ్ళు వినిపించాయి. కాన్సేళ్ళగా మామాలే కాబట్టి అక్కడి ప్రజలకు జది వింతగా అనిపించలేదు. అయితే, ఆ తరవాత తుపాకి పేలుళ్ళ కణ్ణం ఆగిపోవడం గ్రహించి ప్రజలు అనందించారు. యుగోస్లవియా ఫెడరేషన్ నుంచి స్లొవెనియా, క్రోషియా, మేసిడానియా తో పాటు బోస్నియా-హర్ష్గోవినా విధిపోవడంలో మూడేళ్ళకు ముందు యుద్ధం ప్రారంభమయింది. ప్రస్తుతం సెర్బియా, మాంచిస్ట్రోలు మాత్రమే యుగోస్లవియా ఫెడరేషన్లో ఉన్నాయి.

మేసిడానియాలో తప్ప మిగతా మూడు రిపబ్లికల లోనూ హింసాత్మక ఘర్షణలు కొనసాగుతూనే ఉన్నాయి. యుగోస్లవియా ఫెడరేషన్ సైన్యంలో సెర్బులు అధిక సంఖ్యలో ఉన్నారు. ముఖ్యంగా బోస్నియా-హర్ష్గోవినాలో తీవ్ర స్లొవెనిలో 33 నెలలు యుద్ధం కొనసాగింది. రెండవ ప్రపంచ యుద్ధానం తరంగంబే 1945 తరవాత యూర్పులో సుదీర్ఘకాలం కొనసాగిన యుద్ధం ఇదే!

అధిక సంఖ్యాకులయిన ముస్లింలలోనూ, అల్ప సంఖ్యాకులయిన క్రోషియిలలోనూ సెర్బులు ఘర్షణ పదుతున్నారు. రాజధాని సరాటివోలోని వైమానిక కెండ్రాన్ని సెర్బులు పట్టుకున్న తరవాత బ్యక్టరాజ్య సమితి శాంతి పరిరక్షక దళాలు తమ కర్బావ్యాన్ని నిర్వహించలేకపోయాయి. ఘర్షణలు ఉధృతమైన నగరాలకు నిర్వావసర వస్తువుల సరఫరా కూడా అసాధ్యమైయింది.

అమెరికా, రష్యా, ప్రాంతాలు, జర్మనీ, లిటువా ఒక దేశాలు సంయుక్తంగా ఏర్పాటు చేసిన కమిటీ పలు శాంతి పథకాలను ప్రతిపాదించింది. అయితే, పారాట పక్కాలు వాతిని మొదట తిరస్కరించాయి. అఖరికి, 49 శాంతం ప్రాంతాన్ని సెర్బులకూ మిగతా ప్రాంతాన్ని మిగిలిన వారికి కేటాయించాలన్న ఒడు దేశాల ప్రతిపాదనను ముస్లిం ప్రభుత్వం

అంగీకరించింది. దానిని కోత్త ప్రజలు కూడా అమోదించారు.

ఆదే సమయంలో, బ్యక్టరాజ్యసమితి శాంతి పరిరక్షక దళాలుగా వెళ్ళిన అమెరికా సేనలపై, సెర్బులు దెబ్బతియదంతో, అమెరికా బోస్నియాకు అయిథాలు సరఫరా చేయగలమని బెదిరించింది. దాంతో సెర్బులు మాజీ అమెరికా అధ్యక్షుడు జమీన్ కార్డ్రార్ సహయాన్ని అర్థించారు. జమీన్ కార్డ్రార్ అంతకు పూర్వమే అమెరికా-ష్టూర్ కొరియా ఘర్షణ, ప్రాటీ అంతర్యుద్ధం అపదానికి కృషి చేసి శాంతి మంత్రాలు జరపడంలో సెర్బరిగా పేరుగాంచాడు.

కార్డ్రార్ ముస్లిం నాయకులతోనూ, సెర్బు నాయకుల తోనూ చర్చలు జరిపి — ఒదు దేశాల శాంతి పథకాన్ని అంగీకరించమని సెర్బులను కోరాడు. ఒక వారం తరవాత, అందే డిసెంబర్ 31వ తేదీ ఉథయ పోరాట పక్కాలూ 4 నెలల వరకు ఘర్షణలు ఆచె, తుది పరి మూర్ఖాన్ని మే నెలలోగా పాందడానికి పేలగా చర్చలు జరపాలని అంగీకరించాయి. ఆ విధంగా దాదాపు వెయ్యి రోజుల పాటు సాగిన ఘర్షణల అనంతరం బోస్నియాలో శాంతి నెలకొనడానికి తగిన పరిష్కారులు ఏర్పడ్డాయి.

ఏవరిసౌహన్యంఎారిది!

బీరన్న అనే వాడికి తన గ్రామంలోనే పున్న గౌరి అంటే ఇష్టం. పెళ్ళి చేసుకుండామను కున్నాడు. గౌరి పజ్ఞాల పోరం తెచ్చి పెట్టమ స్వది. అందుకు వెయ్య వరపోలవుతుంది. అంత పెద్ద మొత్తం బీరన్న వద్దలేదు.

బీరన్నకు బాగా డబ్బు సంపాదించే పను లేవి చేతకాపు. అందుకని వంట నేర్చుకు న్నాడు. అందరిళ్ళకూ వెళ్ళి కూరలు తరగడం, పప్పు రుబ్బడం లాంటి పనులు చేస్తూంటాడు. వంటలు కూడా చేస్తూంటాడు. అలా వచ్చిన డబ్బుతో రోజులు గడిచిపోతాయి తప్ప, వెయ్య వరపోలు పోగుచేయడం వాడికి సాధ్యం కాదు. కానీ వాడికి గౌరిని పెళ్ళి చేసుకోవాలనుంది.

ఇలా పుండగా — ఆచేశపు రాజోక ప్రకటన చేశాడు. గొప్ప సాహసకార్యం చేసిన వాడికి పదివేల వరపోలిస్తాడట రాజు.

బీరన్నకు సాహసకార్యం చేయాలనుంది. కానీ వాడికి కప్ప కలలో కనబడితేనే భయం.

అందుకే వాడు వ్యవసాయం కూడా చేయడం లేదు. అలాంటి వాడు సాహసకార్యాలెలా చేస్తాడు? ఆ గ్రామంలో పున్న రామయుతాతకు చాలా ఉపాయాలు తెలుసు. బీరన్న రామయుతాతను సాహసకార్యాలు చేయగల ఉపాయం చెప్పమన్నాడు.

తాత బీరన్నను బాగా ఎరుగు. ఆయన వాడితో, “భయం మనిషికి జబ్బు లాంటిది! దైర్యముంచే ఘరవాలేదు, లేనివాడు మందులు పుచ్చుకుని భయాన్ని తగ్గించుకోవాలి. భయం లేనివాడు సాహసకార్యాలు సులభంగా చేయగలదు. నువ్వు చంద్రపురం వెళ్ళు. అక్కడ కొండ గుహలో ఒక బైరాగి పుంటున్నాడు. ఆయన వద్ద భయాన్ని తగ్గించే మూలికలు న్నాయి,” అని చెప్పాడు.

వెంటనే బీరన్న గౌరిని కలుసుకుని, “సీ కోసం నేను చంద్రపురం వెళుతున్నాను. అక్కడ నా భయాన్ని తగ్గించుకుని రాజధానికి

వెళ్లి సాహసకార్యం చేసి ఉబ్బు సంపాదించి,
దానితో నీకు వజ్రాల పోరం కొని తెస్తాను,”
అంటూ రామయుతాతచేప్పందంతా చెప్పాడు.

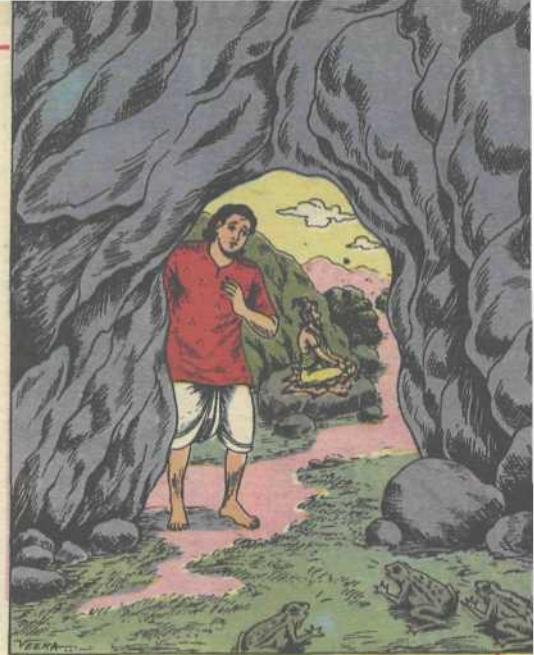
గౌరి నవ్వి, “సువ్వింకా చంద్రపురం వెళతానంటున్నావు. నారన్న అప్పుడే రాజధానికి
నేరుగా బయల్సేరి వెళ్లిపోయాడు. వాడు
నీకంబే ముందుగా వజ్రాలపోరం తెస్తే, నేను
వాడినే పెళ్లి చేసుకుంటాను.” అన్నది.

నారన్నకు కూడా గౌరి అంటే జష్టం. వాడు
బీరన్న అంత అందగాడు కాకపోయినా మహా
సాహసి. వట్టి చేతులభోత్తాచుపామును పట్టు
కుంటాడు. అర్థరాత్రి పూట దయ్యాల మరి
కింద పదుకుంటాడు. వాడితో తను పోటీ
పదగలదా? ఇలా ఆలోచించి, చివరకు బీరన్న
మనసు రాయిచేసుకుని చంద్రపురం వెళ్లాడు.
బైరాగిని కలుసుకున్నాడు. ఆయన బీరన్న
కథ విని, “ఆ మూలిక ఈ పక్క గుహలో
వుంది. వెళ్లి తెచ్చుకో.” అన్నాడు.

బీరన్న గుహలోక తొంగి చూడగానే కప్పలు
బెకబెక మన్మాయి. వాడు కంగారుపడి బైరా
గితో, “స్వామీ! గుహనిండా కప్పలున్నట్టు
న్నాయి, ఎలా వెళ్లేది?” అన్నాడు.

“పాములైతే ప్రాణాలు తీస్తాయి కానీ
కప్పలేం చేస్తాయి, నాయనా! వెళ్లి మూలికను
తెచ్చుకో. అక్కడ కప్పలు తప్ప మరే జంతు
మలూ లేవు.” అన్నాడు బైరాగి.

“స్వామీ! నామీద దయవుంచి ఆ మూలి
కను తమరే తెచ్చివ్యంది. మీ మేలు ఈ

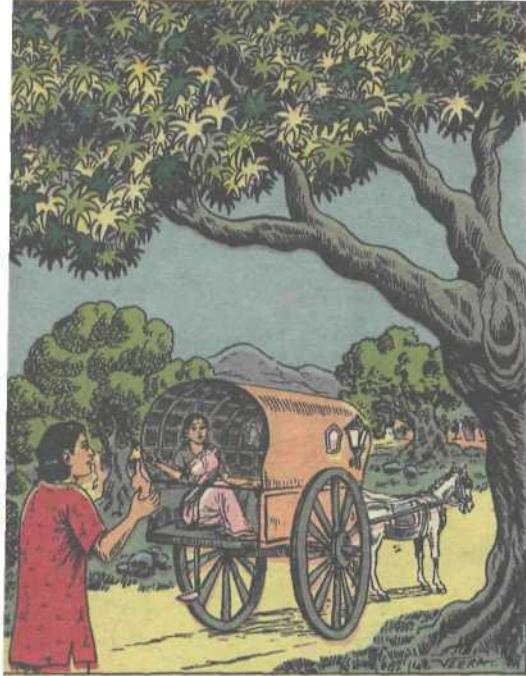

జన్మకు మరిచిపోలేను,” అని బీరన్న వేడుకు
న్నాడు.

“సువ్వు స్వయంగా తెచ్చుకుంటేనే మూలిక
నీకు పని చేస్తుంది!” అని బైరాగి, బీరన్నకు
ఖచ్చితంగా చెప్పేశాడు.

“అయితే, నా అదృష్టం ఇంతే!” అని
బీరన్న తిరుగు ప్రయాణమయ్యాడు.

దారిలో బీరన్నకొక గుర్రపు బండి ఎదుర
యింది. అందులో పరగణాకంతకూ వస్తాడు
పైడిరాజు కూతురు రాగమతి ప్రయాణం చేస్తూ,
వాడిని చూసి బండి ఆపించింది. ఆమెది
తిక్కబుధి, పైగా ఎక్కడలేని పాగరు. అందు
వల్లనే ఆమెకు ఇరవై ఏళ్ళు నిండినా పెళ్లి
చెయ్యలేక పైడిరాజు నానా అవస్థాపదుతున్నాడు.

బీరన్న బండిని సమీపించగానే రాగమతి, “ఆహ, ఏమందం! నేను వస్తాదు పైడిరాజు కూతుర్చి. నిన్ను పెళ్ళిచేసుకోవాలనుకుంటున్నాను,” అన్నది.

“నేను గారిని ప్రేమించాను. ఆమెను తప్ప ఇంకెవర్టు పెళ్ళిచేసుకోను,” అని నొక్కి చెప్పాడు బీరన్న.

రాగమతి, గారి గురించి వాడిని వివరాదిగి తెలుసుకుని, “నువ్వు వెరివాడిలా వున్నావు! ఆ గారి పూరుతు గతిలేనిది. నేను వస్తాదు కూతుర్చి. నన్ను కాదని దాన్ని చేసుకుంటావా?” అన్నది కోపంగా.

అపునన్నట్టు తలాడించాడు బీరన్న. అంత లోబండిలోంచి బొద్దింక ఒకటి వాడి మీదికి

దూకింది. బీరన్న హడలిపోయి కెవ్వుమని అరిచాడు. వాడు మహాపిరికి అని అర్థం చేసుకున్న రాగమతి, “నన్ను పెళ్ళిచేసుకోనంటే నిన్ను బొద్దింకలున్న గదిలో బంధిస్తాను,” అని బెదిరించింది.

అమాట వింటునే బీరన్న అక్కడి నుంచి పరుగు పుచ్చుకున్నాడు. రాగమతి వాణ్ణి బండిలో తరిమింది. ఆ సమయానికి అటుగా వస్తున్న నారన్న బండిని అటుకాయించి, ఏమిటీ అస్యాయం అని అడిగాడు. రాగమతి వాడికి జరిగింది చెప్పింది.

“కప్పలకూ, బొద్దింకలకూ భయపడేవాడిని, ఈ చుట్టుపక్కల ఐదారు పరగణాల్లో పేరు మోసిన వస్తాదు పైడిరాజు కూతురు పెళ్ళాడ వచ్చా? ఇలాంటి వాడు వస్తాదు అల్లుడైతే జనం నవ్వుకోరా?” అన్నాడు నారన్న.

“అమాటా నిజమే! అయితే, నేను సాహస వీరణ్ణి పెళ్ళిచేసుకుంటాను. అందం సంగతి తర్వాత,” అని రాగమతి బండిని మళ్ళించి తన దారిన వెళ్ళిపోయింది.

ఆయసంతో రాష్ట్రము నిలబడ్డ బీరన్న, నారన్నకు కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుని, “నువ్వు ప్పుడే రాజధాని నుంచి తిరిగివస్తున్నావా, ఎం సాహసకార్యం చేశావు?” అని అడిగాడు.

ఆ ప్రశ్నకు నారన్న జబ్బలు చరుచుకుని, “ఒకేసారి రెండు మొనశ్శతో నీటిలో వుండి పోరాడి నెగ్గాను. రాజు నాకు పదివేల వరపులిచ్చాడు. అంత దబ్బు పెట్టే చాలా అందమైన

వజ్రాల హరం కొన్నాను. గారిని పెళ్ళి చేసు కుంటాను,” అని వాడింకా ఏదో చెప్పుబోతూం దగా, వాళ్ళున్న చెట్టుపై నుంచి వాళ్ళ మీద వలలోంచిదోకటి పడింది.

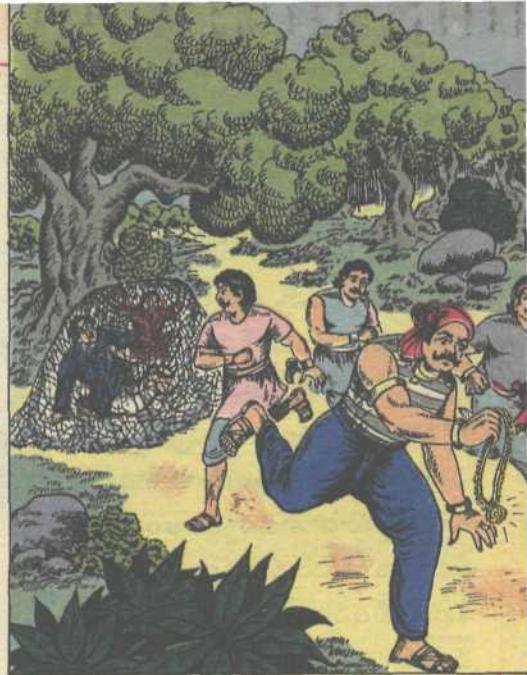
వలలోంచి బయట పడెందుకు బీరన్న, నారన్న పెనుగులాడుతూండగా, చెట్టు మీద నుంచి నలుగురు దొంగలు కిందికి దూకి, నారన్న వద్ద వున్న వజ్రాల హరం గుంజకుని పారిపోయారు.

ఆ తర్వాత కొంతసేపటికి బీరన్న, నారన్న వలలోంచి బైటుపడ్డారు. నారన్న, బీరన్నతో, “దొంగలిక్కడ చెట్టుమీద మాటు వేసి వున్నారన్న మాట! నా దగ్గరున్న వజ్రాల హరం సంగిత తెలియగానే మన మీద వలవిసిరారు. నేను వాళ్ళను వదలను. ఇప్పుడే వెళ్ళి వాళ్ళను పట్టుకుని వజ్రాలహరం తెస్తాను. ఈలోగా నువ్వు గ్రామానికి వెళ్ళి గారికి నేను వస్తున్న విషయం చెప్పు,” అన్నాడు.

నారన్న దొంగలు వెళ్ళిన దిశగా పరిగెత్తితే, బీరన్న తన గ్రామంచేరి జరిగినదంతా గారికి చెప్పాడు.

“నలుగురు దొంగల్ని పట్టుకునేందుకు ఒక్కడూ వెళ్ళాడా? వాడి మొండి దైర్యాన్ని మెచ్చుకోవాలి,” అన్నది గారి, నారన్నను మెచ్చుకుంటూ.

ఇక ఆమె నారన్ననే పెళ్ళి చేసుకుంటుందని బీరన్న రూఢి చేసుకున్నాడు. కొద్దిసేపట్లో నారన్న వజ్రాలహరం తీసుకుని రావడం

భాయం! ఇలా అనుకుని వాడు దైర్యం చేసి, “అనలు పెళ్ళికి, వజ్రాలహరానికిసం బంధం ఏమిటి? నీకు దబ్బు ముఖ్యమా? ప్రేమ ముఖ్యమా? నేను వజ్రాలహరం తేలేను, కానీ నాకు నువ్వేకావాలి. నన్ను పెళ్ళిచేసుకో!” అన్నాడు.

గారి నవ్వి, “నాకూ నువ్వుంటే ఇప్పమే! ఈ మాత్రం మాట ముందే అనుంటే, అప్పుడే నేను పెళ్ళికి ఒప్పుకుని వుండేదాన్ని. సరేలే, ఇప్పటికైనా దైర్యం చేశాపు కాబట్టి, నీతోనే నా పెళ్ళి జరుగుతుంది,” అన్నది.

బీరన్న సంతోషానికి పట్ట పగ్గాలు లేవు. అంతలో నారన్న అక్కడికి వజ్రాలహరం తీసుకుని వచ్చాడు.

“నువ్వు ఆలస్యం చేశావు. నువ్వు చెయ్య లేని సాహసం చేసిన బీరన్నను నేను పెళ్ళి చేసుకుంటున్నాను,” అని గౌరి వాడికి చెప్పింది.

“కప్పులకు, బోడ్డింకలకు భయపడేవాడు, నేను చెయలేని సాహసమేం చేశాడు?” అని అడిగాడు నారన్న ఆళ్ళర్యంగా.

“సాహసమంచే కేవలం కత్తియుద్ధాలూ కావు, మొనశ్శతో పోరాదటమూ కాదు. మనసు లోమాటను దైర్యంగా చెప్పగలగాలి. బీరన్న ఎంత దైర్యవంతుడంటే, నాకోసం వస్తాదు కూతుర్చి కూడా కాదన్నాడు. అందువల్ల ఎంత ప్రమాదం? కోపం వచ్చిందంటే, వస్తాదు బాణా కర్తతో బీరన్న ఒళ్ళు పూసం చెయ్యవచ్చు! మనసులోని మాట చెప్పే దైర్యముంది కనకే, నాతో పెళ్ళి గురించి మాట్లాడాడు: నిజమే! ఇష్టపడి చేసుకునే పెళ్ళికి పరటులెందుకు? పోరం కోసం నేను నిన్ను పెళ్ళి చేసుకుంటే, అదివ్యాపారంగానిపించుకోదా?” అన్నది గౌరి.

నారన్న, గౌరి చెప్పిందానికి అంగీకరించి, “నీ మాటల్లో నాకు న్యాయం కనబడుతున్నది. నాకు సాహసకార్యాలు చేయడం అంటే

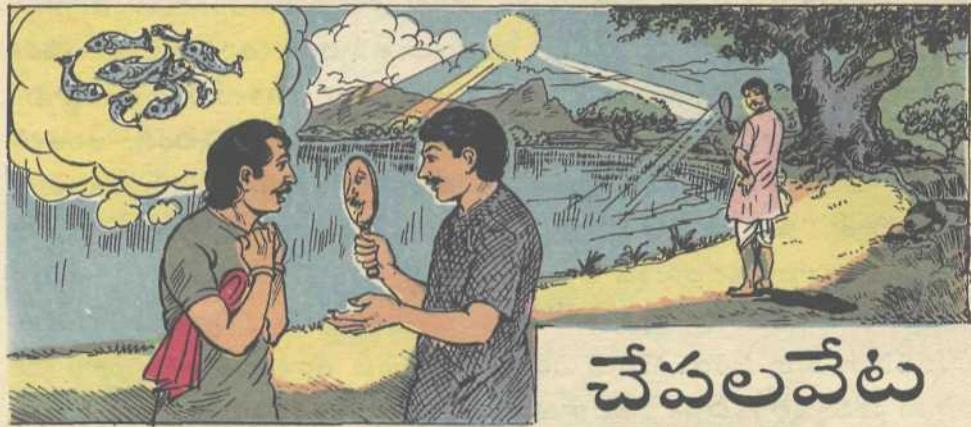
మోజుండి, రాజధానికి వెళ్ళాను. అంతా నా గురించి గొప్పగా చెప్పుకోవాలనే వజ్రాల హరాన్ని అంత ఖరీదు పెట్టికొన్నాను. వస్తాదు కూతురు రాగమతిని చూడగానే అమె అందా నికి నాకు మతిపోయింది. రాగమతి సాహస పీరుట్టి పెళ్ళి చేసుకుంటాననగానే, నాకామెనై ఆశకూడా పుట్టింది. కాని నా ఇష్టాన్ని గురించి అమెకు చెప్పే సాహసం చెయ్యలేకపోయాను. నా కవసరమైన చోట ఉపయోగపడని సాహసం నాకెందుకు? ఆ విధంగా బీరన్నే నాకంటే సాహసి!” అన్నాడు.

దానికి బీరన్న ఉత్సాహపడిపోతూ, “నేనూ సాహసినేనని ఒప్పుకున్నావన్న మాట! పద, వస్తాదు పైడిరాజు కూతుర్చి పెళ్ళాడెందుకు నేను నీకు సాయపడతాను, నీ సాహసం నీది, నా సాహసం నాది,” అన్నాడు.

ఇది విన్న గౌరి చిరునవ్వు నవ్వు, “అవును, ఎవరి సాహసం వారిది!” అన్నది.

ఆ తర్వాత కొడ్డి రోజులకే సాహసపీరు దైన నారన్న - రాగమతికి; బీరన్న - గౌరిలకు పెళ్ళిత్తు జరిగాయి.

చెపలవేట

పనిమీద పట్టుం వెళుతున్న చంద్రయ్యకు, దారిలో ఒక చెరువు కట్టమీద ఒక వింత దృశ్యం కంటబడింది. అదేమిటంటే - ఇద్దరు వ్యక్తులు చేతిలో చెరొక అద్దమూ పట్టుకుని, సూర్యుడు అడ్డాలలో ప్రతిబింబించగా వచ్చిన కాంతిని చెరువు నీటిపై ప్రసరింపచేస్తున్నారు.

సంగతేమిటో తెలుసుకుండామని చెరువు కట్టు ఎక్కిన చంద్రయ్య, ఆ ఇద్దరిలో ఒకడు తమ ఊరివాడే అయిన కిష్టయ్య అని గ్రహిం చాడు. రెండవవాడు అజానుబాహువు. చారల పంచా, గళ్ళ చొక్కాతో పట్టుం వాడిలా కనిపిస్తున్నాడు. చంద్రయ్య వాళ్ళిద్దర్ని సమీపించి, "వింతగా వుందే? ఏమిటి మీరు చేస్తున్నది?" అని అడిగాడు.

ఆ ప్రశ్నకు పట్టుంవాడు, "తెలియనివాడికి ప్రతిది వింతే, లోకమే ఒకపెద్దవింత! మేము చెరువుకట్టిపై వున్నాం. దిగువున చెరువున్నది. చెపలు పడుతున్నాం." అన్నాడు.

ఇదివినిచంద్రయ్యాశ్వర్యపోతూ, "ఇదేదో మహావింతగా వుందే! వలవేసి చెపలు పట్టగా చూశాను. గాలింతో పట్టగా చూశాను. ఇలా చెపలు పట్టగా ఎన్నదూ చూడలేదు. జంతకూ చెపల్ని ఎలా పడతాను?" అని అడిగాడు.

"ఇది చెపలవేట విద్య. ఈ విద్య నేర్చిన వాడు నీళ్ళల్లో దిగి కాళ్ళకూ, చేతులకూ బురద చేసుకోనవనరం లేదు. వలా, గాలా ల్లాంటివి మోయనవనరం లేదు," అన్నాడు పట్టుంవాడు.

చంద్రయ్య మరింత ఆశ్వర్యపోయాడు. పట్టుంవాడు కోపంగా, "మా..తాతా.. తండ్రుల నుంచి నేర్చిన విద్యను, నీకు ఉచితంగా చెప్పాడనికి నేనెమన్నా అమాయకుళ్ళనుకు న్నావా? ఇతణ్ణి చూడు! ఒడ్డున నిలబడి చెపలు పట్టే రహస్యాన్ని, నా దగ్గరే తెలుసుకుని, నాకే పోటీగా నిలబడ్డాడు. నాకెంత నష్టం! నీకుమరి అంతగా ఈవిద్య నేర్చాలని వుంచే,

నాకు యాభైరూపాయలివ్వు. ఈ రహస్యం నీకు చెప్పేస్తాను,” అన్నాడు.

చంద్రయ్య వెంటనే రాంటినుంచి దబ్బులు తీసి. లెక్కపెట్టి, యాభై రూపాయలు పట్టం వాడికిచ్చాడు. వాడు దబ్బు భద్రం చేసుకుని, చంద్రయ్యతో, “ఉన్న కిటుకంతా ఈ అద్దం తోనే వుంది. మాలాగే కదలకుండా నిలబడి సూర్యకిరణాల కాంతిని చెరువు నీటిలో ఒకే చోట పడేలా చేస్తూ వుందు. చేపలు ఎండ దెబ్బుకు సాముసిల్లి నీటిపైకి తెలతాయి. తర్వాత వాటిని పట్టి ఒద్దుకు చేర్చోవడమే మనవని!” అన్నాడు.

చంద్రయ్య, “ఇంతవరకూ ఇలా ఎన్ని చేపలు చిక్కాయి?” అని అడిగాడు పట్టం వాళ్ళే అనుమానంగా.

వాడు నవ్వి, “నీతో కలిపి అరు!” అన్నాడు.

“మోసం! దగా!” అంటూ చిందులేశాడు చంద్రయ్య.

“ఊరికేఅరిచి ఉపయోగంలేదు. నీలాంటి మరో చేప వచ్చి నాకు చిక్కండాకా, నాతో పాటు అద్దం పట్టుకుని నిలబడ్డావంటే

పాతిక రూపాయలు తిరిగిస్తాను. సరేనా?” అంటూ అప్పటిదాకా తనతోపాటు నిలుచున్న కిష్టయ్య చేతిలో పాతిక రూపాయలు పెట్టాడు.

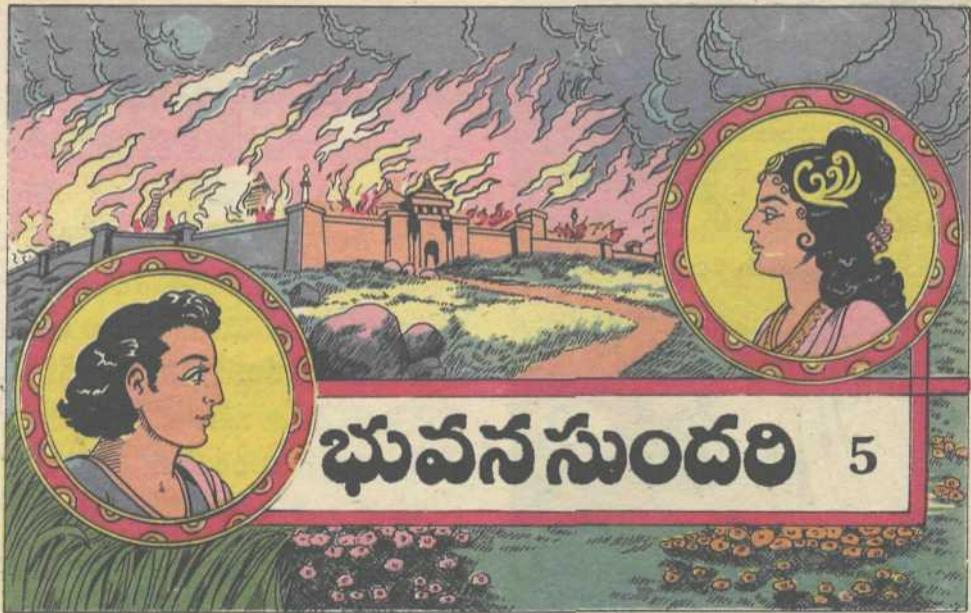
అరగంట కాలం గడిచింది. అంతలో చెరువు కట్ట అవతలివైపు నుంచి కిష్టయ్య నలుగురు మనుషులతో వస్తున్నాడు. అందరి చేతుల్లో దుధుకర్లున్నాయి.

వాళ్ళను చూసి పట్టంవాడు ముందు సంతోషించి తర్వాత అనుమానంగా, “నా దగ్గర చెపలవేట నేర్చినవాడు, మరి నలుగుర్చి ఆ విద్య నేర్చుకునేందుకు తీసుకువస్తున్నాడు, ఖాగానే వుంది! మరి, చేతిలో ఆ దుధు కర్రలేమిటి?” అన్నాడు.

చంద్రయ్య పెద్దగా నవ్వి, “వాళ్ళు, దుధు కర్రల వేట నీకు నేర్చేందుకు వస్తున్నారు. కాళ్ళూ చేతులు విరిగాక, నువ్వు పట్టం ఎలా పోగలవా అని విచారంగా వుంది!” అన్నాడు.

వెంటనే పట్టంవాడు కిష్టయ్య, చంద్ర య్యల నుంచి తీసుకున్న దబ్బుతో పాటు మరికొంత దబ్బును చంద్రయ్య చేతిలోపెట్టి, తిరిగిచూడకుండా పట్టంకేసి పరిగెత్తాడు.

। ప్రోయ్ రాజు కొడుకైన మోహనుడు భువనసుందరిని ఎత్తుకు పోయినందువల్ల గ్రీకులు తమ నావలనూ, బలాలనూ ఆయత్తం చేసుకుని ప్రోయ్ పైకి దండతి వచ్చారు. మొదదిరోజు యుద్ధంలో ప్రోజనులు దెబ్బతిని తమ నగరంలోకి పారిపోయారు. తర వాత గ్రీకులు ప్రోయ్ నగరానికి ముట్టడివేసి పరినర దేశాలను కొల్లగొట్టసాగారు. ప్రోయ్ ముట్టడి తొమ్మిదిసంవత్సరాలపాటు సాగింది. ఈతొమ్మిదేళ్కాలంలో సూయద్దం ఏమీ జరగలేదుగాని గ్రీకు శిఖిరంలోనూ, బయటా కూడా అక్రమాలు అనేకం జరిగాయి.]

ప్రోయ్ నగరాన్ని గ్రీకులు ముట్టడించి తొమ్మి దేశ్శు నిండుతున్నది. చలికాలం వచ్చింది. చలికాలంలో యుద్ధం జరగదు. అందుచేత గ్రీకులు ఈ రోజులలో తమ సైనిక శిఖిరాన్ని విస్తరింపజేసుకుని, విలువిద్య సాధన చేస్తాకాలం వెళ్బుచ్చారు.

యుద్ధభూమికి కొంత దూరాన సూర్య భగవానుడి ఆలయం ఒకటి ఉన్నది. ఇది తటస్థ ప్రాంతం. ఈ దేవుడికి బలులు ఇవ్వ

టానికిగాను గ్రీకులూ, ప్రోజనులూ కూడా వెళుతూ ఉండేవాళ్ళు. ప్రోయ్ నగరపు ప్రముఖులు ఈ ఆలయంలోనే గ్రీకులకు అప్పుడ్చూ కనిపించేవారు.

ఒకనాడు వజ్రకాయుడు ఈ ఆలయంలో బలులివ్వటానికి వచ్చేసరికి, అక్కడ అతనికి వర్ధనుడి భార్య, కుమారే కనిపించారు. వారు కూడా దేవుడికి బలులు ఇవ్వటానికి వచ్చారు. వర్ధనుడి కుమారే ప్రమోదిని అత్యంత సాంద

ర్యవతి. ఆమెను చూస్తూనే వజ్రకాయుడు అంతలేని ప్రొమాషశం పొందాడు. అతను శిబిరానికి తిరిగివస్తూనే ఒక దూతను వీరసిం హుడివద్దకు పంపాడు. “వజ్రకాయుడు నీ చెల్లెలయిన ప్రమోదినిని వివాహమాడ గోరు తున్నాడు,” అని ఈ దూత వీరసింహుడితో చెప్పాడు.

“నీవు గ్రీకు శిబిరాన్ని విడునాడి నాతండ్రి అయిన వర్ధనుడి పక్కం వచ్చినట్టయితే నా చెల్లెలిని వివాహమాడవచ్చ. గ్రీకులకు ద్రోహం చెయ్యలేని పక్కాన కనీసం మీ వీరులలో భూధపుడనేవాడినీ, మరికొందరు వీరులనూ హత్యచేస్తానని ప్రమాణం చెయ్య!” అని వీర సింహుడు వజ్రకాయుడికి జవాబు పంపాడు.

వజ్రకాయుడు ఈ పురతులకు లోబడటా నికి వెనకాడాడు. ఇంతలో శితాకాలం వెళ్లి పోయి వసంతం ఆరంభమయింది. దానితో బాటు యుద్ధం కూడా మళ్ళీ సాగింది. యుద్ధ రంగాన ఎలాగైనా వీరసింహుణ్ణి కలవాలని వజ్రకాయుడు చాలా యత్క్రించాడు, కాని ఈ యత్కాలు ఫలించలేదు. ఒకసారి అతను వీరసింహుడికేసి వెళ్ళి సమయంలో, వీరసిం హుడి తమ్ముడౌకడు వజ్రకాయుడి అరిచేతిలో బాణం కొట్టి గాయపరిచాడు.

యుద్ధ వైఖరి చూస్తే దేవతలు గ్రీకులకు ప్రతికూలంగా ఉన్నట్టు కనబడింది.

లోగడ వజ్రకాయుడు ట్రోయ్ పరిసర రాజ్యాలను కొల్లగాట్టినప్పుడు అనేకమంది ప్రీలు అతనికి బానిసలుగా చిక్కారు. వీరిలో హేమ అనే పెల్ల ఒక్కతే, భామిని అనే పెల్ల ఒక్కతే ఉన్నారు. గ్రీకువీరులు ఈ బానిసలను పంచుకునేటప్పుడు హేమ రారాజు వంతూ, భామిని వజ్రకాయుడివంతూ కావటం జరిగింది.

వీరిలో హేమ తండ్రి పేరు హేమాంబరుడు. ఆయన సూర్యోపాసకుడు; తన కుమారెను గ్రీకులనుంచి తిరిగి తెచ్చుకునే ఉద్దేశంతో కొన్ని కానుకలు రారాజుకు అర్పించి తన కుమారెను విడిచిపుచ్చమని కోరాడు.

కాని రారాజు ఆయన మాట వినిపించు కోక, ఆయన ఇచ్చిన కానుకలు తీసుకోక హేమాంబరుణ్ణి నానా తీట్లూ తీట్లి వెళ్ళ గొట్టించాడు. ఈ సంఘటన జరిగినది లగా

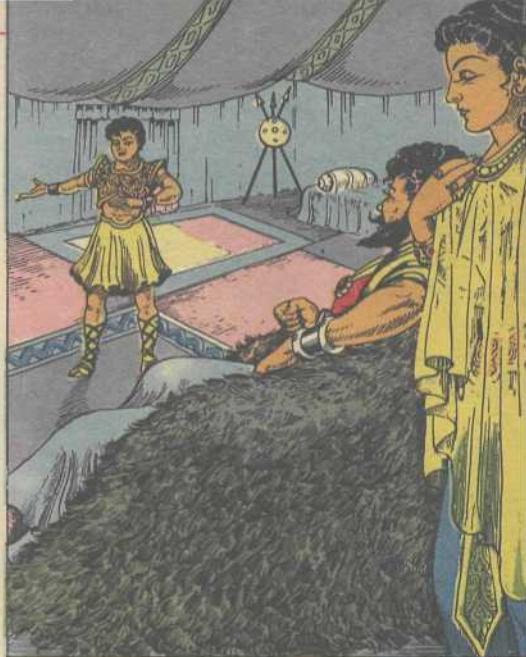
యతు ప్రతిరోజు గ్రీకు శిచిరంపై ఎటునుంచో
వచ్చి బాణాలు పడటమూ, ఆ కారణంగా
గ్రీకు సైనికులు వందలాదిగా చావటమూ జరి
గింది. ఇలా పదిరోజులు గడిచినమీదట,
గ్రీకు నొకలకు మార్గదర్శకుడుగా వచ్చిన
కాంశుకుడు ఒక సంగతి బయటపెట్టాడు.

“హేమాంబరుడు సూర్యోపాసకుడు. సూర్యు
డికి అత్యంత ప్రియుడు. అతను తన
కుమారైను విడిచిపుచ్చమని రాగా, రారాజు
దుర్వాషలాడి పంపాడు. హేమాంబరుడు సూర్యు
భగవానుణ్ణి వెదుకొనగా, ఆయన మనపై
ఈ బాణాలు వేసి శిక్షిస్తున్నాడు! ఈ ప్రమాదం
నుంచి తప్పించుకోవాలంటే హేమను సగార
వంగా వెంటనే అమె తండ్రి వద్దకు పంపాలి!”

అని కాంశుకుడు చెప్పాడు.

రారాజు ఈ మాటలు నమ్మి, హేమను
తక్కణమే హేమాంబరుడివద్దకు పంపి, తనను
అడిగా వారుండడనే ఉద్దేశంతో, వజ్రకాయుడి
వంతు వచ్చిన భామిని అనే పిల్లలు తాను
తీసుకున్నాడు.

ఇది చూసి వజ్రకాయుడికి పట్టరాని ఆగ్ర
హం వచ్చింది, “ఇకమీదట నాకీ యుద్ధంతో
ఏమీ సంబంధం లేదు. నేనింక ఈ యుద్ధంతో
పాల్గొనేది లేదు!” అని అతను శపథం చేశాడు.
అతను అదివరకే ప్రమాదినిని ప్రేమించి
ఉన్నాడు; అమె తండ్రి అయిన వద్దనుణ్ణి
తృప్తిపరచేటందుకు వజ్రకాయుడి కిది చాలా
మంచి అవకాశం కూడా అయింది. వజ్ర

కాయుడితోబాటు అతని సేనలు కూడా యుద్ధ
రంగంనుంచి వైదొలిగాయి.

గ్రీకులవక్కాన ఇకమీదట యుద్ధం చేయ
నని వజ్రకాయుడు శపథం చేసినట్టు వినగానే
తోజనుల ఆనందానికి మేరలేదు. వారు
ఎంతో ఉత్సాహంతో గ్రీకులపైకి బ్రహ్మండంగా
దాడి ఎత్తివచ్చారు. ఈ దాడి చూసి రారాజుకు
గుండె చలించి పోయింది. యుద్ధ విరమల
కోసం ఆయన తోజనులకు వార్త పంపాడు.

యుద్ధం నిలుపు చేయబడింది. ఈ
పోరాటమంతా భువనసుందరికోసమే గనక,
అమె ఎవరిది కావాలో నిర్ణయించటానికిగాను
అమె భర్త అయిన ప్రతాపుడికీ, అమెను
ఎత్తుకుపోయిన మోహనుడికి మధ్య ద్వంద్య

యుద్ధం జరిగేటట్టు నిర్ణయించారు. ప్రతి పుడూ, మోహనుడూ ద్వంద్య యుద్ధం చేశారు. కాని ఇది ఆసాంతం నదువలేదు: మధ్యలోనే మోహనుడు మాయమయ్యాడు. కామినీదేవత అతన్ని తన మాయాప్రభావం చేత అద్యచుట్టి చేసి తోయికి చేర్చిందన్నారు.

ద్వంద్యయుద్ధం ఎటూ తేలకపోగా, యుద్ధ విరమణకు భంగంకూడా కలిగింది! కంట కుడు అనే తోజన వీరుడు ప్రతాపుడిపై బాణం వదిలాడు. ఇది చూసి మండిపది దేవమయుడు కంటకుట్టి చంపి, ప్రశంసనుట్టి గాయపరిచాడు.

ఇది జరిగిన అనంతరం వీరసింహుడు వజ్రకాయుణ్ణి తనతో ద్వంద్య యుద్ధానికి

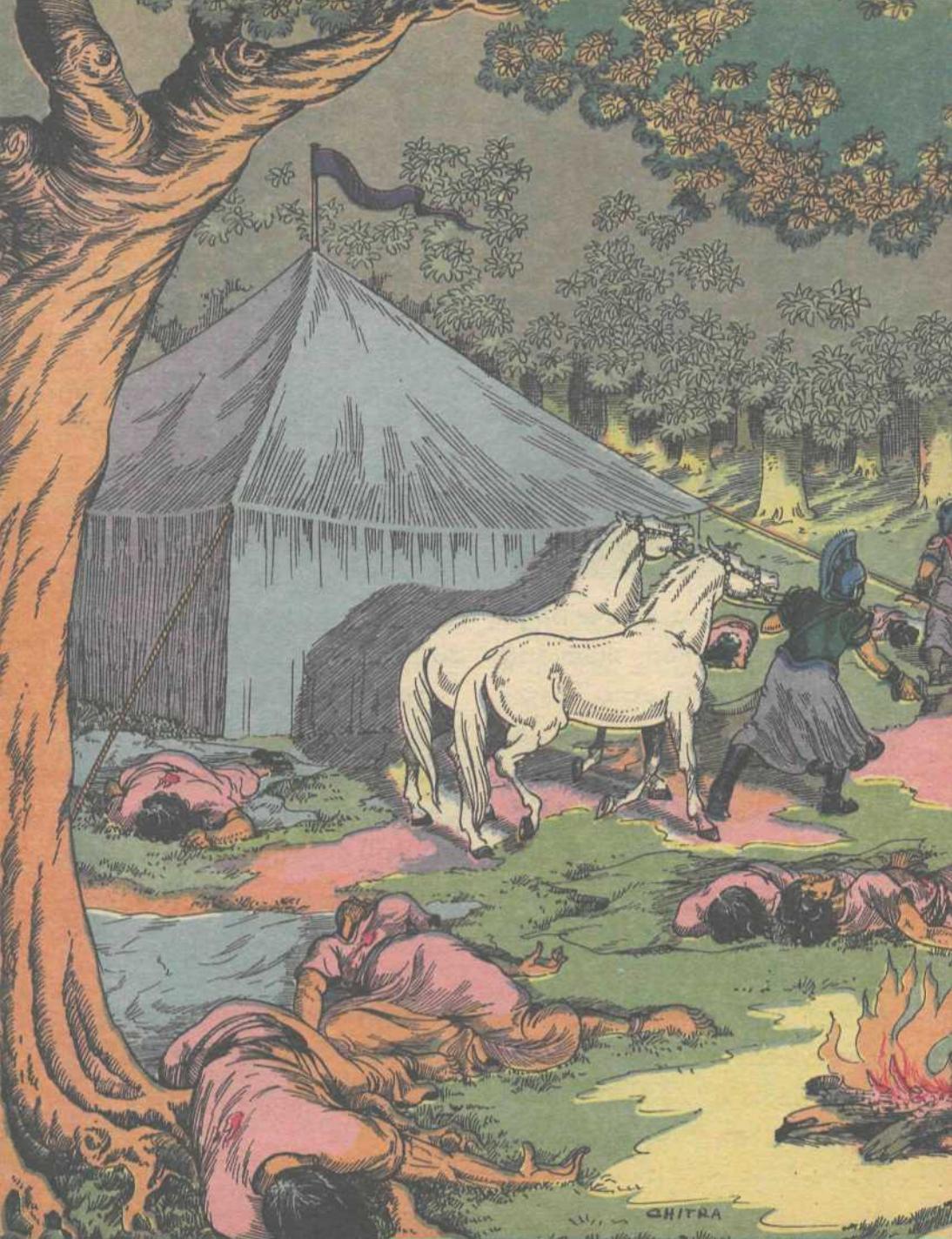
అప్యనించాడు. కాని వజ్రకాయుడు తాను యుద్ధరంగం నుంచి విరమించుకున్నానని జవాబు పంపాడు. వీరసింహుడితో ద్వంద్య యుద్ధం చేయటానికిగాను గ్రీకులు భూధవుణ్ణి ఎన్నుకున్నారు. ఎందుకంటే వజ్రకాయుడి తరవాత గ్రీకు వీరులలో చెప్పుకోదగిన మహా వీరుడు భూధవుడే.

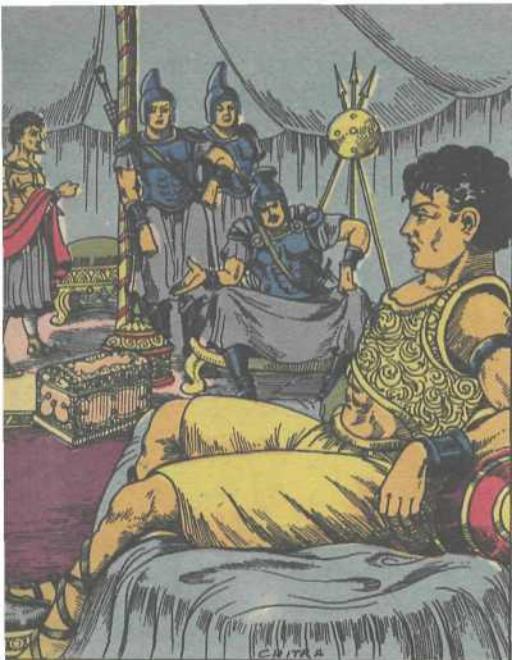
వీరసింహుడూ, భూధవుడూ సూర్యాస్త మయిందాకా ద్వంద్యయుద్ధం చేసినా ఒకరు ఓడటంగాని, ఒకరు గెలవటంగాని జరగ లేదు. వారు సమ ఉళ్ళులుగా పోరాదారు. సూర్యాస్తమయం కాగానే వారు యుద్ధం నిలుపుచేసి, ఒకరి శార్యపరాక్రమాలను ఒకరు ప్రశంసించి, ఒకరికాకరు బహుమాలుకూడా ఇచ్చుకున్నారు.

ఉథయపక్కాలూ తాతాగ్రులిక యుద్ధ విర మణికు ఒప్పుకున్నాయి. గ్రీకులు తమ యుద్ధ నిహాతుల నందరినీ పాతిపెట్టి, అక్కడ నిడు షైన దిబ్బ నిర్మించి, దానిమీద ఒక గోడకట్టారు. ఈ గోడకు ముందుగా ఒక లోతైన కందకం తవ్వి, దాని ముందుగా ఒక కంచె అమర్చారు.

ఆ తరవాత తిరిగి యుద్ధం ఆరంభమ యింది. ఈ యుద్ధంలో గ్రీకులు ఫూర పరాజయిం పొందారు. తోజనులు వారిని కంద కంమీదుగా గోడ అవతలిక తరిమివేశారు.

ఆ రాత్రి తోజనులు సముద్రతీరాన్ని చేరి, గ్రీకునొకలకు చాలాకొద్ది దూరంలోనే మకాం వేశారు.

మంగ జరిగిపోతున్నది!" అని తండ్రితో
పోత్తాది, రారాజు వద్దకు తిరిగి వచ్చేసింది!
రారాజు దూతలతో వజ్రకాయిదు ప్రేమ
గానే మాట్లాడాడు, కానీ తన నిర్ణయం మార్పు
కోవటానికి అతను ఎంతమాత్రమూ ఒప్పుకో
లేదు. "రేపు ఉదయమే నేను నా నావలను
తరలించుకుని దేశానికి తిరిగి పోతున్నాను!"
అనికూడా అతను దూతలతో చెప్పాడు.

ఆ రాత్రే రూపధరుడూ, దేవమయుడూ
కలిసి త్రోజనుల శిబిరంపై దాడిచేయ తల
పెట్టారు. వారా పనిమీద బయలుదేరి పోతూం
దగా దారిలో వారికి త్రోజనులు పంపిన
వేగులవాడొకదు తటష్టపడ్డాడు. ఇద్దరు గ్రీకు
వీరులూ వాడిపై బడి బలాత్మారంగా శత్రువుల
రహస్యాలు బయటపెట్టించి, వాళ్లి కాస్తా
చంపేశారు.

వాడు ముఖ్యమైన రహస్యం ఒకది బయట
పెట్టాడు; అదేమంచే :

విచ్చేదనుడు అనే త్రైనేందేశపు రాజు అంత
కుహృద్యమే తన సిబ్బందితోనూ, పాలమీగడ
లాటి తెల్లని రంగు గల మేలు జాతి అక్కాల
తోనూ వచ్చి త్రోజన్ సైనిక శిబిరంలో విడి
శాదు. ఆ గుర్రాలు వాయు వేగాన్ని మించి
పోగలవి. అని త్రోయు నగరంలో మేసి, ఆ
నగరానికి దక్కించంగా ప్రవహించే స్వాముందర
నదిలో సీరు తాగిన పక్కాన త్రోయుని ఎవరూ
జయించలేరని ఒక ప్రతీతి ఉన్నది. విచ్చే
దనుడి గుర్రాలింకా ఈ డండు పనులూ

రారాజు భామినిని వజ్రకాయుడికి తిరిగి
ఇస్తాననటానికి మరొక కారణంకూడా ఉన్నది.
తండ్రి దగ్గరికి పంపబడిన హేమ, "నేను
ఇక్కడ ఉండను. రారాజు దగ్గర నాకు చాలా

చేయలేదు. విచ్చేదనుడు ఆ రాత్రి ట్రోజను శిబిరంలో కుడిపార్వున ఒక డేరాలో మకాం చేసినట్టు గ్రీకు వీరులు వేగులవాడి ద్వారా తెలుసుకున్నారు. రూపథరుడూ, దేవమయుడూ వేగులవాళ్ళి వంపి, నేరుగా విచ్చేదనుడి డేరాకు వెళ్లారు. గాధనిద్రలో ఉన్న విచ్చేదనుళ్ళి, అతని అనుచరులు పన్నెందు మందినీ చంపారు. విచ్చేదనుడి వెంట వచ్చిన తెల్లు గుర్రాలను విప్పుకుని, విజయోత్సాహంతో తమ శిబిరానికి వెళ్ళిపోయారు.

తరవాత కొద్దిసేపటికి విచ్చేదనుడి పరిజనులు నిద్రలేచి తమ రాజూ, అతని అనుచరులూ వధించబడినట్టు తెలుసుకుని కంగారుపడి, తిరిగి పారిపోసాగారు. గ్రీకులు దారి కాసి వారందరినీ తుద ముట్టించారు.

ఇంత జరిగినా, గ్రీకులకు మర్మాదు యుద్ధ భూమిలో మళ్ళీ అపజయమే ఎదురయింది. ట్రోజనులచేతిలో, అంతకు హర్షం వారింత అపజయం ఎరగరని చెప్పాలి. యుద్ధంలో రారాజూ, దేవమయుడూ, రూపథరుడూ మొదలైన ముఖ్య వీరులందరూ గాయాలు తిన్నారు.

రణరంగాన సింహానికి ఏమాత్రమూ తీసిపోని ట్రోజను మహావీరుడు వీరసింహుడు గ్రీకులను తరిమికొట్టాడు. వారు నిర్మించిన గోడను చేదించాడు. అక్కడితో ఆగక అతను ఇంకా ముందుకు చౌచ్చుకుపోయి గ్రీకు సైనిక శ్రేణులనే భేదించాడు. గ్రీకు వీరులందరూ కలిసి విశ్వప్రయత్నాలు చేసి కూడా వీరసింహుడి ధాటిని కొంచెం కూడా ఆపలేక పోయారు.

భూధవుడు విసిరిన గండశిల ఒకటి వీరసింహుడికి గురిగా తగిలి, క్షణంపాటు అతను పడిపోయినట్టే కనిపించాడుగాని, అంతలోనే మళ్ళీ తేరుకుని తన సైనికులకు అంతులేని ఉత్సాహం కలిగించాడు.

చూస్తూండగానే ట్రోజనులు గ్రీకు నౌకలను చేరుకున్నారు. ఒక నావకు నిప్పు అంటించారు. ఆ నావ చంద్రప్రభుడిది. గ్రీకునావలు ట్రోయతీరాన్ని చేరగానే అందరికన్న ముందు గానేలమీదికి దూకి, అందరికన్న ముందుగా తన ప్రాణాలు కోల్పోయిన గ్రీకువీరుడు ఈ చంద్రప్రభుడే!

— (ఇంకావుంది)

చందులు కబ్బర్లు

విభాగంతి తీసుకుంటూ నడిపే వాహనం!

హాయిగా వెనక్కు అనుకుని కూర్చుని నడపడానికి
వీలుగా ఇటీవల ఒక స్కూటర్ ను రూపొందించారు.

దీనిని నదుపుతూ వుంచే, చత్రాల కుర్చీలో కూర్చుని విభాగంతి తీసుకుంటున్నట్టే వుంటుంది. మూడు చత్రాలు
గల ఈ స్కూటర్ ఒక్కాక్కు చక్రం 60 సెం.మీ. (16 అంగు
ళాలు) అధ్యక్ష లత కలిగి వున్నది. ఇవి 15 సెం. మీ (6 అంగు
ళాలు) ఎత్తు పల్లాలను సులభంగా దాటగలవు. ఈ వాహనానికి
24వేళ్ళేక ఎలక్ట్రిక్ మోటార్, 3 ప్రపెబట్టుతమర్జులిడి వున్నాయి.
ఇది వేగంగానూ, నిదానంగానూ; ముందుకూ, వెనక్కుని నడవ
గలదు. మూడు బ్రెకింగ్ పద్ధతులు ఉన్నాయి. కావాలంచే
దీనిని ఈదదిని కారువెనక డిక్కులో వేసుకుని వెళ్ళవచ్చు. ఇన్ని
సౌకర్యాలుగల ఈ వాహనాన్ని ఎవరి కోసం రూపొందిచారనుకు
న్నారు? కాళ్ళు చేతులు బావున్న మామూలు పిల్లలకు కాదు.
వికలాంగుల సౌకర్యాద్ధం దీనిని రూపొందించారు.

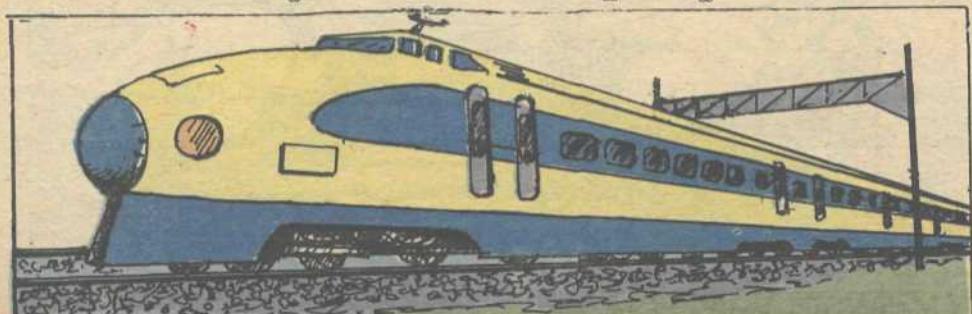
పాదదంలో రికార్డు!

ముద్రాసుకు చెందిన కొండరు కళాశాల విద్యార్థులు కలిసి
'లక్ష్మీ శ్రుతి' అనే ఒక సంగీత బ్యందం ఏర్పాటు చేసుకుని. దాని ద్వారా అలిత సంగీతం ముఖ్యంగా
సినిమా పాటలు పాడి శ్రీకలను అలరిస్తున్నారు. వీరు గత డిసింబర్-17వ తేదీ నిర్విమంగ 36 గంట
లసేపు సినిమా పాటలు పాడి సరికొత్త రికార్డు సృష్టించారు. వీరు తమ సామర్థ్యం అంతర్జాతీయంగా
గుర్తింపు పొందాలని 'గిన్స్ బుక్ ఆఫ్ వరల్డ్ రికార్డ్' సంస్కు తెలియజేశారు.

వేగమే కాని ప్రమాదం లేదు!

'షిన్ కానెసెన్' అనే బుల్లెట్ బ్రియిల్ గత ముపై సంవత్సరాలుగా జపానులోని టోక్యూ -- ఒసాకా సగరాల
మధ్యగంటకు 220 క.మీ. వేగంతో నదుస్తున్నది. అయితే అది ఇంతవరకు ఒక్క ప్రమాదానికి కూడా
లోనుకాలేదు. 1964వ సం 11 అక్టోబర్ 1వ తేదీ నడవడం ప్రారంభించిన ఈ రైలు జపానులో వేగంగా
నడిచే రైళ్ళకున్నిటికి 'మార్గదర్శి' అని చెప్పవచ్చు. దీని తరవాత పచ్చిన రైళ్ళ కొన్నిటిని అప్పుడే ఆపే
శారు. కానిదినిమాత్రం ఆవకుండా నదుపుతున్నారు. గంటకు 270క.మీ. వేగంతో నడిచే 'నోసోమీ' అనే
రైలును 1992వసం 1లో ప్రవేశపెట్టారు. దీని ద్వారా టోక్యూ - ఒసాకాల మధ్య (518 క.మీ.) ప్రయాణ
సమయం 19 నిమిషాలు తగ్గుతుంది. అయినా, కొన్ని ఇబ్బందులవల్ల దీనిని నడవలేకపోతున్నారు. అయితే
'షిన్ కానెసెన్' ఎటువంటి ఇబ్బందులూ లేకుండా ఇంకా నదుస్తూనే ఉన్నది!

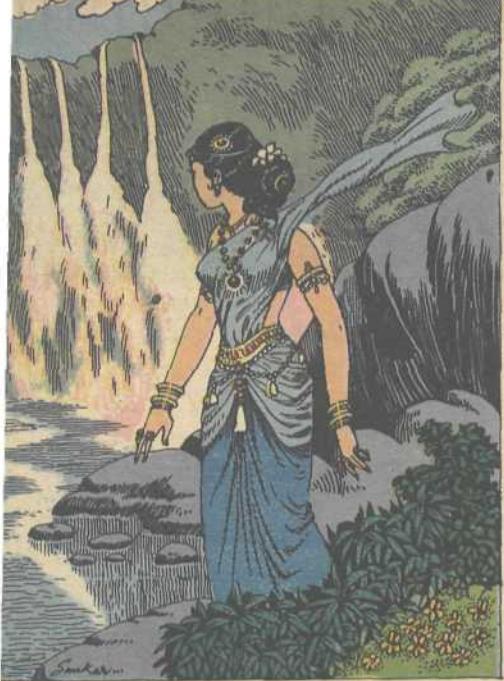

రాక్షసుడిదానం

చెట్టువదలని విక్రమార్యుదు చెట్టువద్దకు
తిరిగివెళ్లి, చెట్టుపై నుంచి శవాన్ని దించి
భుజాన వేసుకుని, ఎప్పటిలాగే మౌనంగా
శృంగానం కేసి నదవసాగాడు. అప్పుడు శవం
లోని చేతాఖుడు, "రాజు, కన్ను పాదుచుకున్నా
కానరాని కటిక చీకటి మధ్య, ఒళ్ళు జలద
రింపజేసే ఈ శృంగానంలో నువ్వు పదుతున్న
శ్రీమ చూస్తూంటే, బక్కుక్కసారి నీపట్ల జాలితో
పాటు కోపం కూడా కలుగుతున్నది. ఎందు
కంటే - కేవలం స్వార్థబుద్ధితో తన ఒక్కడి
మేలు కోసమే ఏదైనా అలోకశక్తిని సాధించాల
నుకునేవాడు, కొద్దిపాటి అవాంతరాలూ,
ఇక్కట్లూ ఎదురవగానే ఆత్మార్థాన్ని కోల్పేయి
వెనుకంజ వేస్తాడు. అలా కాక, ఇతరులకు
చేసిన వాగ్గానం నిలుపుకునేందుకో లేక సమాజ
శ్రేయస్సు కోసమే పూనుకున్నవాడు, తన
ప్రయత్నంలో అవసరం అయితే ఆత్మార్ఘణ
చేయగలడు. అయితే, కొన్ని సమయాల్లో ఏది

చేతాఖ కథలు

తనమేలో, ఏది సమాజ శ్రేయస్వకు దోహదం చేస్తుందో తెలియని అవివేకులైన మొండి పట్టుదలగల మనుషులు కూడా వుంటారు. నిన్న ఈ కష్టకార్యానికి పురిగాల్సిన వాడు ఎలాంటి వాడో నాకు తెలియదు. ఒకవేళ నువ్వు ఎంతో కష్టపడి సాధించిన దాన్ని ఏ అపాత్రుడికో దానం చేయగలవేమో అన్న శంకకులుగుతున్నది. అపాత్రదానం పాపకారణ మవుతుందన్నారు పెద్దలు. ఇది మానవులకే కాదు; రాక్షసులకైనా, దేవతలకైనా వరిస్తుంది. రక్తతర్పుడనే రాక్షసుడు, తను గడించిన అలోకిక శక్తులుగల మణిని, అవివేకంగా ఎలా అపాత్రదానం చేశాడో చెబుతాను, శ్రమతెలియ కుండా, విను,” అంటూ ఇలా చెప్పసాగాడు:

దండకారణ్యంలో రక్తతర్పుడునే రాక్షసు దుండెవాడు. ఆ అరణ్యం పొమగిరి, సింహపురి అనే రెండు రాజ్యాలను కలిపేది. అందు వల్ల అటుగా చాలా మంది బాటసారులు ప్రయాణం చేస్తూండెవారు. రక్తతర్పుడు దౌరి కిన వారిని దౌరికినట్టు చంపి తినేవాడు.

ఒక పర్యాయం చంద్రకాంత అనే గంధర్వ కన్య భూలోకంలోని వింతలు చూడడానికి వచ్చింది. ఆమె అద్భుత సాందర్భాశి. ఎంతో దయాస్వభావం కలది. ఆమె దండకారణ్యంలో విపూరిస్తూండగా, ఆమె మెడలో ధరించిన మణి ఒకటి జారి కింద పడింది. చంద్రకాంత అది గమనించలేదు. కొంతసేపటికి ఆమె అక్కడినుంచిగంధర్వలోకానికివెళ్లిపోయింది.

రక్తతర్పుడు అరణ్యంలో బాటసారుల కోసం వెదుకుతూండగా, వాడికి చంద్రకాంత పోట్టుకున్నమణి కనిపించింది. అది వింత కాంతులు విరజమ్ముతున్నది. రక్తతర్పుడు దాన్ని తీసుకుని, బాగుందని మురిసిపోతూ మెడలో హరంగా ధరించాడు.

ఆ మణిని ధరించగానే రక్తతర్పుడిలో విపరీతమైన భావ సంచలనం కలిగింది. పరమ త్రూరుడైన వాడి హృదయంలో ఒక్క సారిగా దయ, కరుణ చోటు చేసుకున్నాయి.

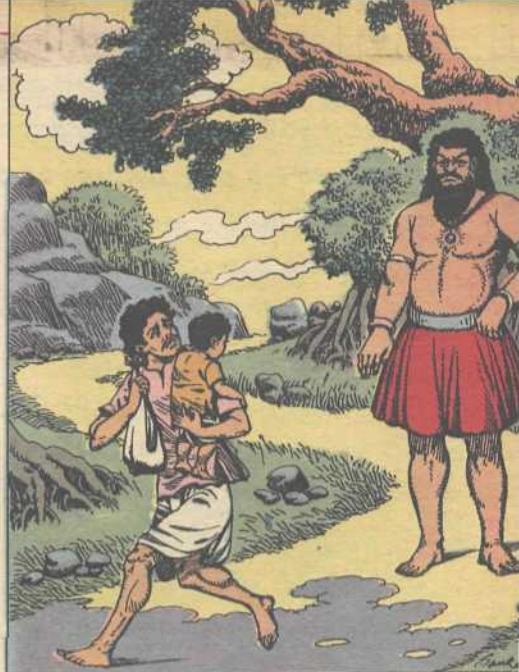
అంతలో వాడి దృష్టి అటుగా ప్రయాణం చేస్తున్న బాటసారుల మీద పడింది. ఒక చిన్న పిల్లవాడు తండ్రిని ఎత్తుకోమని మారాం చేస్తున్నాడు. తండ్రి, నా దగ్గర ఓపికలేదు

నడవమని వాళ్లి కోపుడుతున్నాడు. ఇది చూసి రక్తతర్పుణుడు వాళ్ల ముందుకు వెళ్లి, “చిన్నవాడు నడవలేక పోతూంటే ఆ మాత్రం ఎత్తుకోలేవా? నా భుజాల మీద కూర్చుండి, క్రణంలో గమ్యం చేరుస్తాను,” అన్నాడు.

రాక్షసుళ్లి చూడగానే బెంబేలెత్తి పోయిన ఆ బాటసారి, కొడుకునెత్తుకుని అక్కడి నుంచి పారిపోయాడు.

బాటసారి కనిపించగానే విరుచుకుతిని ఆకలి తీర్చుకోవలసిన తను, వాడికి సహాయ పొలసుకోవడం రక్తతర్పుణుడికి చాలా ఆళ్లర్యం కలిగించింది. వాడు తనకేం జరిగిందా అని విచారపడుతూ, ఒక చెట్టు కింద కూర్చున్నాడు. వాళ్లి అటుగా పోతున్న ధర్మవేదుడు అనే ముని చూశాడు. ఆయన గొప్ప తపశ్చక్తి సంపన్నుడు.

ఆయన రక్తతర్పుణుడి విచారానికి కారణం గుర్తెరిగి, వాళ్లి సమీపించి, “రాక్షసా! నీ ప్రవర్తన నీకే వింతగా వున్నది కదా! దానికి కారణం నువ్వు మెడలో ధరించిన మణి. ఆ మణి ఎంతో దయామయురాలైన చంద్రకాంత అనే గంధర్వకన్యది. ఆ మణికి మనస్సులోని కోర్చులను తీర్చుగల మహిమ వున్నది. అందు వలన నువ్వు జితరులకు సహాయపడాల నుకుంటే మనుష్యరూపం ధరించి నహాయ పడవచ్చు,” అని చెప్పి ముందుకు సాగిపోయాడు.

ముని చెప్పింది విన్న రక్తతర్పుణుడు, మణి ప్రభావం పరీక్షించడానికి మనుష్యరూపం కావాలని కోరుకున్నాడు. మరుక్కణం వాడి రూపు మానవుడిగా మారిపోయింది.

అనాటి నుంచి రక్తతర్పుణుడు, ఆ అరణ్యం గుండా ప్రయాణించే బాటసారులకు సహాయంచేయసాగాడు. వాళ్లను దోచుకునే దోపాడి దొంగలను తుదముట్టించాడు. బాటసారులు నీళ్లకోసం ఇబ్బంది పడకుండా మాగ్దంలో అక్కడక్కడా బాపులు తవ్వాడు. ముళ్ల పాద లనునరికి మార్గాన్ని మరింత సుగమం చేశాడు.

అయితే, ఎవరూ ఊహించని అవాంతరం ఒకటి వచ్చి పడింది. ముని ధర్మవేదుడు, రక్తతర్పుణుడికి మణి ప్రభావం వివరిస్తూం

దగా, అక్కడ వన్న చెట్లు కొమ్మ మీద దాగి వన్న అదిత్యుడనే సింహపురి గూఢచారి విన్నాడు. సింహపురి రాజు విక్రమభూపతికి రాజ్య కాంక్ష ఎక్కువ. అయిన పారుగు రాజ్యం హిమగిరి మీద యుద్ధం ప్రకటించి, దాన్ని తన రాజ్యంలో కలుపుకోవాలని పథకం వేశాడు.

హిమగిరి రాజు విజయాదిత్యుడు ధర్మ ప్రభువు. అయిన పాలనలో రాజ్యం సుఖిక్షంగా వున్నది. ప్రజలు సుఖ సంతోషాలతో కాలం గడుపుతున్నారు.

విక్రమభూపతి యుద్ధ ప్రతిపాదన విని, విజయాదిత్యుడు తల్లడిల్లిపోయాడు. కారణం, హిమగిరిఅర్థికంగానూ, సైనికపరంగానూ సింహ పురిలో పోలిస్తే బలహీనమైనది. విజయాది

త్యుడు పంపిన సంధి ప్రతిపాదనకు, విక్రమ భూపతి అంగికరించకపోవడంతో యుద్ధం తప్పనిసరి అవబోతున్నది.

సింహపురి గూఢచారి ఆదిత్యుడు సింహపురిచేరి, రాజు విక్రమభూపతికి తను అర ణ్యంలో చూసినది చెప్పి, రాక్షసుడి నుంచి మహిమగల మణిని సంపాదించితే చుట్టూ పక్కలగల అన్ని రాజ్యాలనూ జయించవచ్చని వివరించాడు.

ఇది విన్న విక్రమభూపతికి అప్పుడే తను చక్రవర్తి అయినంత ఆనందం కలిగింది. ఆయన రక్తతర్వణుడి సహాయం అర్థించడానికి రథం మీద బయలుదేరాడు.

అదే సమయంలో హిమగిరిరాజు విజయాదిత్యుడు, రానున్న యుద్ధం గురించి తన

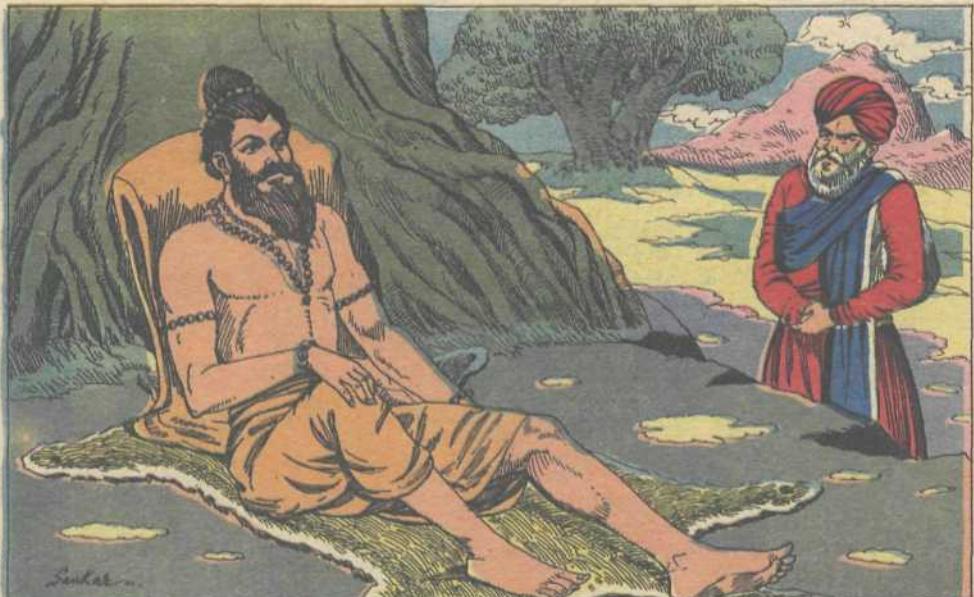

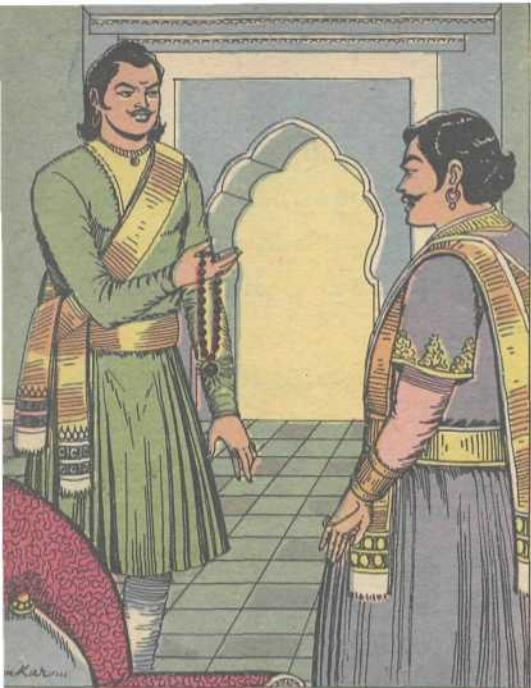
ప్రజలు ఏమనుకుంటున్నారో తెలుసుకునేందుకు మారువేషంలో రాజ్య సంచారానికి బయలుదేరాడు. ఒకచోట ఆయనకు ఒక చెట్టు కింద విత్రాంతి తీసుకుంటున్న ముని ధర్మవేదుడు కనిపించాడు. ఆయన ముఖంలోని దివ్యతేజమ్మ గమనించిన విజయాదిత్యదు, ఆయనను సమీపించి వినయంగా నమస్కరించి చెతులు కట్టుకుని నిలబడ్డాడు.

ధర్మవేదుడు, రాజును తేరిపార చూసి, “రాజు! నీ మనసులోని ఆవేదన గ్రహించాను. సింహపురి రాజు విక్రమభూపతిని ఎదురోచ్చాలంచే, ఒకేఒక మార్గమున్నది. నువ్వు వెంటనే బయలుదేరి దండకారణ్యానికి వెళ్ళు. అక్కడ రక్తతర్పుడనే రాక్షసుడున్నాడు. వాడిప్పుడు ఒక మణి ప్రభావంవలన మారిపోయి మనుషు

రూపంలో ఆపదలో వున్నవారికి సహాయపడు తున్నాడు. వాడి మెడలోని మణి కారణంగా నువ్వు వాడిని గుర్తించవచ్చు. వాడికి పరిస్థితి వివరించి, ఆ ప్రభావంగల మణిని సంపాయించే ప్రయత్నం చెయ్య,” అని సలహా ఇచ్చాడు.

విజయాదిత్యదు, రక్తతర్పుడుణ్ణి కలుసుకునేందుకు గుర్తం మీద వెంటనే బయలుదేరాడు. కాని, ఈలోపలే సింహపురి రాజు విక్రమభూపతి, మనుష్యరూపంలో వున్న రక్తతర్పుడుణ్ణి కలుసుకుని, “రాక్షసాత్మమా, తమ గురించి విన్నాను. నేను సింహపురి రాజైన విక్రమ భూపతిని. తమలోతాము కీచులాడు కుంటున్న అన్ని రాజ్యాలనూ ఏక ఘత్రాధిపత్యం కిందికి తీసుకువచ్చి, ప్రజారంజకంగా

ఆక్రమించుకోవాలనుకుంటున్నాడు. మీ మణి సహాయంతో తప్ప అతట్టి నేను జయించలేను. ధర్మబద్ధుడినైన నాకు సహాయపడగలరని నమ్ముతున్నాను,” అన్నాడు.

అందుకు రక్తతర్పుణుడు, “రాజు, విచారించకు. నీ రాజ్యానికి వచ్చి ప్రజల ఫీతి ఎలా వున్నది గమనించాక, నీకు సహాయం చేసే విషయమై నిర్దయం తీసుకుంటాను. నీ శత్రువైన విక్రమభూపతికూడా ఇలాగే మాట ఇచ్చాను,” అన్నాడు.

విజయాదిత్యుడు, రక్తతర్పుణుడికి నమస్కరించి తన రాజ్యానికి వెళ్ళిపోయాడు.

రక్తతర్పుణుడు ముందుగా హిమగిరి రాజ్యానికి వెళ్ళాడు. అక్కడి పరిష్టితులను చూసి, విజయాదిత్యుడు ధర్మప్రభువని, అతడి పాలనలో ప్రజలు సుఖంగా వున్నారనీ గ్రహించాడు. ఆ రాజ్యాన్ని ఆక్రమించుకునేందుకు సింహపురి రాజు సైన్యాన్ని ఆయత్త పరుస్తున్నాడని కూడా తెలుసుకున్నాడు. తర్వాత అతడు సింహపురి రాజ్యం వెళ్ళాడు. అక్కడ రాజు విక్రమభూపతి క్రూర పరిపాలన గురించి, రాజ్యవిస్తరణకాంక్ష గురించి క్షుణ్ణంగా తెలుసుకున్నాడు.

ఆ ఇద్దరు రాజుల్లో ప్రభావంగల మణిని ఏ రాజుకివ్వాలా అని రక్తతర్పుణుడు కొంచెం సేపు ఆలోచించి, రాజు విక్రమభూపతిని కలుసుకుని, “రాజు! ఈ ప్రభావంగల మణిని నీకు ఇప్పాడలిచాను, స్వీకరించు!” అని మణిని ఆయనకిచ్చి, అరణ్యంకేసి సాగిపోయాడు.

పాలన చేయాలనే సదుద్దేశంతో, తమదర్శనానికి వచ్చాను. మీరు దయతలచి ప్రభావం గలమణినివాకిస్తే, ఎందరికోసహాయం చేసిన వారవుతారు,” అని వేదుకున్నాడు.

దానికి రక్తతర్పుణుడు, “నేను ముందుగా నీ రాజ్యానికి వచ్చి, నీ పాలన ఎలా వున్నదో చూడాలి. ఆతర్వాత మాత్రమే మణిని నీకిచ్చే సంగతి నిర్దయించగలను,” అన్నాడు.

విక్రమభూపతి, రాక్షసుడికి కృతజ్ఞతలు చెప్పుకుని తన రాజుధానికి వెళ్ళిపోయాడు.

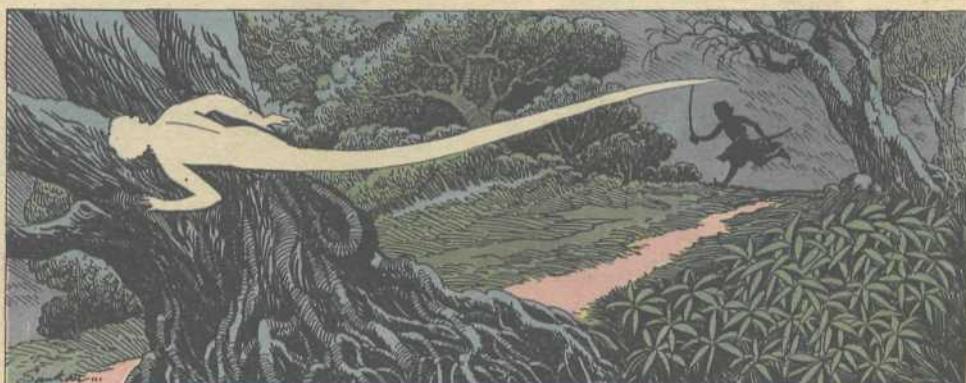
ఆమర్చాడు విజయాదిత్యుడు, అరణ్యంలో రాక్షసుట్టి గుర్తించి, “మహాసుభావా! నేను హిమగిరి రాజు విజయాదిత్యుట్టి. సింహపురి రాజు విక్రమభూపతిరాజ్యకాంక్షతో, నారాజ్యాన్ని

బెతాశుదు ఈ కథ చెప్పి, “రాజు, రక్తర్పులు దుచెసింది కేవలం అపాత్రదానమే కదా! తన ప్రజలను అతి క్రూరంగా పరిపాలిస్తూండడమే కాక, యుద్ధం ద్వారా పారుగు రాజ్యాలను ఆక్రమించి చక్రవర్తి కావాలనుకునే కాంక్ష కలవాడు విక్రమభూపతి. ఈ విషయం రక్తర్పులు స్వయంగా తెలుసుకున్నాడు. అటువంటి రాజుకు ప్రభావం గల మణి దానం చేయడమంటే, ఆ రాజు మరింత యథేచ్చగా తన ప్రజలనూ, పారుగు రాజ్య ప్రజలనూ హింసలపాలు చేయడానికి సహాయ పడడమే కదా? ఇంత అవివేకమైన అపాత్రదానానికి రక్తర్పులు ఎందుకు పూనుకున్నాడు? ఆ మణిని విక్రమభూపతికి కాక, ఎంతో శాంత స్వభావుడూ, ధర్మప్రభువూ అఱున విజయాదిత్యుడికి దానం చేసివుంటే, అతడు తనపై యుద్ధానికి రానున్న విక్రమభూపతిని ఉడించి, ఆ రాజ్య ప్రజలనుకూడా ధర్మంగా పాలించి వుండేవాడు కదా? ఈ సందేహాలకు సమాధానం తెలిసికూడా చెప్పక పోయావో, నీ తల పగిలిపోతుంది,” అన్నాడు.

దానికి విక్రమార్గుడు, “రక్తర్పులు చేసిన పని పైకి అవివేకంగా, అపాత్రదానంగా కనిపించవచ్చు. కానీ, అతడు తన స్వాను భవాన్ని ఆధారం చేసుకుని ఎంతో వివేకంగా ప్రవర్తించాడు. దారేపోయే మనుషులను చంపి తినే క్రూర స్వభావుడైన తనను, ఆ మణి అతి సాధుస్వభావుణ్ణి చేసింది. అందువల్ల, రాజ్యకాంక్షతో యుద్ధాలు ప్రారంభించి ప్రజాక్షయానికి సిద్ధపడే విక్రమభూపతిని, ఆ మణి తప్పక సాధుస్వభావుణ్ణీ, ప్రజారంజకంగా రాజ్యం పాలించే ప్రభువునూ చెయ్యగలదు. పస్తుతిస సాత్మ్యకుడూ, ధర్మప్రభువూ నడిచే విజయాదిత్యుడిపై కొత్తగా ఆ మణి చూపే ప్రభావం ఏమీ వుండదు. అందువల్ల దానిని అతడికి దానం చేయుడం వృథా. ఇదంతా ఆలోచించే రక్తర్పులు మణిని పాత్రుడైన వాడికి దానం చేశాడు,” అన్నాడు.

రాజుకు ఈ విధంగా మౌనభంగం కలగానే, బెతాశుదు శవంతో సహమాయమై, తిరిగి చెట్టుక్కాడు — (కల్పితం)

[ఆధారం : ఎన్. శవనాగేశ్వరరావు రచన]

చక్రవర్తియోగం

ధర్మపురిని పాలించే అనంగపాలుడికి ఒక్కానొక్కు కుమార్తె. అమె పేరు లావణ్య, అమృత సౌందర్య వతి. అమె చదివిన శాస్త్రాలలో జ్యోతిషశాస్త్రం ఒకటి. అమె యుక్తవయసుగ్రాలు కాగానే, రాజు వరుడి కోసం అన్యోషణ ప్రారంభించాడు.

ఒకనాడు రాకుమారి, తండ్రితో, “నాన్నగారూ! నా జాతకంలో నా భర్త చక్రవర్తి అపుతాడని వుంది. రాజుకుమారుల జాతకచక్రాలు తెప్పించండి. చక్రవర్తియోగం వున్న రాకుమారుళ్లి వివాహం చేసుకుంటాను,” అన్నది.

రాజు, అనేకమంది రాకుమారుల జాతకచక్రాలలో పాటు చిత్రపటాలు కూడా తెప్పించాడు. వాటిని చూసి ఎవరికి చక్రవర్తి అయ్యె యోగం లేదని, రాకుమార్తె తేల్చివేసింది.

అప్పుడు రాజు, అమెతో, “అమ్మా! నువ్వు చిత్రపటాల్లో రాకుమారుడి అందచందాలు చూసి నీ నమ్మతి తెలియజెయ్య. అతడి చక్రవర్తి యోగం సంగతి, నీ గురువు జ్యోతిషమార్గాండగారు పరిక్రిస్తారు,” అన్నాడు.

ఆ మర్గాడే రాకుమారి, పారుగు దేశపు యువరాజు చిత్రపటం చూసి ముగ్గురాలైపోయింది. ఎంటనే ముహూర్తం పెట్టించి రాజు, అతడితో తన కుమార్తె వివాహం వైభవంగా జరిపించాడు.

తన గురువు జ్యోతిషమార్గాండ కాళి యాత్రలో వున్నాడు. మరి, తన భర్త జాతకచక్రాన్ని ఎవరు పరిక్రించినట్టు? రాకుమారి లావణ్య ఈ సందేహాన్ని తండ్రి దగ్గర వెలిబుచ్చింది.

దానికి రాజు చిరునవ్వుతో, “నీ జాతకంలో, నీ భర్త చక్రవర్తి అపుతాడని వున్నది కదా! అందు వల్ల, పెళ్ళికుమారుడి జాతకం వేరే పరీక్షించనవనరం లేదనిపించింది,” అన్నాడు.

— తాతా నారాయణమార్తి

మనదేశపు కోటలు - 1

పురాతన్ పరిశోధన శాఖ 1960 ప్రాంతంలో
రాజస్థాన్లోని ఎందిశాయిన నరస్వతినదీ తీర శథిల
నగరంలో తప్పకాలు ప్రారంభించింది. అక్కడ లభించిన
నల్గాజులను బట్టి ఆ నగరానికి 'కాళిబంగా'
(కాళి - నల్గు; బంగా - గాజులు) అని పేరు పెట్టారు.

చుట్టూ కోటగోదలు కలిగిన కాళిబంగా నగరం త్రి.పూ.
2200 - 1700 సంవత్సరాల మధ్య కాలానికి చెందినది.
అంటే, ఇది సింధు లోయ నాగరికత కాలం నాటదని
భావిస్తున్నారు.

తొలినాటి కోటలు

రచన : మీరా ఉగ్రా

చిత్రాలు : గాశమి సేన

అదే కాలఘుట్టానికి చెందిన కొన్ని కోటలు గుజరాత్, రాజస్థాన్, పూర్వానా ప్రాంతాలలో జరిగిన తప్పకాలలోనూ బయటపడ్డాయి.

కోటలు ముఖ్యంగా శత్రువుల దారుల నుంచి, దురాక్రమణల నుంచి భద్రత కల్పించేవి. అంతే కాదు. ఆ

నాగరికతలు వెలయడానికి అధారాలయిన నదులు పొంగ వెల్లువలై

ప్రవహించేప్పుడు అక్కడ ప్రజలకు రక్షణ శిథిరాలగానూ

జవి ఉపయాగపడేవి. ప్రధానమైన కోట ఎప్పుడూ

ఎత్తయిన ప్రదేశంలో నిర్మించబడానికి ఇదే
కారణం.

ముగ్గేదం, కోటలను దుర్గాలనీ, పురాలనీ

పేర్కొన్నది. ఇంద్రుడికి పురందరుడు, అంటే
— కోటలను జయించినవాడు అనేపేరు

ఉన్నది.

యజుర్వేదానికి చెందిన

ధనుర్వేదంలో కోటల

నిర్మాణానికి నంబంధించిన

సాంకేతిక విషయాలు

ప్రతులంగా

— సింధులోయ నాగరికత లాలానికి
చెందిన కాళిబంగా

విపరించబడ్డాయి. ధనుర్జేయం ఆరు
విధాల కోటులను పేర్కొంటున్నది. అవి:
కొండ మీద నిర్మించే గిరిదుర్గం; నీళు
మధ్య నిర్మించే జలదుర్గం; అడవిలో
నిర్మించే వనదుర్గం; నేల మీద నిర్మించే
మహా దుర్గం; ఎడారి మధ్య నిర్మించే

జలదుర్గం

పురందరుచయిన
జంఘుము

ధన్య దుర్గం. చెట్ల మధ్య నిర్మించే వృక్ష
దుర్గం. ఈ ఆరింటిలో కొండమీద నిర్మించే
గిరిదుర్గమే చాలా త్రైష్మామైనదిగా
చెప్పబడింది. కోటులేని రాజు విషంలేని
పాముకు సమానంగా వర్షించబడ్డారు.

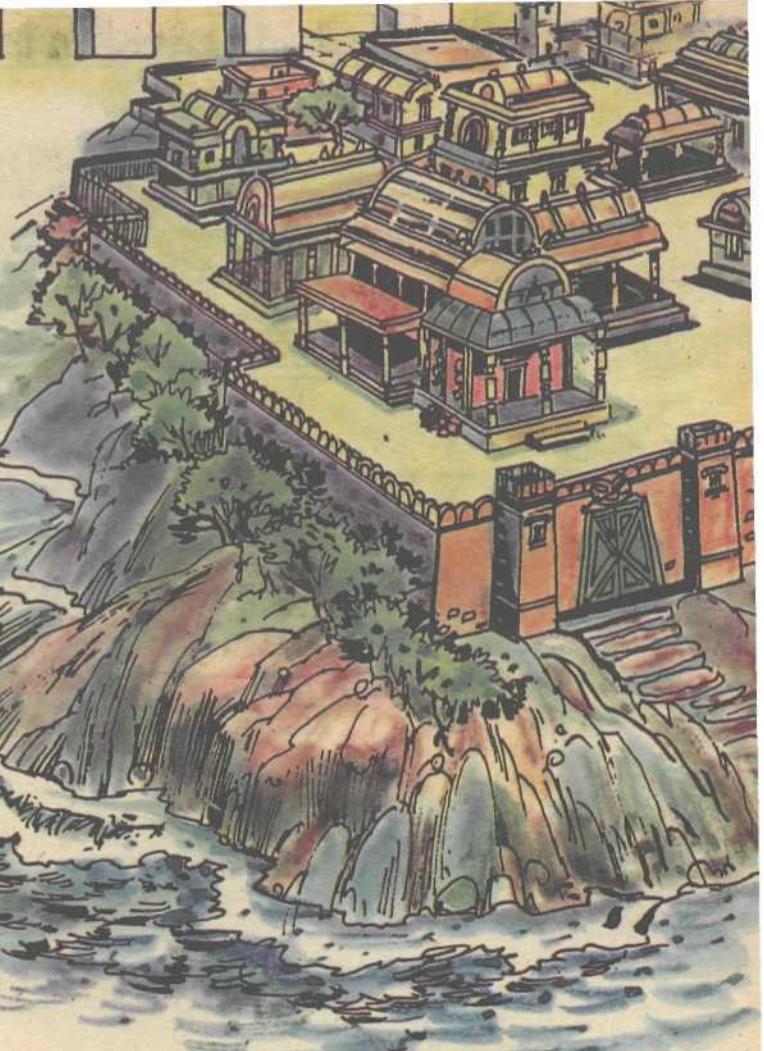
రామాయణం - అయ్యాధ్య, లంక
నగరాలలో వెలసిన కోటులను
వర్షిస్తున్నది. అయ్యాధ్య కోటు, చుట్టూ
దాట హనికి అశాధ్యమైన లోతైన
అగ్రదుతో, ఎత్తయిన భయం కొలిపే
బురుజులతో నిర్మించబడింది. లంక కోట
ఆకాశాన్నందే ప్రాకారాలతో, దుర్గ

సత్య నర్సాణం

మార్గాలతో, నది
 నదాలతో, అగ్రతతో
 పరివేష్టంబలడి ఉండేది.
 అది దేవతలకు సైతం
 దుర్యోద్యమైనదిగా
 వర్ణంబలడింది.

మహాబాలతంలో—
 ప్రస్తుతాపురం, ఇంద్ర
 ప్రశ్టం, మధుర,
 రాజగృహం, ఆహాచ్చితం,
 ద్వారక సగరాలలోని
 కోటులు కళ్ళకు కట్టినట్టు
 వర్ణంబలడ్డాయి.

ఇంద్రప్రశ్టంలోని కోటు గోపురాల వంటి బురుజులు ఉండేవి. ఇక్కడ నుంచి పర్మవేత్తకులు
 వీలుగా నగర వ్యాప్తంగా రక్తము సంబంధించిన వేర్యేరు ఏర్పడ్డు నిఘ్షంగా చేయబడ్డాయి.
 కోటు ప్రధాన ద్వారమే కాటుండా గరుడ్యోరాలనే మరికొన్ని రహస్య మార్గాలు ఉండేవి.

అలహారు సమీపంలో జిరిగిన తవ్వకాలలో కోటాంచి ఘుర్చి థిలాలు బయటపడ్డాయి.
 పర్కితు మునిమునమదయిన నిధాతు దీనిని నిర్మించినట్టు భావిస్తున్నారు.

బుద్ధుడి కాలంలో చంపా, రాజగృహ, పోత, వారణాసి ముఖ్యమైన కోటునగరాలుగా ఉండేవి.
 వాయవ్యబాగంలో తక్కిల, పుష్పులావతి, గంధార రాజ్యాలు చాలా శక్తివంతమైనవిగా ఉండేవి.
 అలెగ్గాందరు చక్రవర్తి ధండత్తు వచ్చినప్పుడు ఈ రాజ్యాలు దృఢంగా నిలబడిపోరాదాయి.
 అలెగ్గాందరుకు పుష్పులావతి కోటును వట్టుకోవడనికి ఒక నెలకు లైగా వచ్చింది. శురుపాతముడితో

యుద్ధం, యుద్ధ రంగంలోని ఏనుగుల
 దృశ్యం, యుద్ధంలో చిన్న చిన్న తెగల
 భారత వీరులు చూపిన దైర్ఘ్యపాపాలు
 అలెగ్రాండర్ సేనలను భయబ్రాంతుల్ని
 చేశాయి. అంతేకాదు: నాటి మగధను
 పాలించిన ధననందుడి గొప్ప పైనిక బలం
 గురించి చిన్న క్రికు సేనలు భయపత్తాయి.
 కోత్తరోత్తరా చండగుష్ట మౌర్యుడు
 మగధను పాలించిన కాలంలో వచ్చిన

పాటలిపుత్ర కోట ద్వారాలు.

క్రికు యాత్రికుడు మగస్తనిన మగధ రాజుధాని పాటలిపుత్రంలోని బ్రహ్మందమైన కోటము గురించి తన
 గ్రంథంలో వివరంగా పాందుపరిచారు. కోట ప్రాకారం 40. కి.మీ॥ కన్నా ఎక్కువ పాదపుగా ఉండేది. గోద
 చుట్టూ 3.5 మీ॥ లోతూ, 180 మీ॥ వెడల్చు గల అగ్రత ఉండేది. అగ్రతలోని నీళ్ళలో మునశ్శు ఊరుతూ
 ఉండేది. కోటకు 64 ద్వారాలూ, 570 బురుజులూ ఉండేవి.

మనదేశంలో కోటల నిర్మాణం క్రీ.పూ. 300 నంాల నాటికే పరిపూర్ణతను సంతరించుకున్నది.

[ఈక్కడి చిత్రాలు, ఆయా కోటల వర్ణనలను ఆధారంగా చేసుకుని చిత్రకారుడు గిసినవి. చివరి చిత్రం
 సాంచీష్ట్రాప తుడ్యశిల్పానికి రేఖాచిత్రం.]

బంగారునెమలి

వింధ్యరణ్య ప్రాంతంలో, ఒక బంగారు నెమలి తిరుగుతున్నదనే వార్త కనకపురిలో గుస్సుమన్నది. కనకపురి మహారాజు విచిత్ర సేనుడికి అరుదైన, అప్పరూపమైన వస్తువులను సేకరించడం అలవాటు. అందువల్ల, ఆయన ఈ వార్త వింటూనే కొంతమంది భటులతో వింధ్యరణ్యానికి వెళ్ళాడు.

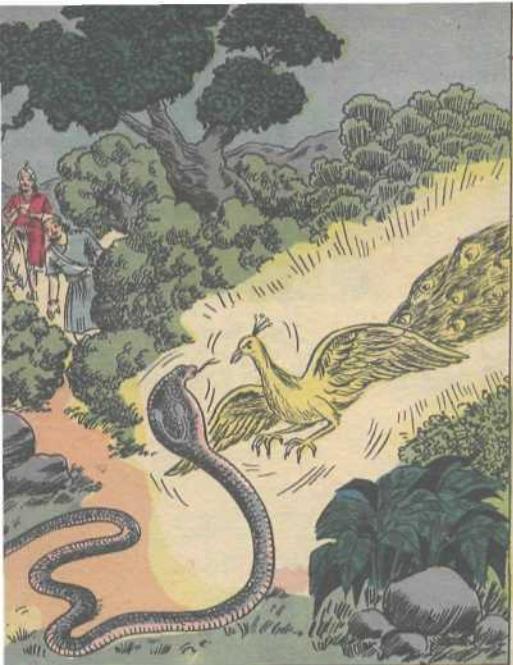
వింధ్యరణ్యంలో కొండ దిగువున ఒక కోయిగూడెంపున్నది. ఆ గూడెంపెద్ద, రాజును సాదరంగా ఆప్యానించి అతిథి మర్యాదలు చేశాడు. అప్పుడు రాజు తను ఆ ప్రాంతాల తిరిగి బంగారు నెమలిని పట్టివచ్చినట్టు అత డికి చెప్పాడు.

బంగారు నెమలి మాట వింటూనే కోయ పెద్ద ఎంతో విచారంగా, “ప్రభు! ఆ బంగారు నెమలి కొన్నాళ్ళుగా ఈ ప్రాంతాల కనిపించటం లేదు. నెల రోజుల క్రితం నా కూతురు మోహిని, దానిని పట్టి తమకు కానుకగా

జవ్వాలని అరణ్యంలోకి వెళ్ళింది. రాత యినా తిరిగి రాలేదు. ఆమె కోసం వెదకటానికి పొయిన మాకు, ఒకచోట బంగారు నెమలి ఈకా, బాణం మాత్రం కనిపించాయి,” అంటూ పక్కన నిలబడి వున్న కోయకేసి తిరిగి చూశాడు.

వాడు గుడిసెలో మరొక గదిలోకి పొయి, కొన్ని మామూలు ఈకలతో గుడ్లలో చుట్టు వున్న బంగారు ఈకను తెచ్చి రాజు ముందు పెట్టాడు.

విచిత్రసేనుడు, ఆ బంగారు ఈకను పరీక్షగా చూసి, “ఆహ, అధ్యాతం! ఈ నెమలి ఏ దేవ లోకాన్నంచో దిగి వచ్చినదయి వుండాలి. ఏమైనా, దీని కారణంగా నీ కూతురు కన బడకుండా పొయింది. బంగారు నెమలితో పాటు నీ కూతుర్నీ కూడా వెతికి తెచ్చే ప్రయత్నంచేస్తాను,” అంటూ భటులతో అరణ్యంలోకి వెళ్ళాడు.

వాళ్ళు అరణ్యంలో బంగారు నెమలి కోసం చాలా చోట్ల గాలించారు. చివరకు సూర్యాస్తమయానికి ఇంకా గంట కాలం వున్నదనగా, భట్టుడొకదికి నెమలి గురివింద పొదల చాటున కనిపించింది. ఆ సమయంలో అది పడగ విప్పి బునలు కొడుతూ తనను కాటు వేయచూస్తున్న పెద్ద సర్పంతో పోరాడు తున్నది. నెమలి, సర్పాన్నితనకాళ్ళతో తన్నతూ, మధ్య మధ్య ముక్కుతో పొడుస్తున్నది.

భట్టుడు సైగ చేయగానే గుర్చం మీద వున్న రాజుతో పాటు మిగతా భట్టులు నెమలిని ప్రాణాలతో పట్టుకునేందుకు వలయకారంగా చుట్టుముట్టారు. అయితే, ఇది గమ నించిన బంగారునెమలి అంత ఎత్తున గాలి

లోక ఎగిరి చప్పున దూరంగా వున్న గుబురు పొదల్లోకి దిగి, వాటి చాటున పారిపోసాగింది.

రాజు దాన్ని అనుసరించాడు. భట్టులు గుర్చంతో పాటు వేగంగా పరిగెత్తలేక ఆగిపోయారు. నెమలి రాజుకు అందినట్టే కనిపిస్తూ పోయి పోయి, ఒక సెలయేటి ఒడ్డున వున్న హరిగుడిసెలోకి దూరింది.

ఆ గుడిసెలో వున్న అవ్యాప్తి ఎత్తుకుని, “మళ్ళీ ఏమి అపద వచ్చి పడింది?” అంటూ దాని బంగారు రెక్కల్ని అప్పాయంగా నెమలి సాగింది.

రాజు విచిత్రసేనుడు గుడిసె ముందు తన గుర్చాన్ని దిగి లోపలికి వెళ్ళాడు. అప్పటికి బాగా చికటి పడింది. కానీ అంత చికటిలో కూడా బంగారు నెమలి ఈకల కన్నలు మణిదీపాల్లా ప్రకాశిస్తూ వుండడంతో, గుడిసె లోపల పట్టపగలులా వుంది.

రాజు, అవ్యాప్తి చేతుల్లోని బంగారునెమలి వైపు అబ్బారంగా చూస్తూ, “అప్పా! ఈ బంగారు నెమలిని పట్టుకోవాలనే ప్రయత్నంలో నేని టుగావచ్చాను. చివరికి వంటింటి కుండేలులా, నీకు చిక్కందన్న మాట! నెమలిని నాకిచ్చేయి. బహుమానంగా ఈ రత్నాలపోరం తీసుకో,” అంటూ తనమెడలోనిపోరాన్నితీయబోయాడు.

అవ్యాప్తి చేతుల్లోనిపోరాన్నితీయబోయాడు. వైపు వింతగా చూసి, “భలేవాడివే నాయనా! ఇది నా పెంపుడు నెమలి. అంత కాదు కూడ దంచే, ఒక ఈక పీకి ఇస్తా తీసుకుపో,” అన్నది.

రాజు చిరుకోపంగా, "నేని దేశాన్ని ఏలే మహారాజును. ఈ అరణ్యంలో వుండే చెట్టూ, చేమా, పక్కలూ, జంతువులూ అన్నీ నా ఆధ్యనంలో వున్నట్టే లెక్క. అలాంటప్పుడు ఈ బంగారునెమలి కూడా నాదే అవుతుంది!" అంటూ బంగారునెమలిని లాక్ష్మిబోయాడు.

ఆ మరుక్కణం విద్యుద్ధాతం తగిలినట్లు కింద పడిపోయాడు రాజు. కొద్దిసేపటిక తేరు కుని లేచి నిలబడుతున్న రాజుతో, అవ్య, "చూడు, నాయనా! ఇది మామూలు నెమలి కాదు; దేవతాంశ కలది. నా అనుమతి లేనిదే ఎవ్వరూ దీన్ని తీసుకుపోలేరు. నిన్ను చూస్తే జాలి వేస్తున్నది. ఒక పని చెయ్య. ఈ వీణ మీద మేఘమల్లరి రాగంలో ఒక పాట పాడు. కనీసం నీకు ఈ బంగారునెమలి గుడ్డుయినా యిస్తా," అంటూ ఒక మూల వున్న వీణను దుమ్ము దులిపి రాజుకిచ్చింది.

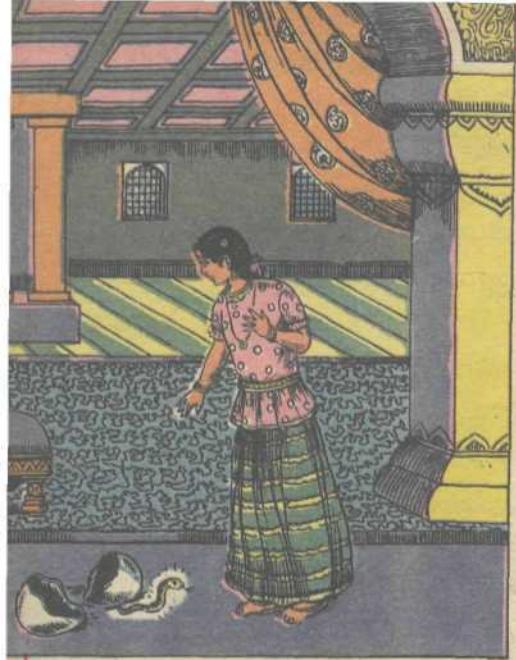
రాజు పద్మాపనం వేసుకుని కూర్చుని, వీణను శృతి చేసి మేఘమల్లరి రాగంలో శ్రావంగా ఒక గితం పాడసాగాడు. నెమలి అనందంతో నాట్యం చేసి ఒక బంగారు గుడ్డు పెట్టింది. ఆ గుడ్డును అవ్య, రాజు చేతిలో పెట్టి, "నాయనా! వారం రోజుల్లో ఈ గుడ్డు పగిలి బంగారు నెమలిపిల్ల బయలీకి వస్తుంది. అయితే అంతవరకూ దీనికి సూర్యరశ్మి తగల కూడదు. మరొక సంగతి; ఈ బంగారుగుడ్డు గురించి ఎవ్వరికి చెప్పుకూడదు. అలా చెబితే దీని మహాత్మ పోతుంది," అనిపోచ్చరించింది.

రాజు సంతోషంగా బంగారు గుడ్డును తీసుకుని, గుర్రమెక్కి భటులతో కోటకు చేరుకున్నాడు. తర్వాత ఆయన ఆ గుడ్డును ఒక చందనపు బుట్టలో పెట్టి, ఒక ప్రత్యేక మందిరంలో భద్రపరిచాడు.

ఆరు రోజులు గడిచిపోయాయి. ఏడవ రోజు సాయంత్రం పన్నెండేళ్ళ రాకుమార్తె దీప్తిరేఖ, చెలికత్తెలతో దాగుడుమూతలా దుతూ, అనుకోకుండా బంగారు గుడ్డు వున్న మందిరంలో ప్రవేశించింది. ఆక్కడ ఆమెకు చందనపు బుట్ట కంటబడగానే, అందులో ఏమున్నదా అని చూడబోయింది.

బుట్టలో బంగారు రంగుతో మెరిసిపాతున్న గుడ్డును చూసి, రాకుమార్తె ఆశ్చర్యం చెంది,

శించి, చివరకు అవ్య పూరి గుడిసెలో దూరింది.

రాజు పుట్టెదు దిగులుతో గుడిసెలో ప్రవేశించాడు. ఇప్పుడక్కడ ఆయనకు మూడు బంగారు నెమళ్ళు కనిపించాయి. ఆ మూడూ అచ్చు గుద్దినట్టు ఒక్క మాదిరిగానే వున్నాయి.

అవ్య, మహారాజును చూసి, “ఏమి నాయనా మళ్ళీ వచ్చావు? నేనిచ్చిన గుద్దు పగల్లేదా? ఇంకా గుద్దు కావాలా?” అన్నది ఏమీ ఎరగనిదానిలా:-

రాజు ఆ మాటకు మండిపదుతూ, “ముసలిదానా, నంగనాచి కబ్బల్లాడావంటే, నరికి పోగులు పెదతాను, జాగ్రత్త! నా ఒక్కగానాక్క కూతురు బంగారు నెమలిగా మారి ఇక్కడికొచ్చింది. మర్యాదగా నా కుమారెకు పూర్వ రూపం వచ్చేటట్లు చెయ్యి. లేకుండే నీ ప్రాణాలు దక్కపు,” అన్నాడు ఒరలోంచి కత్తిదూసి.

అవ్య బోసి నోరు తెరిచి వికటంగా నవ్య, “మహాచీరుడివే కానీ, ముందు కత్తిని ఒరలో పెట్టు. ఈ మూడు నెమళ్ళలో ఏది నీ కూతురో గుర్తుపట్టు. సరిగ్గా గుర్తుపట్టితే బంగారునెమలి నీ కూతురుగా మారుతుంది. లేదంటే నువ్వు కూడా శాశ్వతంగా బంగారునెమలిగా మారి పోతావు,” అని పొచ్చరించింది.

విచిత్రసేనుడు కత్తిని ఒరలో పెట్టి, నెమళ్ళు వైపు పరీక్షగా చూకాడు. అందులో ఒక నెమలితల ఎత్తి అతడికేసి చూస్తున్నది. దాని కళ్ళలో

దానిని తన చెలికత్తెలకు చూపాలని ఉద్యాన వనంలోకి వెళ్ళింది. అసమయంలో సాయం కాలపు సూర్య కిరణాలు గుద్దు మీద పడగానే, గుద్దు పెద్ద చప్పుడుతో పేలిపోయి, అందులోంచి బంగారు ఛాయతో మెరుస్తున్న జానెడు పొమ్మెకటి బయటికి వచ్చి, రాకుమారెకుడి కాలుమీద కాటు వేసింది.

ఆ మరుక్కణం రాకుమారె బంగారు నెమలిగా ఎగురుతూ కోటు బయటికి వెళ్ళిపోయింది. ఇది చూసిన రాకుమారి చెలికత్తెలు హహికారాలు చేస్తూ, రాజు విచిత్రసేనుడికి చెప్పారు. అయిన వెంటనే గుర్తం మీద నెమలిని వెంబడించాడు. అయితే, అది ఆయనకు చిక్కుకుండా అరణ్యంలోకి ప్రవే

నీళ్ళ తిరగడం ఆయన గమనించాడు. మరొక నెమలి దీనంగా తల వంచుకుని పున్నది. దాని కళ్ళలోనూ నీళ్ళ తిరుగుతున్నవి.

రాజు కొంచెంసేపు ఆలోచించి అవ్యతీతి, “ఈ తల ఎత్తి నాకేసి ధీమాగా చూస్తున్నది, నా కుమారై దీపిరేఖ. తల వంచి దీనంగా నేల చూపులు చూస్తున్నది, కోయపెద్ద కుమారై మోహిని,” అన్నాడు.

దానికి అవ్య మెచ్చుకుంటున్నట్టు తలాడించి, “నాయనా, నీ కూతుర్చి బాగా గుర్తించావు. ఇప్పుడే ఆ బంగారునెమలిని, నీ కూతురుగా మార్పబోతున్నాను!” అని ఏదో మంత్రం జపిస్తూ నెమలికేసి వెళ్ళబోయింది.

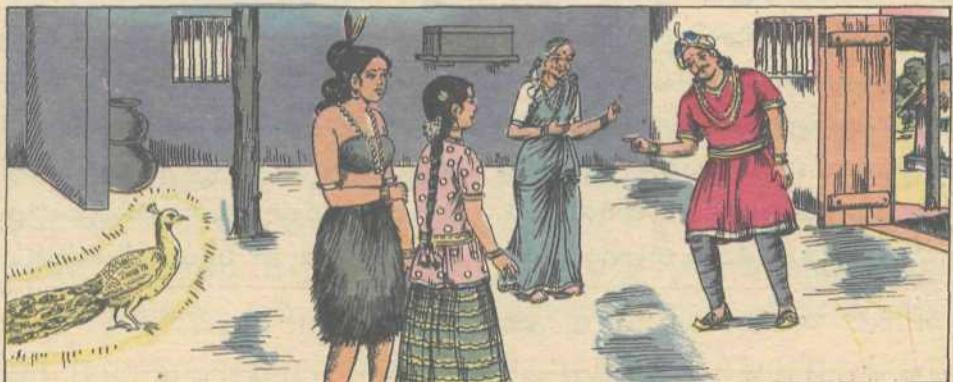
అప్పుడు రాజు, “అవ్యా, అగు!” అంటూ ఆమెకు చేయి అడ్డుపెట్టి, “సువ్య నా కుమారైనే కాదు, కోయపెద్ద కుమారైను కూడా మనిషిగా మర్చాలి,” అన్నాడు.

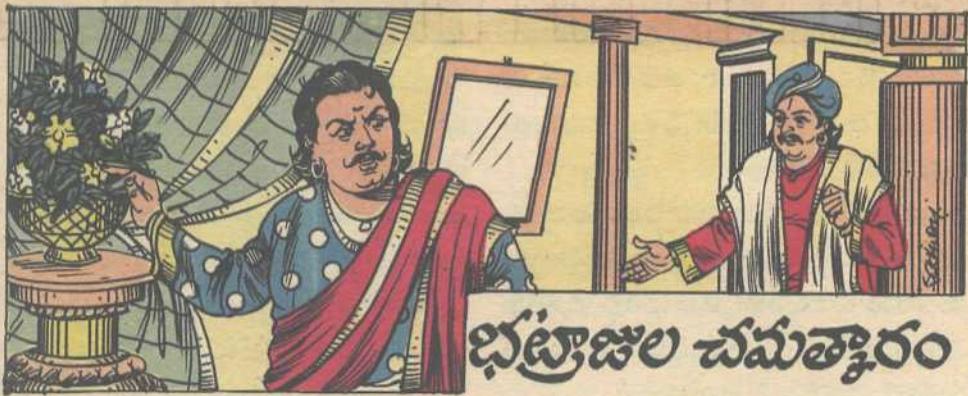
అవ్య రాజుకేసి ఆళ్ళర్యంగా చూస్తూ, “నీకా కోయపెద్ద కూతురు ఊసెందుకు? నీ కూతుర్చి వెంటబెట్టుకుని వెళ్ళిపో,” అన్నది.

విచిత్రసేనుడు అందుకు అంగికరించక, “ఆ కోయపెద్ద నా రాజ్య పొరుడు. నా కుమారై కన్న ముందుగా అతడి కుమారైను కాపాడడం రాజధర్మం. అలా కాదంటే – నన్ను కూడా బంగారునెమలిగా చెయ్య!” అంటూ అవ్య ముందు మోకరిల్లాడు.

అవ్యవెంటనే రాజు భుజాల మీద చేతులు ఆనించి, “రాజా! నీ దయాగుణం, ధర్మబుద్ధి నాకు చాలా ఆనందం కలిగిస్తున్నావి. నేనూ నీ రాజ్య పొరురాలినన్న మాట గుర్తుంచుకో. అరణ్యంలో ఎవరికి హని చేయకుండా స్వేచ్ఛగా తిరిగే ప్రాణుల్ని – అచి ఎంతటి అపూర్వమైనవి అయినా, వాటిని పట్టిబంధించడం, చంపడం లాంటి క్రూరకార్యాలను నిషేధించు,” అంటూ వెళ్ళి, రెండు బంగారు నెమళ్ళనూ రాకుమారైగా, కోయపెద్ద కుమారైగా మార్చింది.

విచిత్రసేనుడు, అవ్యకు కృతజ్ఞత చెప్పుకుని, కోయపెద్దకు అతడి కుమారైను అప్పగించి, రాకుమారి దీపిరేఖతో ఆనందంగా తన రాజధానికి వెళ్ళిపోయాడు.

భుత్రాజుల చమత్కరం

బోపాజీవేట జమీందారుకు, ప్రతిరోజు నిద్రలేవగానే అలవాటుగా వినె వందిమాగధుల స్తోత్ర పాలాలు విసుగు కలిగించాయి. ఆయన తన దివానును పిలిచి, “ఈ భుత్రాజులు, విప్ర వినోదులు, గారడీ, నాటకాలు, తోలుబోమ్మలు ప్రదర్శించే వాళ్ళు, వట్టి సౌమరిపోతులు. బద్ధకం కొద్దీ ఏ పనీ చెయ్యలేక, వినోదం కలిగిస్తున్నామంటూ సౌమరిపోతుల సంఖ్య పెంచుతున్నారు. ఇకనుంచీ మాసికాలు, వార్తా కాలు అంటూ వీళ్ళకోసం మనం ఉబ్బు ఖర్చు పెట్టునవసరం లేదు. బద్ధకం, సౌమరితనం వదిలించుకుని, ఏదైనా పనిలో చేరి కష్టపడి సంపాదించుకోమన్నానని, నా ఉత్తర్వుగా అందరికి తెలియజేయండి,” అని చెప్పాడు.

దివాను చిన్నగా నవ్వి, “ప్రభూ! ఇష్టమున్నా, లేకపోయినా, పాలించే ప్రభువు కైమం కోరి నేను చెప్పే మాటలను కొట్టిపారేయకండి. వినోదం అన్నది జనజీవనంలో భాగం. మనకు

నచ్చని రోజున కళాకారులను సౌమరిపోతుల నడం మంచి పద్ధతి కాదు. దేశ సౌభాగ్యం కోసం మనిషి కష్టపడి పని చెయ్యడం ఎంత అవసరమో, మానసికోల్పాసానికి ఈ కళాకారులూ అంతే అవసరం. వాళ్ళకు మీరిచ్చే బహుమానాలనూ, వార్తాలనూ గురించి మరొకసారి ఆలోచించండి,” అన్నాడు వినయంగా.

జమీందారు విసుగుపడుతూ దివానుకేసి చూసి, “రాజ్యం పీరభోజ్యం అన్నారు. అందు చేత రాజ్య రక్షణకూ, అభివృద్ధికి పీరులైన వాళ్ళను ప్రోత్సహించాలి. కష్టపడలే అన్నారు. కష్టపడినప్పుడే ధనం సంపాదించగలం. అందు చేత కష్టపడి పనిచేసే వాళ్ళను ప్రోత్సహించి జనుమదింప చేయాలి. అంతేగాని, పాటు కోసం ఒళ్ళు గోకే వాళ్ళనూ, అలాంటి వాళ్ళకోసం మతిమాలిన పాటలూ, కీర్తనలూ రాసేవాళ్ళనూ నేను ప్రోత్సహించను. ఇది నా నిర్దయం,” అన్నాడు.

దివాను మరి మాట్లాడలేకపోయాడు. జమీందారుకథాకారులగురించిఅన్న మాటలు నలుగురికి తెలిసిపోవడంతో, అందరూ కథాకారుల్ని సోమరిపోతుల్లా చూడసాగారు. దానితో బావాజీవేటజమీలో సంగీతం, నాట్యం కనుమరుగయ్యాయి. వాటికోసం కవిత్యం రాయబడినా, అదరించే వాళ్ళు లేక అటక లెక్కాయి. ఇక లిల్పం, చిత్రలేఖనం నామ మాత్రంగా మిగిలిపోయాయి. ఊరూరూ తిరిగి నొటకాలేసేవాళ్ళు, సరయిన రచనలు లేక ప్రజలను రంజింప చెయ్యలేకపోయారు.

ఇలా వుండగా — జమీందారిటికి పెద్ద జబ్బు చేసింది. ఇంచు మించు ప్రాణపాయ ఫ్లితి నుంచి బయటపడింది. ఆష్టానవైద్యుడు, జమీందారుతో, “ప్రభూ! రాణీ గారికి కష్ట పడినా శక్తికొఢ్చ వైద్యం చేకాను. ఇప్పుడామెలో జబ్బు లక్షణాలెం లేవు. ఆమెను అనుక్కణం కనిపెట్టుకుని వుండి ఉల్లాసం కలిగించగల వాళ్ళను ఏర్పాటు చేయింది. సంతోషం సగం బలం అన్నారు గదా! మానసికోల్లాసంతో, ఆమె త్వరగా మునుపటి మనిషి కాగలదు,” అని చెప్పాడు.

ఇది విని ఆలోచిస్తున్న జమీందారుతో, సమయానికక్కడే వున్న దివాను, “ప్రభూ! కార్యభారంతో అలిసిపోయినా, మనసు ప్రశాంతంగా లేకపోయినా తమ ఘ్రాంయకులు లలిత కళలతో కాసేపు పొద్దు పుచ్చేవారు. వాటిని మీరు కాదనుకున్నా, రాణీ గారి కోసమైనా

కొంతకాలం అనుమతించండి,” అని కోరాడు. జమీందారు అందుకు సరేనన్నట్టు మానంగా తలూపాడు.

కొద్ది రోజుల్లోనే దివాణం కథాకారులతో కళకళలాడింది. మొదట నీరసంగా అనిపించినా, దెండు రోజులు గడిచేసరికి జమీందారిటి కథా ప్రదర్శనలు చూడకుండా వుండలేని ఫ్లితికి చేరుకున్నది. భార్యతో పాటు జమీందారు కూడా ఆ ప్రదర్శనలు చూస్తూ, జివితంలో వినోదం కూడా ముఖ్యమే అనుకోసాగాడు.

మూడో రోజున జమీందారు భార్య ఉల్లాసంగా వున్నది. ఇంతలో అక్కడికి ఇద్దరు భృత్రాజులు వచ్చారు. జమీందారు వాళ్ళను

చూసి ముఖం చిట్టించాడు. అయినా వాళ్లు జమీందారును తమ పాగడ్లతో ఆకాశానికితే శారు. చివరగా ఒకడు, రెండవ వాడితో, “తండ్రి కొడుకులిడ్డరు, ఒకామెకు చెరాక పిల్లలవాట్టే ఇచ్చారు. ఆ పిల్లలిడ్డరి మధ్య యుద్ధం కల్పించి ఒకట్టి చంపి, రెండో వాడికి రాజ్యం కట్టబెట్టిన భగవంతుడికి, ఒక ఆపు పాలతో అభిషేకం చేయించమని జమీందారు గారికి చెప్పురా, బావా!” అన్నాడు.

“ఏ ఆపురా బావా?” అని అడిగాడు రెండోవాడు.

ఇది విన్న జమీందారుకు చిర్మత్తుకొచ్చింది. “భీ! ఈ అసందర్భ ప్రలాపుల్ని ఇక్కడించి తరిమెయ్యండి. అర్థం పర్థం లేని మాటలూ పీళ్లనూ,” అన్నాడు దివానుతో.

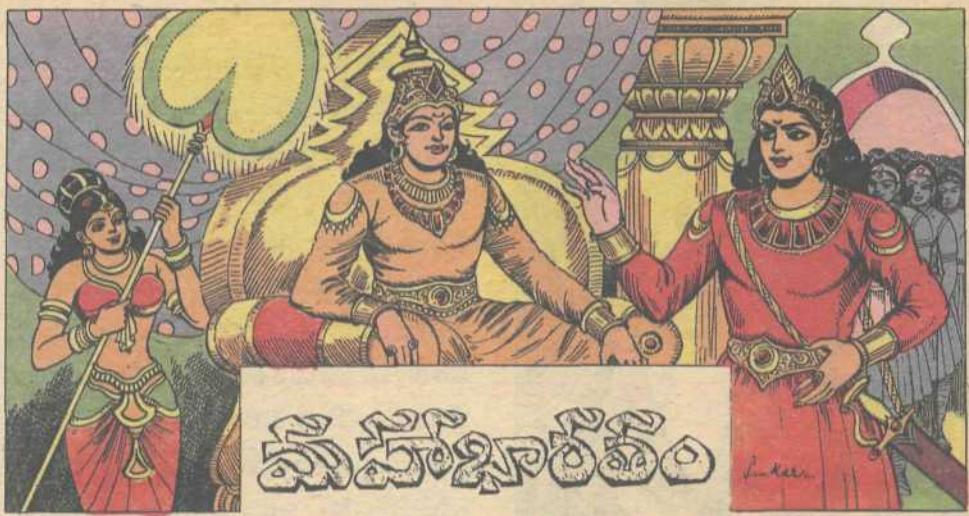
ఆప్యుడు దివాను వినయంగా జమీందారుతో, “ఇవి అర్థం పర్థం లేని మాటలు గావు, ప్రభూ! వాళ్లు, శ్రీకృష్ణుడికి కీరాభిషేకం చేయించమని చెబుతున్నారు. సూర్యుడు, యముడు తండ్రి కొడుకులవుతారు. వాళ్లు కుంతిదేవికి కర్ణుల్లి. ధర్మరాజునూ వరపుత్రు

లుగా ప్రసాదించారు. కురుక్షేత్ర యుద్ధంలో కృష్ణుడు, ధర్మరాజుకు సహాయం చేసి కర్ణుల్లి చంపించాడు. ఆ కృష్ణుడికి ఆపుపాలతో అభిషేకం చేయించమని కోరుతున్నారు వాళ్లు. అంతే కాదు—“ఏ ఆపురాబావా?” అన్న వాక్యం లోపాలు భాషలున్నాయి. ఏ అంటే మరాటీ. ఆపు అంటే హిందీ. రా అంటే తెలుగు. బా అంటే కన్నడం. వా అంటే అరవం. ఈ పదాలన్నిటికి ఆయా భాషలలో అర్థం, రమ్ము,” అంటూ వివరించాడు.

ఆ వివరణ విన్న జమీందారు సంతోషంగా, “ముఖే ముఖే సరస్వతి! ఏదో పాగడ్ల అనుకునే దానిలో కూడా, చమత్కారం చేయగల శక్తి ఒకక్క భాషకే వుంది. ప్రతి విద్యలోనూ పరమార్థమే కాకుండా సాహితీ సరస్వతి వుంటుందనీ, ఆ చమత్కారం హృదయానికి ఆనందం కలిగిస్తుందనీ తెలుసుకు న్నాను!” అని, ఆ భట్టరాజులనే కాకుండా కళాకారులందరినీ ఘనంగా సన్నాహినించాడు.

ఆ తర్వాత బావాజీపేట జమీలో కళలకు ప్రోత్సాహం మళ్ళీ లభించింది.

మహాభారతం

“అర్థనుడితో ద్వయముధం చెయ్యాలండే నువ్వు కూడా రాజువై వుండాలి,” అని కృపాచార్యులు అనటమూ, కర్ణుడు తన తల్లిదం త్రుల పేర్లు చెప్పటానికి బిడియపడటమూ గమనించి దుర్యథనుడు కృపాచార్యులతో ఇలా అన్నాడు:

“సుక్రతియ వంశంలో పుట్టినవారినీ, మహాశారులనూ, పెద్ద సేనలు గలవారినీ రాజులన వచ్చునని శాస్త్రాలు చెబుతున్నాయి. అయినా కర్ణుడు అర్థనుడితో ద్వయముధం చెయ్యటానికి అతడు రాజు కాదన్నదే అభ్యంతరమైతే అతన్ని ఈ కృణాన్నే అంగరాజ్యానికి రాజుగా అభిషేకస్తాను.”

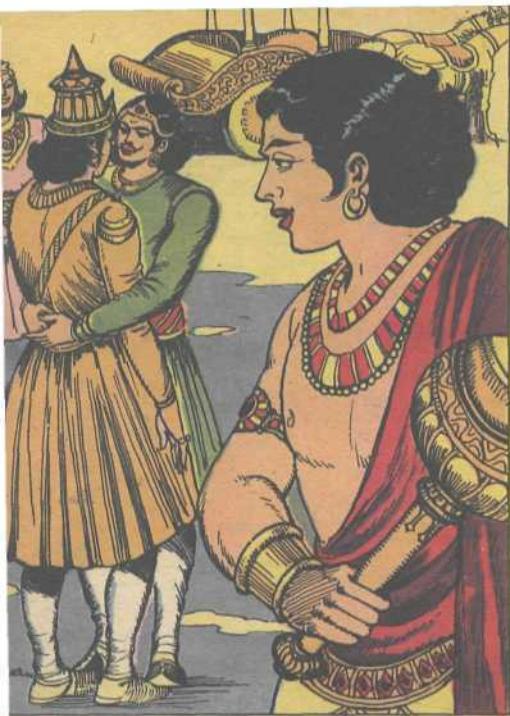
దుర్యథనుడు ఆజ్ఞాపించగా మంత్రవేత్త లైన పురోహితులు వచ్చారు. బంగారు సింహ

సనం వచ్చింది. బంగారు కలశాలతో నీరు వచ్చింది. పుష్పాక్షతలు వచ్చాయి. దుర్యథ నుడు కర్ణుణ్ణి సింహసనంలో కూర్చోబెట్టి, రాజుగా అభిషేకించాడు.

ఈ కర్ణకాండ ముగియగానే కర్ణుడు దుర్యథనుడితో, “మహారాజా, నేను నీనుంచి రాజ్యాదానం పొందినందుకు ప్రత్యుపకారం ఏమి చెయ్యాను?” అన్నాడు.

“నీవంటి పరాక్రమశాలి మైత్రి నాకు కావాలి,” అన్నాడు దుర్యథనుడు.

ఇదంతా చూస్తున్న కర్ణుడి పెంపుడు తండ్రి సూతుడు తాను తోలే రథం మీద నుంచి దిగివచ్చి, అంగరాజైన కర్ణుణ్ణి అభినందించాడు. కర్ణుడు సూతుడికి పుత్ర భావంతో నమస్కరించాడు. సూతుడు కర్ణుణ్ణి ఆప్యా

యంగా చేవనెత్తి కొగిలించుకున్నాడు. ఇద్దరూ అనంద బాష్పాలు రాల్చారు.

కర్ణుడు సూతుడి కొదుకన్నది బయట పడిపోయింది. భీముడు కర్ణుడితో, “సూత పుత్రా, రథాలు తోలుకోక అర్థానుడితో ద్వయిద్దం చేస్తానంటావా? ఇదేమైనా బాగుందా? నీకి అంగరాజ్యాసింహాసనం మటుకు దేనికి?” అన్నారు.

కర్ణుడికి మండిపోయింది. కానీ ఏమీ అనలేక, కోపంగా బుసలు కొదుతూ ఆకాశంలో సూర్యుడికేసి చూస్తూ మౌనంగా ఉండి పోయాడు.

తమ్ముల మధ్య కూర్చుని వున్న దుర్యధనుడు భీముడితో, “భీమసేనా, నీ మాటలు

ఉచితంగా లేవు. రాజైనవాడు బలంగల ప్రతి వాడితోనూ యుద్ధం చెయ్యటానికి సిద్ధంగా ఉండాలి. అర్థానుడైనా అంతే. శారుల పుటకా, ఎరుల పుటకా ఎవరూ చెప్పలేరు. దివ్యలక్ష్మాలూ, సహజ కవచకుండలాలూ గల ఈ కర్ణుడు సాధారణ జన్ముడు కాదు. అతడు ఒక్క అంగరాజ్యాభీషేఖం ఎవరికైనా సమ్మతం కాకపోతే వాళ్ళు నాతో ద్వయిద్దం చేసి జయాపజయాలు తేల్పుకోవచ్చు,” అన్నాడు.

ఈ మాటకు ప్రేక్షకులందరూ హహకారాలు చేశారు.

ఇంతకూ ఏ ద్వయిద్దం గాని జరిగే లోపలనే సూర్యుడస్తమించాడు. కొండరు అర్థునుట్టి, కొండరు కర్ణుట్టి, కొండరు దుర్యధనుట్టి మెచ్చుకుంటూ అందరూ తమతమ ఇళ్ళకు వెళ్ళిపోయారు. దుర్యధనుడికి మాత్రం ఆ రోజు పర్వదినం. ఈనాటిదాకా అతనికి అర్థునుడు పక్కలోబల్లెంలాగుండి బాధిస్తూ వచ్చాడు. ఈ రోజు నుంచీ దుర్యధనుడికి అర్థునుడి భయం పోయింది. అతను గుండె మీద చెయ్యి వేసుకుని నిశ్చింతగా నిద్రపోయాడు.

కొంతకాలం గడిచింది. ఒకనాటి ఉదయం ద్రోణుడు తన శిష్యులందరినీ రమ్మని పిలిపించి, “నాకు గురుదక్షిణ ఇవ్వండి,” అని

అదిగాడు. అందరూ ఆయనకు నమస్కారాలు చేసి, “ఎమిటి తమ ఉత్తరువు?” అని అడిగారు.

“పశ్యర్యమదంతో కొట్టుకుంటున్న అవి వేకి ద్రుపదుడు. అతన్ని పట్టి తీసుకు రండి,” అన్నాడు ద్రోణుడు.

గురువుగారి ఆజ్ఞ నిర్వర్తించటానికి కుమారు లందరూ సిద్ధపడి, రథాలు సిద్ధం చేశారు; కవచాలు ధరించారు; ఖళ్లాలనూ, విల్లంబు లనూ తీసుకున్నారు; ద్రుపదుడి పైకి యుద్ధానికి పోవటానికి సర్వ సన్నాహలు పూర్తిచేసి, అందరూ ద్రోణుడి వెంట బయలుదేరారు.

పాంచాలపురం కనుచూపు మేరలో ఉన్న దనగా అర్ధనుడు ద్రోణుడితో, “వీరిలో ఒక్కరు కూడా ద్రుపదుణ్ణి తీసుకురాలేరు.

పీరు విఫలులై తిరిగి వచ్చేదాకా మా పాండ వులం ఇక్కడే ఉండి, ఆ తరవాత ద్రుపదుణ్ణి పట్టి తెస్తాం,” అన్నాడు.

దుర్యోధనుడి ముతా కర్మణ్ణి వెంటబెట్టు కుని రాచనగరు ప్రవేశించి, ద్రుపదుణ్ణి పట్టుకుంటామని వీరాలాపాలాడుకుంటూ రాజమార్గాన వస్తున్న సంగతి ద్రుపదుడికి తెలిసింది. ఆయన వెంటనే తన సేనలనూ, తమ్ములనూ వెంటబెట్టుకుని వాళ్ళతో యుద్ధానికి వచ్చాడు. కారపులూ, వారూ కొంతసేపు దర్శంగానే పోత్తాడారు గాని, ద్రుపదుడి ధాటికి, ద్రుపదుడి సేనల విజృంభణకూ తట్టుకోలేక, చాపుతప్పి కన్ను లొట్టపోయిన విధంగా అయి, యుద్ధరంగం వదిలి పాండ పులున్న చోటికి పారిపోయి వచ్చారు.

అప్పుడర్చునుడు ద్రోణుడికి ప్రషామం చేసి, ధర్మరాజు అనుమతి పొంది, భీముణ్ణి తన సేనకు నాయకుడుగానూ, నకుల సహదేవులను తన రథానికి చక్రరక్తకులుగానూ పెట్టుకుని, ద్రుపదుణ్ణి పట్టి తెస్తానని బయలు దేరాడు.

భీమార్ఘునులు ద్రుపదుడి సేనమీద పడి అల్లకల్లోలం చేసేశారు. అర్ఘునుడు భయం కరంగా యుద్ధం చేస్తూ తన రథాన్ని ద్రుపదుడి రథం ఉన్నవేపు వొనిచ్చాడు. ద్రుపదుడు రోషంతో అర్ఘునుడి మీద దారుణమైన దాడి చేశాడు. ఒక దశలో ద్రుపదుడు కనబడక అయిన సైన్యం హహికారాలు చేసింది. అర్ఘునుడు ద్రుపదుడి రథాన్ని, అశ్వాలనూ

ధ్వంసం చేసి, కత్తి దూసి ద్రుపదుడి రథం కొడిపైకి దూకి ద్రుపదుణ్ణి పట్టుకున్నాడు.

ఈ లోపల భీమ సకుల సహదేవులు పారి పోయే ద్రుపదుడి సేనలను ఉచకోత కొయ్యి టంతని కంటపడింది. అర్ఘునుడు గట్టిగా కేక వేసి, “ద్రుపదుడు చిక్కాడు. మనం వచ్చిన పని పూర్తి అయింది. ఈయన మనకు బంధువు. అనవసరంగా ద్రుపదుడి సేనను హతమార్ఘకండి,” అని వారిని పొచ్చరించాడు.

తరవాత అర్ఘునుడు ద్రుపదుణ్ణి కట్టి తీసుకువచ్చి ద్రోణుడికి గురుదక్షిణాగా సమర్పించాడు. ద్రోణుడు ద్రుపదుణ్ణి చూసి, “పాంచాల రాజు, ఇప్పుడు నీ కాంపిల్య నగరంమాకు చిక్కింది, ఇప్పటికైనా నన్ను నీ బాల్య స్నేహితుడిగా గురిసావా? భయపడకు. నేను బ్రాహ్మణుడీ. పరమ శాంత మూర్తిని. మన బాల్యస్నేహాన్ని నేను మరువలేదు. నీ స్నేహం కోసమే నిన్ను తెప్పించాను. నాకు రాజ్యాలు ఎలెవాళ్ల స్నేహమంటే చాలా ఇష్టం. కాని ఇప్పుడు నీకు రాజ్యం లేదు. నీ స్నేహం కోసమై అధరాజ్యం ఇస్తాను తీసుకో. గంగకు దక్షిణంగా ఉండేదంతా నీ రాజ్యం. ఉత్తరంగా ఉండేది నా రాజ్యం. ఇద్దరమూ హయిగా రాజ్యాలు ఏలుకుండాం,” అన్నాడు.

ద్రుపదుడు ద్రోణుడితో శాశ్వత మైత్రికి బహుకున్నాడు. ద్రోణుడాయన కట్టు విప్పించి, వెళ్లిపోనిచ్చాడు.

అదిమొదలు భ్రుపదుడు దక్కిణ పాంచా
లానికి మాత్రమే రాజుగా ఉంటూ వచ్చాడు.
మాకండీ, కాంపిల్య నగరాలు ఆయన రాజ
ధానులు. సైనిక బలంతో గ్రోషుట్టి సాధిం
చటం తనకు అసాధ్యమని భ్రుపదుడు గ్రహిం
చాడు. అదీగాక ఆయనకు అంతవరకునం
తాన కాంక్ష తీరలేదు. ఈ రెండు కారణాల
చేతా ఆయన తరచూ దేశసంచారం చేస్తూ,
గొప్ప తపస్సు చేసిన మునులను ఆశ్రయించ
సాగాడు.

అహిచ్ఛత్రం రాజధానిగా చేసుకునిగం
గకు ఉత్తరంగా ఉన్న ఉత్తర పాంచాలాన్ని
గ్రోషుడు పాలించాడు.

ఒక సంవత్సరంగ గడిచింది. భృతరాష్ట్రుడు
ధర్మరాజును యువరాజుగా అభిషేకించ నిశ్చ

యించాడు. ధర్మరాజు దైర్యమూ, ఓర్పు
గలవాడు; వక్త స్వభావుడు కాడు; భృత్య
లను ఆదరిస్తాడు.

యువరాజుగా ధర్మరాజు రాజ్యపాలనలో
నమధ్యదనిపించుకున్నాడు. అతను పాండు
రాజు కన్నా కూడా మేచి అని అందరూ
మెచ్చుకున్నారు.

భీముడు బలరాముడికి శిష్యుడై గదా
యుధంతోసూ, ఖథయుధంతోసూ నైవుణ్యం
సంపాదించాడు.

అర్థునుడు విల్లును దృఢంగా పట్టుకుని,
ఆ చేతికి ఎంత దెబ్బ తగిలినా నరే విల్లు
వదలకుండా ఉండటం అభ్యసం చేశాడు.
గ్రోషుడికి నచ్చిన అంశాలలో ఒకటి ఏమంటే
అర్థునుడు అతి వేగంగానూ, అత్యంత లాఘు

వంగానూ బాణాలు వేయగలదు. అన్నిరకాల ఆయుధ ప్రయోగాలలోనూ మంచి చాతుర్యం గలవాడు.

“ఎంతటివాట్టు నీతో యుద్ధానికి వచ్చినా సరే వారిపట్ల గౌరవంకొద్ది మానవద్దు; యుద్ధం విధిగా చెయ్య,” అని శ్రోణుడు అర్థనుడికి సలహా ఇచ్చాడు.

అర్థనుడు శ్రోణుడి అభిమానానికి పాత్రుడై, కౌరవ రాజ్యానికి శత్రువులుగా ఉండి తన తండ్రికి కూడా లొంగని సౌపీర రాజు విమలుడనేవాళ్ళీ, దత్తామిత్రుడనేవాళ్ళీ, అతడి తమ్ముళ్ళీ చంపాడు. తాను ఒక్కడే రథం మీద బయలుదేరి వెళ్ళి, తూర్పు దేశపు రాజులను పదివేల మందిని ఒక్కసారే

జయించాడు; ఇంకా అనేకమంది పరిసర రాజులను ఒడించి కౌరవ రాజ్యానికి సామం తులుగా చేసి, వారి నుంచి కప్పాలు గానూ, కానుకలు గానూ అంతులేని ధనరాసులను సంపాదించి, వాటిని తమ రాజధాని హస్తినా పురానికి చేర్చాడు.

నకుల సహదేవులు కూడా కౌరవ రాజ్యానికి శత్రువులైన రాజులను అనేక మందిని జయించి, అంతులేని ధనాన్ని తెచ్చి బొక్కసం నింపారు.

పాండవుల భ్రాతి ఈ రూపంగా నాలుగు దిక్కులా వ్యాపించటం చూసి ధృతరాష్ట్రుడు సహించలేకపోయాడు. టర్మ్ములేని తనంతో దహించుకుపోయాడు. వారిని అలాగే పైకి రానివ్యటమా, లేక నిగ్రహించటమా అన్నది తెల్పుకోలేక, కటికుడనే ముసలి బ్రాహ్మణ మంత్రిని నలహా అడిగాడు. శత్రువైన వాళ్ళీ ఏ మాయాపాయం చేత నిర్మాలించినా తప్పు లేదన్నాడు కటికుడు.

ధృతరాష్ట్రుడిలాగే దుర్యోధనుడు కూడా అసూయ చెంది తన మిత్రులయిన కర్ర, శకుని, దుశ్శాసనులతో ఆలోచించాడు. పాండ పులను నిర్మాలించాలన్న నిశ్చయానికి వచ్చి, తండ్రితో చెబితే, తండ్రి పరమానందంతో అలాగే చెయ్యమన్నాడు.

పాండవులను వారణావత పురానికి (కాశికి) పంపి, అక్కడ లక్ష్మి ఇంట దహించటానికి పథకం తయారయింది.

ధృతరాష్ట్రుడి ఆజ్ఞను అనుసరించి ఆయన మంత్రాలు ఒకరోకరే పాండవుల వద్దకు వచ్చి వారణావతపురం ఎంత అందంగా ఉంటుందో వర్ణించసాగారు; ఆ నగరాన్ని ఒకస్థాసారి చూడమని పాండవులను ప్రోత్సహించారు.

తరవాత ధృతరాష్ట్రుడే పాండవులను పిలిపించి. “నాయనలారా, వారణావతపురం చూడటానికి వెయ్యి కళ్ళు చాలవని అందరూ అంటున్నారు. త్వరలో అక్కడ శివుడికి ఉత్సవం కూడా జరగబోతున్నది. కావాలంబే, మీరు మీ అమ్మను వెంటబెట్టుకుని అక్కడికి వెళ్ళి, కొంత కాలం అక్కడ సరదాగా గడిపి, ఆ తరవాత హస్తినాపురానికి తిరిగి రండి,” అని అన్నాడు.

ఇది దేశ బహిష్మరణ అని ధర్మరాజు గ్రహించి, ధృతరాష్ట్రుడి మాటలకు పెద్దగా అనందం ప్రదర్శించలేదు.

ఈలోగా దుర్యోధనుడు పురోచనుడనే శిల్పిని ఏకాంతంగా తీసుకుపోయి అతనితో ఇలా అన్నాడు :

“మా తండ్రి పాండవులను వారణావత పురానికి పంపేస్తున్నాడు. నువ్వు ముందుగానే రథం మీద అక్కడికి వెళ్ళి, లక్కుమొదలుగా గల వస్తువులతో, తగలబెడితే దివిచీలాగా మండే ఇంటిని అందంగా తయారు చెయ్యి. అందులో సామగ్రి అంతా ఏర్పాటుచేసి, చూసినవాళ్ళు ఎంతో బాగున్నదనేటట్టుగా చూడు. పాండువులా ఇంట ఏ అనుమానమూ లేకుండా కొన్నాళ్ళున్న తరవాత, అర్ధరాత్రి వేళ వారు గాఢ నిద్రలో ఉన్న సమయంలో ఇంటికి నిప్పు పెట్టి వచ్చేయి. వాళ్ళందులో కాలి చచ్చిపోతే నేను అటుపైన నిశ్చింతగా ఉంటాను. నేను తరవాత ఈ సువిశాలమైన రాజ్యానికి రాజువై నీకు ఎంత ఉపకారం చేస్తానో చూసుకో.”

ఇందుకు పురోచనుడు సమ్మతించాడు. అతనికోసం వేగవంతమైన గుద్రాలను హస్తిన రథం సిద్ధం చేయించి, దానిమీద అతన్ని వారణావతపురానికి పంపేశాడు. పురోచనుడు అక్కడికి చేరుతూనే శ్రద్ధగా తన పనిలో నిమగ్గుడయ్యాడు.

గోపన్య అనుమానం

గోపన్యకు మతిభ్రమించింది. పట్టుం తీసుకువెళ్లి వైద్యుడికప్పగించారతణ్ణి. కొద్ది నెలలపాటు వైద్యం చేశాక వైద్యుడు, గోపన్య మతి బాగయిందని చెప్పి ఇంటికి వెళ్లమన్నాడు.

గోపన్య తన ఊరుకు తిరిగి పస్తున్నాడు. ఊరి పాలిమేరలో పెద్ద చింతచెట్టు కింద కూర్చుని, తనవంక ఏంతగా చూస్తున్న ఒక వ్యక్తిని గమనించాడు గోపన్య. అతణ్ణి అంతకు ముందు ఎక్కుదో చూసినట్లని పించింది గోపన్యకు.

గోపన్య అతణ్ణి సమీపించి, “అయ్యా, తమర్చి ఇదివరకు ఎక్కుదో చూసినట్లుంది. బహుళ పోయిన సంవత్సరం నరసాపురంలో శేషయ్య గారి అబ్బాయి పెళ్లిలో చూసి వుంటాను. అవునా?” అని అడిగాడు.

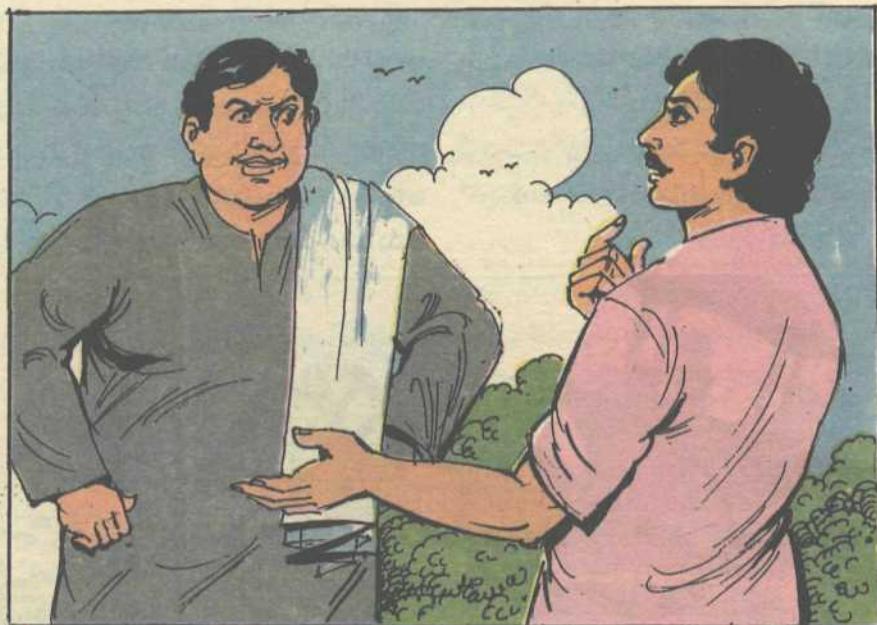
కాదన్నాడా వ్యక్తి గోపన్య వంక కోపంగా చూస్తూ.

“మరయితి, రామాపురం పశువుల సంతలో కలిసి వుంటాం మనం. అవునా?” అని అడిగాడు గోపన్య.

కానే కాదన్నాడా వ్యక్తి మరింత కోపంగా.

“అయితే, తప్పకుండా మనం పెద్దినాయిదుగారి పష్టిపూర్తి మహాత్మవంలో తారసపడి వుంటాం. అవునా?” అని అడిగాడు గోపన్య.

ఆ వ్యక్తి మండివడుతూ, “చాలు, నోర్చుయ్య వెధవా! నేను నీ మేనమామ కొదుకు చలమయ్యనురా,” అనిగోపన్యను తిరిగి పట్టుం తీసుకుపోయి వైద్యుడికిఅప్పగించాడు. - కోనే నాగవెంకట అంజనేయులు

వేపచెట్టు

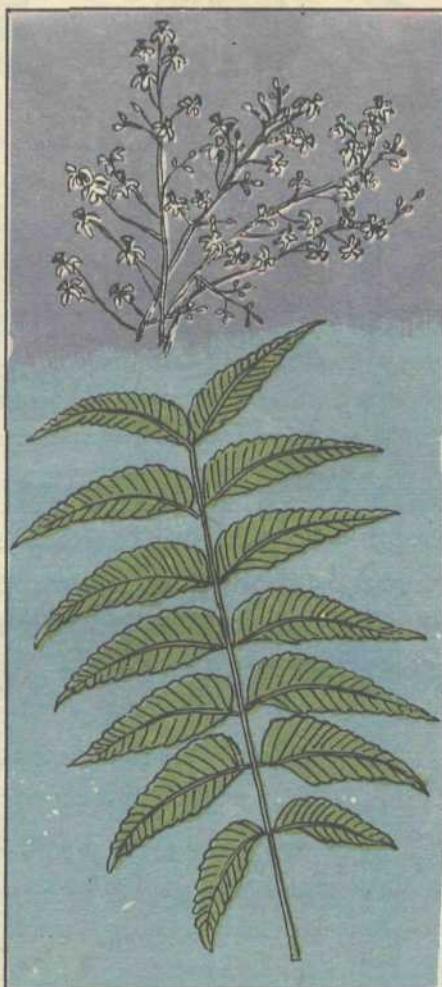
ఒక అవిద శైల్యాది దగ్గరికి వెళ్లి, తన భర్త దూర ప్రాంతానికి వెళుతున్నాడనీ, అది తనకు ఇష్టంలేదని అయిన త్వరగా తిరిగి వచ్చే ఉపాయం చెపుమని అడిగిందట. శైల్యాదు, అతన్ని వెళ్లేప్పుడు చింతచెట్టు కింద విశ్రాంతి తీసుకుంటూ వెళ్లి, తిరుగు ప్రయాణంలో వేపచెట్టు కింద విశ్రాంతి తీసుకుంటూ రఘ్యుని చెప్పాడట. భార్య మాట ప్రకారం భర్త అలాగే చింత చెట్టు కింద విశ్రాంతి తీసుకుంటూ వెళుతూ, మార్ధమధ్యాంలోనే అనారోగ్యానికిల్లే, ఎనుదిరిగి, తిరుగుప్రయాణంలో వేపచెట్టు కింద విశ్రాంతి తీసుకుంటూ ఇల్లు చేరేసికి పూర్తా కోలుకుని ఆరోగ్యానికిల్లే, ఎనుదిరిగి. తిరుగుప్రయాణంలో వేపచెట్టు కింద విశ్రాంతి తీసుకుంటూ ఇల్లు చేరేసికి పూర్తా కోలుకుని ఆరోగ్యానికిల్లే, ఎనుదిరిగి. అందే, చింతచెట్టు నీరుగాలి అనారోగ్యాన్ని, వేపచెట్టు నీడ, గాలి ఆరోగ్యాన్ని కలుగజేస్తాయన్న మాట!

వేపకు దాలా చెపథగుటాలున్నాయి. ముఖ్యంగా ఇది క్రమించారకగుటం కలది. సబ్బుల తయారీలోనూ, టూర్క పేస్ట్ లలోనూ వేపనూనె వాడతారు. ఉదయం లేవగానే వేప పుల్లతో పశ్చ తోముకునే అలవాటు ఇంకా పల్లెటూశ్శలో ఉన్నది. వేపచెట్టు గాలి దాలా మంచిది. అందుకే మహుచి శోకినప్పుడు ఇంటి ముందు వేపాకు కష్టపూర్ణు. ఉగాది రోజున వేప పుప్పు తించే ఆరోగ్యానికి మంచిదినే సమ్మకమూ ఉన్నది. వేపచెట్టు నుంచి కారే జిగురు ఆకలి పుట్టిపుంది. వేప కలప దాలా ధృఢమైనది. చేదుగా ఉండడం పల్ల దినిని, చీమలు, చెదలు, పురుగులు ముఖ్యమైనప్పుడు. వేప కలపను ఉడల నొర్చాంలో ఎక్కువగా ఉపయోగిస్తారు.

వేపచెట్టు ఎత్తుగా పెరుగుతుంది. నాలుగు శైల్పులకూ కొమ్మలు ఉంటాయి. చిన్న చిన్న దళసరి ఆకులు మొన దేలి ఉంటాయి. యెడాది పాడపునా చిగురించినప్పటికి మార్పు - ఏప్పిర నెలలలో ఆకులు గుబురుగా ఉంటాయి. అప్పఁడే పూతకు వస్తాయి. చిన్న చిన్న తెల్లటి పుప్పులు తెన వాసన వేస్తాయి. సంవత్సరంలో రెండుసార్లు పూతకు వస్తాయి. చిన్న పశ్చ, లోక్క తీస నోట్లో వేసుకున్నప్పుడు తియ్యగా ఉంటాయి.

ఉపమా పాండిలో నీమ అని, బెంగాలీలో నీమగాచ అని, కన్నడంలో జేపూ అని, తమిళంలో వెంబు అని, మలయాళంలో వేప అని, మరాతిలో నీమబాయ అని, ఇంగ్లిషీలో మార్కోసా అని అంటారు.

మనదేశపు చెట్లు

మహాకవి కాళిదాసును గురించి, ఆయనను పోషించిన విక్రమాదిత్యుణ్ణి గురించి తెలియని వారు ఎవరు? మనం నెలనెలా చదివే బేతాళ కథలకూ, విక్రమార్యుడికి సంబంధం ఉన్న సంగతి కూడా తెలిసినదే!

ప్రాచీన భారతీయ సాహిత్యంలో మహాకవి కాళిదాసు రచించిన కావ్యాలకూ, నాటకాలకూ ఉన్న మహాన్నత ఫ్లానం గురించి భిన్నాభి ప్రాయాలు లేవు. కానీ ఆయన జీవితకాలం గురించి మాత్రం పండితులు ఏకాభిప్రాయానికి రాలేకపోతున్నారు. కాళిదాసు క్రి.పూ. 8వ శతాబ్దానికి చెందినవాడని కొందరంటే, క్రి.పూ. 2వ శతాబ్దానికి చెందినవాడని మరి కొందరు, అభిప్రాయపడుతున్నారు. కాదు, ఆయన క్రి.పూ. 4వ శతాబ్దానికి చెందినవాడని వాడించేవారూ ఉన్నారు.

కాళిదాసు

మనదేశ చరిత్రలో విక్రమాదిత్య నామంతో పలువురు రాజులు ఉన్నారు. వారిలో ఇద్దరు నుప్రసిద్ధులు. విక్రమ శకాన్ని ప్రవేశ పెట్టిన రాజు మొదటి విక్రమాదిత్యుడు. ఆయన క్రి.పూ. 1వ శతాబ్దానికి చెందినవాడు. రెండవ రాజు రెండవ చంద్రగుప్తుడు. ఆయన పాలన 4-5 శతాబ్దాల మధ్య సాగింది. ఈ విక్రమాదిత్యుడి ఆష్టానకవి కాళిదాసు అని పలువురు చరిత్రకారులు అభిప్రాయపడుతున్నారు. కాని దీనికి కూడా చాలినన్ని ఆధారాలు లేవు. విక్రమాదిత్యుడి ఆష్టానంలో కాళిదాసుతో పాటు 'నవరత్నా'లని పేరుగాంచిన తామ్మిది మంది పండితులు ఉండేవారు. వారు: కాళిదాసు, ధన్యంతరి, క్రపణకుడు, అమరసింహడు, శంకు, బేతాళభట్టు, ఘుట కర్మరుడు, వరాహమిహారుడు, వరరుచి. ఈ 'నవరత్నాలు' రెండవ చంద్రగుప్తుడి ఆష్టానంలో ఉండేవారనడానికి తగిన ఆధారాలు లేవు. కాబట్టి 'నవరత్నాలు' అంతకు పూర్వం విక్రమాదిత్యుడి ఆష్టానంలో ఉండే వారని భావించవచ్చు.

ఎది ఏమైనా కాళిదాసు ఉజ్జ్వలునీ నగర వాసి అన్న విషయంలో సందేహం లేదు. పురాతన భారతదేశంలో ప్రసిద్ధిగాంచిన నగరాలలో ముఖ్యమైనది ఉజ్జ్వలునీ.

కాళిదాసుకు సంబంధించిన ఒక విచిత్ర గాథ కూడా ప్రచారంలో ఉన్నది:

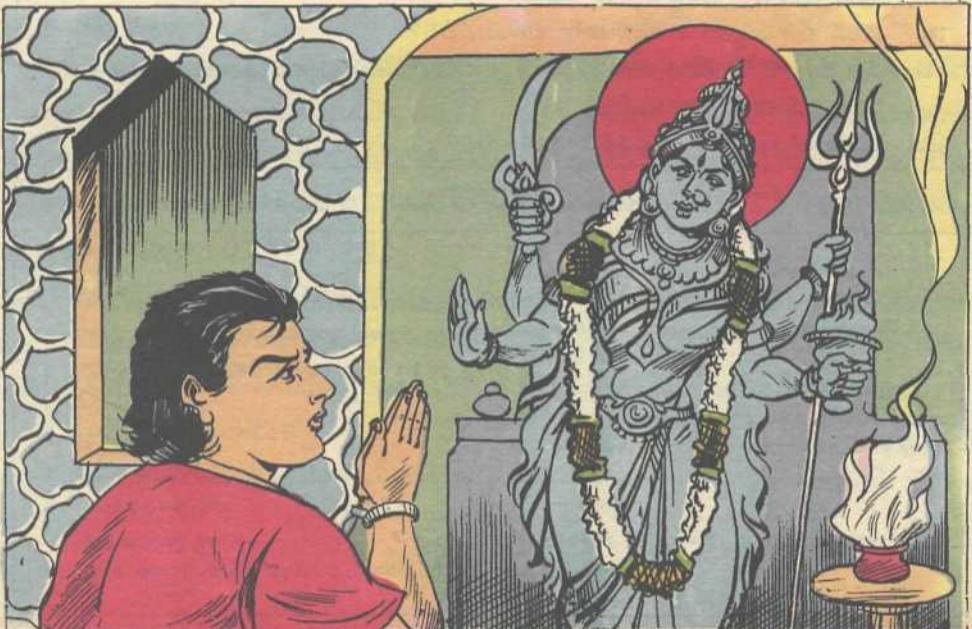
యువకుడైన కాళిదాసు, పాట్టపాడిచినా

శక్తరంముక్క రాని అమాయకుడు. కొందరు పండితులు, విద్యగ్ర్యంతో తమను అవమాన పరిచిన ఒక యువరాణిపై పగసాధించడానికి పథకం వేశారు. ఏమాత్రం విద్యగ్రంథం లేని అమాయకుడైన కాళిదాసును తీసుకువచ్చి, పండితుడని యువరాణిని మధ్యపెట్టి ఆమెతో వివాహం జరిపించారు. అయితే, త్వరలోనే యువరాణికి పండితులు చేసిన మోసం తెలిసిపోయింది. ఆమె పట్టరాని ఆగ్రహంతో భర్తను బయటకు గెంచేసింది. కాళికాదేవి భక్తుడయిన కాళిదాసు బాధతో దేవీ ఆలయ నికి వెళ్లి, తాను ఈ అవమానాన్ని భరించ లేనని, తక్కణమే ప్రాణత్వాగం చేస్తాననీ దేవీ విగ్రహం ముందున్న శూలాన్ని అందుకోబోయాడు. ఆ క్షణమే కాళికాదేవి ప్రత్యక్షమై

అతనికి మహాకవి కమ్మని వరమిచ్చి, ఆశీర్వదించింది. అక్కరం ముక్క రాని అమాయకు దైన యువకుడు కాళికాదేవి కరుణతో ప్రపంచంక్రించే మహాకవి కాళిదాసుగా మారి పోయాడు!

కాళిదాసు-రఘువంశం, కుమారసంభవం అనే రెండు కావ్యాలు; విక్రమార్యశియం, మాశవికాగ్రమిత్రం, అభిజ్ఞాన శాకుంతలం లనే మూడు నాటకాలు; మేఘదూతం, బుతు సంపోరం అనే మరి రెండు కావ్యాలు రచించాడు.

సంస్కృత సాహిత్యం మీదే కాకుండా, వివిధ భాషలలో వెలువడిన భారతీయ సాహిత్యంమీద కాళిదాసు ప్రభావం ఇంతింతని చెప్పనిలవికానిది.

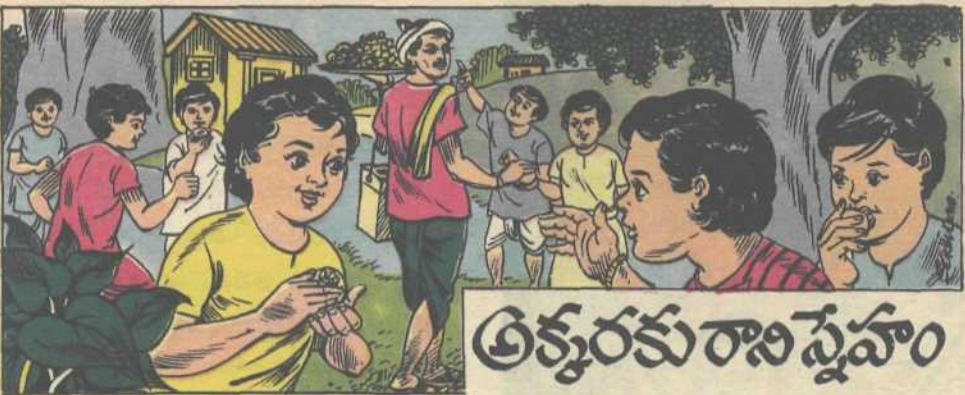

మీకు తెలుసా?

1. మనదేశంలో తయారయిన అంతరిక్ష రాకెట పేరేమిటి? దానిని ఎప్పుడు, ఎక్కడి నుంచి ప్రయోగించారు?
2. పాములలో ఎన్ని రకాలున్నాయో తెలుసా?
3. గుజరాత్‌లోని పొరబందర ఎందుకు ప్రసిద్ధిగాంచింది?
4. మొట్టమొదటి ల్రిటిష్ ప్రథాన మంత్ర ఎవరు?
5. మనదేశంలో పొరవైన ఆలయ మంటపం ఎక్కడ ఉన్నది?
6. డెలిస్ట్‌ప్రైవేట్ కనుగొన్న వారెవరు? ఎప్పుడు కనుగొన్నారు?
7. వృక్షశాస్త్ర పరిశోధనకు వీలుగా మనదేశాన్ని ఎనిమిది ప్రాంతాలుగా విభజించారు. అని ఏవో మీకు తెలుసా?
8. 'మెర్కెచ' ఏ క్రీడకు బహుకరిస్తారు?
9. మనదేశంలో ప్రథమ 'పంచవర్ష ప్రణాళిక'ను ఎప్పుడు ప్రారంభించారు?
10. మనదేశంలో నిర్మించిన మొట్టమొదటి 3-డి చిత్రం ఏది? ఎప్పుడు నిర్మించారు?
11. భారత స్వాతంత్ర్యం కోసం కృషి చేసిన జారిషి వనిత ఎవరు?
12. మనదేశంలో 'ఎయిర మెయిల్' ఎప్పుడు అరంభమయింది?
13. 'ఫ్లైంగ్ ఐథ్' అని పేరాందిన వారెవరు?
14. లోకసభ మొట్టమొదటి స్పీకర్ ఎవరు?
15. 'బ్రహ్మమాజం' సంఖ్యాపకుడు ఎవరు?
16. సజీవ అగ్నిపర్వతాలలోకిల్లా చాలా ఎత్తుయినదేది?
17. మనదేశంలో సుప్రసిద్ధ 'ఛిష్వన టు స్టై' సాహసపేత పర్వతారోహణకు నాయకత్వం వహించిన వారెవ్వరు?
18. ఆకులలో ఆహారాన్ని భద్రవరచే మొక్క ఏది?

సమాధానాలు

1. 5,20,000 రూపాయిలు. 1951.
2. 2,000 రూపాయిలు. 1984.
3. రూపాయిలు. 1950.
4. రూపాయిలు. 1950.
5. రూపాయిలు. 1950.
6. రూపాయిలు. 1952.
7. రూపాయిలు. 1950.
8. రూపాయిలు. 1950.
9. రూపాయిలు. 1950.
10. రూపాయిలు. 1950.
11. రూపాయిలు. 1950.
12. రూపాయిలు. 1950.
13. రూపాయిలు. 1950.
14. రూపాయిలు. 1952.
15. రూపాయిలు. 1950.
16. రూపాయిలు. 1950.
17. రూపాయిలు. 1950.
18. రూపాయిలు. 1950.

త్రికూరుకు రాజు ప్రశ్నలో

ప్రతాపుడనే వాడికి పన్నెందేళ్ళ వయసు. ఇంట్లో తల్లిదండ్రులకు అన్ని పనుల్లోనూ సాయపడుతూంటాడు. ఇరుగు పారుగులు కూడా ఏదో అవసరం అయినప్పుడు అడిగితే, చిన్నా పెద్ద పనులు చేసి పెడుతూండేవాడు. ఎంతో మంచివాడని అందరికి వాడంటే ఇష్టం. వాడికి మాత్రం నరేంద్రుడనే తన ఈడు కుర్త వాడంటే ఇష్టం.

నరేంద్రుడు, ప్రతాపుడికి పారుగునే వుంటు న్నాడు. వాడు భాగ్యవంతుల బిడ్డ. వాడికి ఏ పనీ వుండదు. తన తీరిక సమయంలో కొంత ప్రతాపుడితోనే గదుపుతూంటాడు. అయితే తన ప్రతాపుడి ఇంటికి వెళతాడే తప్ప, ప్రతాపుణ్ణి తన ఇంటికి రమ్మని ఎప్పుడూ అనదు.

బకరోజు సాయంత్రం గ్రామంలోని యువకులు కొందరు, ఊరి బయట మైదానంలో చెడుగుదు అడుకుంటున్నారు. కొంతసేవ టికి అలసిపోయి అందరూ కూర్చుని కబుర్లు

చెప్పుకోసాగారు. ఆ సమయంలో అక్కడికి పారుగూరి తినుబండారాల వ్యాపారి వచ్చాడు.

వాడు కొత్తరకం తినుబండారం ఒకటి తయారుచేసి తెచ్చాడు. అది చాలా అద్భుతంగా వుందని అంతా కొనుకున్నావి తిన్నారు. ప్రతాపుడు కొనుకున్నాడు కానీ నరేంద్రుడు కొనుక్కొలేదు. “ఏం, దబ్బు తెచ్చుకోలేదా?” అన్నాడు ప్రతాపుడు జాలిగా.

“ఎప్పుడేం అవసరమొస్తుందో” అని నాదగ్గర దబ్బు లెప్పుడూ వుంచుకుంటాను. కానీ బయట అమ్మె తినుబండారాలు కొనుక్కొపద్దని అమ్మె చెప్పింది,” అన్నాడు నరేంద్రుడు బుట్టిగా.

“నువ్వు కొనుకున్నట్టు ఇంట్లో వాళ్ళకేం తెలుస్తుంది? హాయిగా నువ్వు మాతోపాటు కొనుకున్నితిను,” అన్నాడు ప్రతాపుడు.

“నాదగ్గర ఎంత దబ్బుందో అమ్ముకు ఖచ్చి తంగా తెలును. ఇంటికి వెళ్ళగానే చూసి,

అమ్మ నిన్ను తినవద్దన్నది,” అని నొచ్చుకు న్నాడు ప్రతాపుడు.

“నువ్వు కొంచె తింటాను, ఎందుకంచే- నాదగ్గర డబ్బులు తగ్గవు కాబట్టి. ఇంట్లో ఎవరికి తెలియదు. డబ్బు లెక్క సరిపోతే అమ్మ నన్నింకేం అనదు. అడక్కపోతే నేనూ అబధం చెప్పక్కర్లేదు గదా!” అన్నాడు నరేం ద్రుడు తెలివిగా.

ప్రతాపుడు, నరేంద్రుడికి తినుబండారం కొనిపెట్టాడు. వాడది తిని ఎంతో మెచ్చుకుని, “నీమూలంగా నాకిది రుచి చూసే అదృష్టం కలిగింది. కానీ ఈ విషయం నువ్వు మీ అమ్మక్కుడా చెప్పకు; మా అమ్మకు చెబుతుం దేవో!” అన్నాడు.

నరేనన్నాడు ప్రతాపుడు. ఒకరోజున పారు గింటివాళ్ళు బయటకు వెళుతూ ప్రతాపుణ్ణి పిలిచి, “నాయనా! ఇంట్లో నరేంద్రుడౌక్కదే పున్నాడు. మేమంతా రెండు గంటల్లో తిరిగి వస్తాం. అంతవరకూ నువ్వు వాడికి తోడుగా ఉండు,” అని చెప్పారు.

అంతవరకూ ప్రతాపుడు, నరేంద్రుడి ఇంటి లోపలి భాగం చూడలేదు. అందువల్ల వాడు చాలా కుతూహలపడ్డాడు.

నరేంద్రుడి ఇల్లు ఎంతో వైభవంగా పుంది. ఆ ఇంట్లో ప్రతాపుడికి తెలియని సదుపాయా లెన్నో పున్నాయి. నరేంద్రుడికైతే ప్రత్యేకంగా ఒక గది పుంది. ఆ గదిలో అర్ధాల బీరువా నిండా రకరకాల బొమ్మలు, ఆట వస్తువులు

తక్కువైతే ఏం చేశావని అడుగుతుంది మరి,” అన్నాడు నరేంద్రుడు బాధగా ముఖం పెట్టి.

“ఆఁ, ఇంతేగా! ఏ బిచ్చగాడికో దానం చేశానను. లేదా దారిలో ఎక్కడో పోయిందను. నువ్వింకా చిన్నపిల్లవాడివి కాదు. నీవాళ్ళు నీ మాట నమ్మరా?” అని అడిగాడు ప్రతాపుడు ఆశ్చర్యంగా.

దీనికి నరేంద్రుడు కాసేపు తలాడిస్తూ వూరుకుని, “నమ్ముతారనుకో. కానీ అబధం చెప్పడం పాపమని నాకు బామ్మ చెప్పింది. బామ్మ మాటలు నేను నమ్ముతాను,” అన్నాడు.

“అయ్యో! నాదగ్గర డబ్బులున్నాయి. కావా లంచె నేను నీకిది కొనిపెట్టగలను. కానీ మీ

మన్నాయి. మరొక బీరువా నిండా చాలా పుస్తకాలున్నాయి.

“జవన్నీ పుండడం వల్ల ఇంట్లో ఒక్కణ్ణే పున్నా నాకు మంచి కాలక్షేపం. కానీ నాకు నువ్వుంచేనే ఎక్కువ కాలక్షేపమవుతుంది,” అన్నాడు నరేంద్రుడు.

ఆ మాటలకు నంతోచిన ప్రతాపుడు, “బీరువాల్లో పున్న ఆట వస్తువులూ, పుస్తకాలూ ఏవేమిటో ఒకసారి పరిక్కగా చూస్తాను,” అంటూ వాటికేసి వెళ్ళబోయాడు.

అయితే నరేంద్రుడు వాళ్ళి అడ్డుకుని, ఒక వస్తువుగానీ, పుస్తకంగానీ ముట్టుకోనివ్వ లేదు. బయటివాళ్ళు ముట్టుకుంచే అవన్నీ పాడెపోతాయని పెద్దవాళ్ళు వాడికి చెప్పారట!

“మరి నువ్వు మా ఇంటికాచ్చి అన్నీ ముట్టుకుంటావు గదా,” అన్నాడు ప్రతాపుడు ఆశ్చర్యంగా.

“మీ పెద్దవాళ్ళు వద్దనలేదుగా మరి!” అన్నాడు నరేంద్రుడు.

అతర్వాత ఇద్దరూ కూర్చుని ఏవేవో కథలు చెప్పుకున్నారు కానీ, ప్రతాపుడికి మనసులో ఏదో వెలితిగా అనిపించింది.

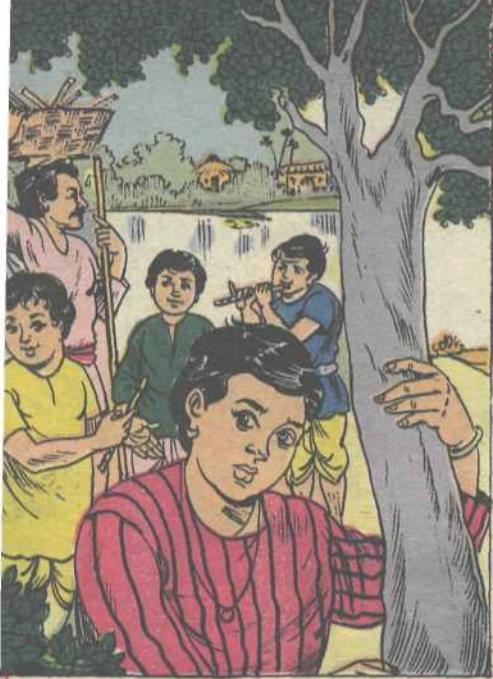
మరొకరోజున కుర్రవాళ్ళు కొండరు ఊరి బయట చెరువుగట్టున కూర్చుని పుండగా, ఒకతను పిల్లనగ్రోవులు తెచ్చాడు. ఆ పిల్లన గ్రోవల్లో దేన్ని ఎవరు ఊదినా మధురంగా పలుకుతుంది. తెచ్చినవాడు ఒక్కుక్కటి రెండు రూపాయలకు అమ్మాడు. నరేంద్రుడు కూడా

బక పిల్లనగ్రోవి కొనుక్కున్నాడు. ప్రతాపుడి వద్ద ఒక రూపాయి మాత్రమే మంది. అందు వల్ల వాడు, నరేంద్రుళ్ళే ఒక రూపాయి అప్పి వ్యమని అడిగాడు.

“స్నేహితులకెన్నదూ అప్పివద్దని తాతయ్య చెప్పాడు. అప్పిస్తే స్నేహం చెడిపోతుందిట!” అన్నాడు నరేంద్రుడు వెంటనే.

ప్రతాపుడికి చాలా కోపం వచ్చింది. ఆప్పటికి అయిదారు సార్లయినా తను వాడికి తినుబండారాలు కొనిపెట్టి వుంటాడు. లెక్కచూసుకుంచే, ఒక ఏడాదిలో తను వాడికోసం ఖర్చు పెట్టింది ఇరవై రూపాయలకు తక్కువ వుండు. ఇప్పుడు రూపాయి అడిగితే అప్పుగా కూడా ఇవ్వనంటున్నాడు. అన్ని తన నుంచి

తీసుకుంటూ, తనకేమీ ఇవ్వని స్నేహితుడు వాడు!

“అప్పిస్తే స్నేహం చెడిపోతుందన్నావుగా, గుర్తుంచుకో. ఇప్పుడు అప్పివ్వనందువల్ల మన స్నేహం చెడిపోతుంది. ఈ పిల్లలనగ్రోవి నేను కొనుక్కోలేకపోయానో — మనమిక స్నేహితులం కాదు,” అన్నాడు ప్రతాపుడు ఉక్కోపంగా.

“అలా అనకురా — నీ స్నేహం లేకుండా నేనుండలేను,” అన్నాడే తప్ప, నరేంద్రుడు వాడికి అప్పిస్తాననలేదు.

అంతలో రామేశం అనే కుర్రవాడాకడు తనే ఒక పిల్లలనగ్రోవిని కొని ప్రతాపుడికిచ్చి, “నువ్వు నాకు చాలాసార్లు సాయిష్టావు.

ఇలాంటివెన్ని కొనిస్తే నీ బుఱం తీరుతుందిరా!” అన్నాడు.

ప్రతాపుడెంతో సంతోషించి, “నీ బుఱం అలాగే వుంచుకో. ఇప్పుడొక రూపాయి బాకీ రేపు తీర్చేస్తాను,” అంటూ బలవంతంగా వాడికి రూపాయి ఇచ్చి, “చూశావా, స్నేహితుడంటే అలా వుండాలి!” అన్నాడు నరేంద్రుడితో.

నరేంద్రుడు ఒక్క క్షణం ముఖం చిన్న బుచ్చుకుని, మరుక్కణం సంతోషంగా, “ఈ రోజు నుంచి రామేశం కూడా నాకు స్నేహితుడు. ఎందువల్లనంటే — వాడి కారణంగా నువ్వు పిల్లలనగ్రోవి కొనుకున్నావు. ఆవిధంగా వాడు మన స్నేహం నిలబెట్టాడు. పిల్లలనగ్రోవి కొనుక్కోకపోతే, మనం స్నేహితులం కాదని నువ్వున్నప్పటి నుంచి నేను చాలా బెంగపెట్టు కున్నాను. రామేశం నా బెంగ పోగొట్టాడు,” అన్నాడు.

ఆరోజు నుంచి ప్రతాపుడు, నరేంద్రుడికి దూరంగా వుండసాగాడు. నరేంద్రుడెంత ప్రయత్నించినా వాడు మట్టాడకుండా ముఖావంగా వుండసాగాడు. ఇది పనికాదని నరేంద్రుడు, ప్రతాపుడి తాతకు తన బాధ చెప్పుకున్నాడు. ప్రతాపుడి తాత, నరేంద్రుట్టిపంపేసి ప్రతాపుట్టి పిలిచి, సంగతి అడిగితెలుసుకుని, “ఇంతకాలంగా నువ్వు నరేంద్రుడికి మంచి స్నేహితుడివనుకున్నాను. ఈత్త స్వార్థపరుడివి!” అన్నాడు.

“స్వార్థం నాదా, వాడిదా?” అన్నాదు ప్రతి
పుడు ఆశ్చర్యంగా.

“నరేంద్రుడు నీ స్నేహితుడు. అవసరంలో
వాడికి నువ్వు సాయపడ్డావు. అది నీ మంచి
తనం. అందుకు ప్రతిఫలాన్నశించడం
స్వార్థం. ఇంత చిన్న వయసులో స్వార్థముం
దడం మంచిది కాదు,” అన్నాదు ప్రతాపుడి
తాత.

“మరి నా అవసరంలో వాడు నాకు సాయ
పడవడ్డా?” అని అదిగాడు ప్రతాపుడు కోపంగా.

“వాడికిష్టమైతే సాయపడతాడు, లేకుంటే
లేదు. స్నేహం కెవలం రబ్బు, మరేడైనా
వస్తువు ఇచ్చి పుచ్చుకునేందుకు కాదు.
ఒకరి ఆలోచనలొకరు పంచుకుని మనసులు
వికసింప జేసుకునేందుకే మనిషి స్నేహం
చెయ్యాలి. ఇచ్చి పుచ్చుకోవడం వ్యాపార
లక్షణం,” అన్నాదు ప్రతాపుడి తాత.

ఈ జవాబు బాగున్నట్టు తోచినా ఇంకా
అనుమానం పోక ప్రతాపుడు, “అయితేఇం
దులో నరేంద్రుడి తేప్పం లేదా?” అని ప్రశ్నిం
చాడు.

“తప్పు నిదే కానీ వాడిది కాదు. ఎందు
కంటే — నువ్వోం చేసినా నరేంద్రుడి సంతోషం
కోసం చేశావు. మరి తను సంతోషించని
పనిచేయమని వాడినదగడం నీ తప్పు కాదా?”
అన్నాదు ప్రతాపుడి తాత.

“అంతా బాగానే వుంది కానీ తాతా! అక్క
రకు రాని ఇలాంటి స్నేహంవల్ల నాకుమైనా ప్రయో
జనముందంటావా?” అన్నాదు ప్రతాపుడు.

“ఎందుకు లేదు? ప్రతిఫలమాశించని
స్నేహాన్ని వాడు నీకు నేర్చుతున్నాడు. నీ
నుంచి ఏమీ నేర్చుకోకపోతే, అప్పుడు నరేంద్రు
డికే నిది అక్కరకు రాని స్నేహమచుతుంది!”
అన్నాదు ప్రతాపుడి తాత.

ప్రతాపుడికి తాత సందేశం అర్థమయింది.
అప్పటి నుంచి వాడు ప్రతిఫలం రాలేదన్న
కారణంగా ఎవరితోనూ స్నేహాన్ని మానుకో
లేదు. అయితే తాత వాడికేం చెప్పాడో తెలుసు
కున్నాక నరేంద్రుడు కూడా తన ప్రవర్తనకు
సిగ్గుపడి క్రమంగా ఉపకారపరుడిగా మారి,
తనూ ప్రతాపుడి స్నేహం వల్ల మంచి ప్రయో
జనం పొందాడు.

ఆస్తి వంపకో

కొండవీటికి దగ్గర గల ఒక గ్రామంలో ఒక భూస్వామి ఉండేవాడు. ఆ భూస్వామి చుట్టూ పక్కల గల తొమ్మిది గ్రామాలకు న్యాయాధికారి, సంపన్ముదు. ఆయనకు నలుగురు కుమారులు, వారిలో పెద్దవాడు పెత్తందారుగా ఉండేవాడు. రెండోవాడు పుష్పణా, మూడోవాడు వ్యవసాయమూ చూసుకునేవారు. నాలుగోవాడికి విద్యలో, దైవకార్యాలు ధర్మకార్యాలు చేయటంలో అస్తకి హెచ్చు.

కొంతకాలం జరిగాక భూస్వామి వృద్ధుడై మంచాన పడ్డాడు. ఆయన కుమారులను పిలిపించి, “నాయనలారా! ఇంతకాలమూ మనం ఒకరి తగాదాలు తీర్చాము గాని మన తగాదాలను ఎప్పుడూ ఇతరుల దగ్గరికి తీసుకు పోలేదు. నాకు కాలం సమిపించింది. మీరు ఇప్పుడు నా మంచంకోళ్ళు దగ్గర మీ ఇష్టాను సారం నిలబడుంది. నేను పోయాక ఎవరి కోటివడ్డ వారు తవ్వుకోండి. ఆస్తుల విష

యంలో మీలో మీరు తగాదాలు మాత్రం పడవద్దు,” అన్నాడు.

కుమారులు నలుగురూ నాలుగు కోళ్ళవడ్డా నిలబడ్డారు.

“నే చేయగలది ఇంకేమైనా ఉందా?” అని తండ్రి అడిగాడు.

మరేమి లేదని కుమారులు చెప్పినమీదట “నారాయణ, నారాయణ,” అంటూ భూస్వామి నిశ్చింతగా ప్రాణం విడిచాడు.

తండ్రికి దినవారాలు చేసిన అనంతరం నలుగురు అన్నదమ్ములూ నాలుగు గునపాలు తెచ్చి, తండ్రి చెప్పిన ప్రకారం ఎవరి కోటి వడ్డ వారు తవ్వుకున్నారు.

పెద్దవాడు తవ్వినచోట ఊక వచ్చింది. రెండోవాడు తవ్వినచోట పేడ వచ్చింది. మూడోవాడు తవ్వినచోట మట్టితప్ప మరేమి రాలేదు. నాలుగోవాడు తవ్వినచోట మాత్రం వెండి బంగారాలు దొరికాయి. ఇదిచూసి మిగి

లిన ముగ్గురన్నలకూ అమితమైన కోపం వచ్చింది.

“చూశారా? ఆఖరివాడన్న అభిమానం కొద్ది ఎందుకూ పనికిరాని తమ్ముడికి వెండి బంగారాలిచ్చి మనకు ఊకా, పేడా, మట్టి చూపించాడు మన తండ్రి,” అనుకున్నారు పెద్దవాళ్లు.

“ఎవరి ఇష్టంవచ్చిన కోదిదగ్గిర వాళ్లు నిలబడ్డారు. మీరంతా నిలబడిన తరవాత మిగిలిన కోటిదగ్గరే నేను నిలబడ్డాను. ఇందులో నా తప్పేమీ లేదు. నా అదృష్టం ఇలా ఉంది, మీ అదృష్టం అలా ఉంది. దానికి ఎవరేం చేస్తారు?” అన్నాడు ఆఖరు వాడు శాంతంగా.

“అదంతా కుదరదు. మనం ఈ విషయం కొండపీటి న్యాయస్థానంలో పరిష్కారం చేసుకోవలసిందే,” అన్నారు ముగ్గురు అన్నలు పట్టురాని కోపంతో.

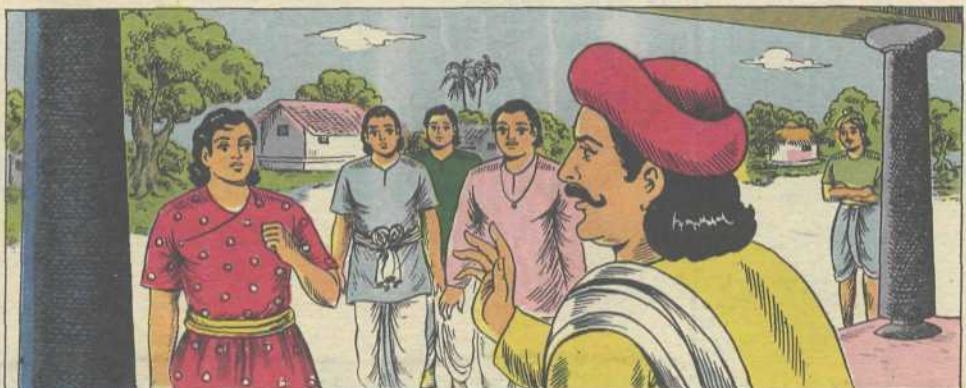
వారు తండ్రి ఆఖరి కోరికను తృణీకరించి, కొండపీటికి వెళ్లి తమ తగాదాను రచ్చ కెక్కించారు.

న్యాయాధికారి వారు చెప్పినదంతా విని, కొండపీటికి మౌనంగాతలోచించి, “మీతండ్రికి గలఱస్తి ఏమిటి? వివరంగా చెప్పండి,” అని అడిగారు.

“మా తండ్రి గారికి పొలాలూ, పశువులూ, ధాన్యపు వ్యాపారమూ, వెండిబంగారాలు ఉన్నాయి,” అని భూస్వామి కొడుకులు బదులు చెప్పారు.

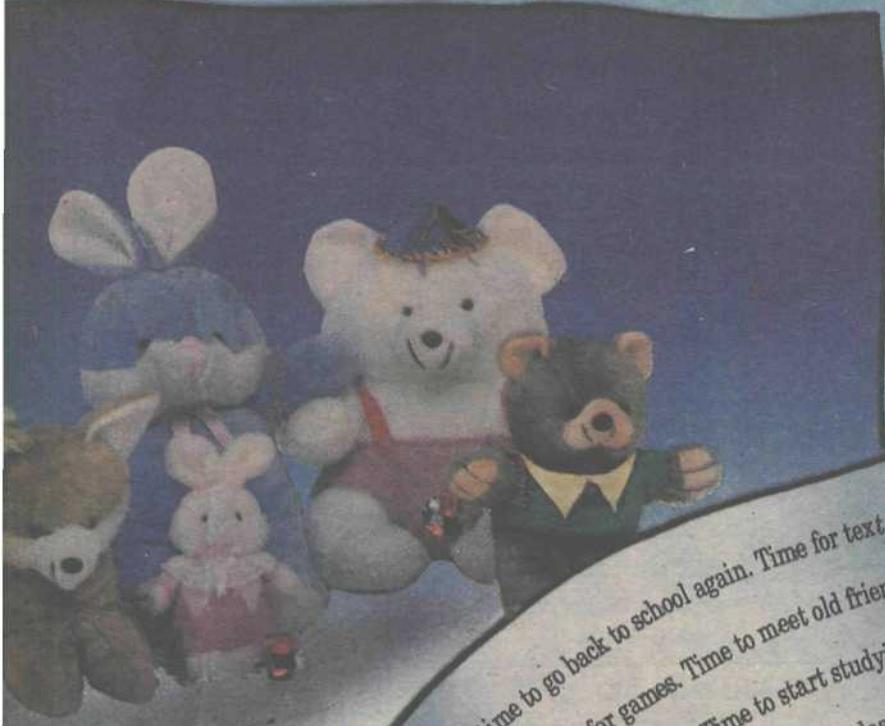
“వాటినే న్యాయాధికారి అయిన మీ తండ్రి మీకు పంచాడు. ధాన్యపు వ్యాపారం పెద్దవాడిది. పశుసంపద రెండోవాడిది. పొలాలు మూడోవాడివి. వెండిబంగారాలు నాలుగోవాడివి. వాటిని పంచుకుని సుఖంగా ఉండండి,” అని తీర్చుచెప్పాడు న్యాయాధికారి.

ఆ తీర్చు ముగ్గురన్నలకూ ఎంతో ఆశ్చర్యాన్ని, అనందాన్ని కలిగించింది. తమ తండ్రి ఆఖరివాడి మీద ప్రత్యేకంగా చూపిన అభిమానం ఏమీలేదనీ, తండ్రి చేసిన అన్యాయంఏది లేదనీ తెలుసుకుని, నలుగురూ తమ గ్రామానికివెళ్లి బకమత్యంగా జీవించ సాగారు.

Say "Hello" to text books and friends
'Cause School days are here again
Have a great year and all the best
From Wobbit, Coon and the rest!

SUPER
SOFT

It's time to go back to school again. Time for text books. Time for games. Time to meet old friends.

And make new ones. Time to start studying again. Because there's so much to learn about the world around you.

From all of us here at Chandamama, have a great year in school. And remember to tell what you've learnt everyday, when you come home from school !

THE

HANDAMAMA
COLLECTION

ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ :: బహుమానం రు. 100/-

ఈ పోటీల వ్యాఖ్యలు 1995 ఏప్రిల్ నెల సంచికలో ప్రకటింపబడును.

Devidas Kasbekar

B.V. Ravichandran

* పై ఫోటోలకు సరియైన వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలో గానీ, చిన్న వాక్యంలో గానీ కావాలి.
(రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం ఉండాలి.) * భిలవరి నెల 15వ తేదీలోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. * మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా ఉన్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రు. 100/--లు బహుమానం. * వ్యాఖ్యలు రెండు పోష్టు కార్డుషైన రాసి, ఈ అత్యసుకు పంచాలి: శందమామ ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు - 600 026.

డిసెంబర్ నెల పోటీ ఘర్లితాలు

మొదటి ఫోటో : మిగిలింది అనుభవసారం! రెండవ ఫోటో : ముందుంది జీవనసమరం!!
పంచినపాయ : డి.వి.ఆర్.ఎస్.ఎన్. ఎన్. ప్రభాత్, జ్ఞాత్ నెం 111, క్రసంత్ టపార్స్ (ఊరాడు ఎదుట)

సితమ్ముదార, విశాఖపట్టణం - 530 013. (ఆం.డ్రెస్)

బహుమతి మొత్తం రు. 100/- నెలాళురులోగా పంపబడుతుంది.

చందమామ

జందియాలో సంపత్కర చందా : రు. 60,00

చందా పంపవలసిన దిరుమా :

హైల్ఫ్ విజన్స్, చందమామ లిల్వింగ్స్, వదువళని, మద్రాసు - 600 026

Printed by B.V. REDDI at Praasad Process Private Ltd., 188 N.S.K. Salai, Madras 600 026 (India) and
Published by B. VISHWANATHA REDDI on behalf of CHANDAMAMA PUBLICATIONS, Chandama-
ma Buildings, Vadapalani, Madras 600 026 (India). Controlling Editor: NAGI REDDI.

దూరతీరాలలో ఉన్న మీ బంధుమిత్రులకు
మీరు ఇవ్వదగిన ప్రియాతి ప్రియమైన కానుక

చందుమామ

వారికి కావలసిన శాష్టరో చందుమామను అందజేయండి :

అస్సమీ, బెంగాలి, ఇంగ్రీషీ, గుజరాతి, హంది, కన్సుడం, మలయాళం,
మారి, ఒరియా, సంస్కృతం, తమిళం, తెలుగు.

దూరదేశంలో ఉన్న ప్రయోక్తికి వారికి మార్పుదేశంలో ఉన్న మదురాసుభూతిని కలిగించండి :

సంవత్సర చందా :

అస్సేరియా, ఒపాన్, మశేషియా & క్రీలంక

సీ మెయిలర్ ద్వారా : రూ. 117.00 ఎయిలర్ మెయిలర్ ద్వారా : రూ. 264.00

ప్రాప్నే, సింగహర్, ఇంగ్లండు, అమెరికా,
వృష్టిమంజర్యేసీ & ఇండియా చేచాల

సీ మెయిలర్ ద్వారా : రూ. 123.00 ఎయిలర్ మెయిలర్ ద్వారా : 264.00

మీ చందాంసు 'చందుమామ వర్ణికేషన్స్' పేరు మీదుగా దిమాండ్ డ్రాఫ్ట్ ద్వారా గానీ,
మానిషుల్ ద్వారా గానీ కింది విరుద్ధమాతు వంపండి :

వర్క్స్ లేస్ మేసేర్, చందుమామ వర్ణికేషన్స్, చందుమామ లిట్యూంగ్స్, వర్వెచ్సి, మద్రాసు - 600026

చండమా చెప్పణి

10. ఎల్లారోలు లేకపోతున్నాయి.
  9. కుటుంబి నువ్వులు వీళ్ల రాళ్ల వీళ్లు.
  8. ఉపాధికాల అవసరం ఇంకా కొద్దు.
  7. దాట బచ్చ త్వాము వాయ ఇంకా కొద్దు.
  6. ఆంధ్ర దోషాన అశోభ ఇంకా కొద్దు.
  5. ఉండ అప్పిల్ల ఇంకా కొద్దు.
  4. నువ్వులు కొండ లేకపోతున్నాయి.
  3. కుటుంబ గీత వీళ్ల రాళ్ల వీళ్లు.
  2. దాట బచ్చ త్వాము వాయ ఇంకా కొద్దు.
  1. అంధ్ర దోషాన అశోభ ఇంకా కొద్దు.
- చండమా

